

Stowarzyszenie LGD
„Perły Ponidzia”

Lokalna Strategia Rozwoju

Bejsce • Czarnocin • Opatowiec • Skalbmierz

Kazimierza Wielka
2008

SPIS TREŚCI

1. CHARAKTERYSTYKA LOKALNEJ GRUPY DZIAŁANIA JAKO JEDNOSTKI ODPOWIEDZIALNEJ ZA REALIZACJĘ LOKALNEJ STRATEGII ROZWOJU.....	4
1.1. Nazwa i status prawny LGD oraz data wpisu do Krajowego Rejestru Sądowego i numer w tym rejestrze.....	4
1.2. Opis procesu budowania partnerstwa.....	5
1.3. Charakterystyka członków LGD „Perły Poniżia” albo jej partnerów i sposób rozszerzania lub zmiany składu LGD.....	6
1.4. Struktura rady jako organu LGD, do którego wyłącznej właściwości należy wybór operacji.....	9
1.5. Zasady i procedury funkcjonowania LGD oraz organu decyzyjnego.....	10
1.6. Kwalifikacje i doświadczenie członków Rady.....	12
1.7. Doświadczenie LGD i członków LGD w realizacji operacji.....	12
1.8. Biuro LGD.....	13
2. CHARAKTERYSTYKA OBSZARU OBJĘTEGO LOKALNĄ STRATEGIĄ ROZWOJU.....	16
2.1. Uwarunkowania przestrzenne.....	16
2.2. Uwarunkowania geograficzne i przyrodnicze.....	17
2.3. Uwarunkowania historyczne i kulturowe.....	18
2.4. Społeczność lokalna na obszarze LGD.....	22
2.4.1. Struktura demograficzna i bezrobocie.....	22
2.4.2. Dostęp do infrastruktury społecznej.....	25
2.4.3. Kultura.....	27
2.4.4. Specyfika lokalnego rynku pracy.....	28
2.4.5. Aktywność społeczna.....	28
2.5. Gospodarka.....	29
2.6. Uzasadnienie spójności obszaru LGD i jego specyfika.....	32
3. ANALIZA SWOT.....	35
4. OKREŚLENIE WIZJI ROZWOJU, MISJI LOKALNEJ GRUPY DZIAŁANIA ORAZ CELÓW LOKALNEJ STRATEGII ROZWOJU.....	39
4.1. Wizja rozwoju obszaru i misja LGD.....	40
4.2. Cele strategiczne i operacyjne.....	41
5. OPIS PRZEDSIĘWZIĘĆ PLANOWANYCH DO REALIZACJI W RAMACH LOKALNEJ STRATEGII ROZWOJU.....	45
6. WYKAZANIE SPÓJNOŚCI SPECYFIKI OBSZARU Z CELAMI LSR.....	66
7. ZINTEGROWANY CHARAKTER PRZEDSIĘWZIĘĆ PLANOWANYCH DO REALIZACJI W RAMACH LOKALNEJ STRATEGII ROZWOJU.....	68
8. INNOWACYJNY CHARAKTER PRZEDSIĘWZIĘC ZAPLANOWANYCH DO REALIZACJI W RAMACH LOKALNEJ STRATEGII ROZWOJU.....	71

9.	PROCEDURY PRZYJMOWANIA I OCENY WNIOSKÓW O PRYZYCNANIE POMOCY	73
9.1.	Przyjęcie i ocena wniosków	73
9.2.	Lokalne kryteria wyboru.....	80
10.	OKREŚLENIE BUDŻETU LOKALNEJ STRATEGII ROZWOJU	84
11.	OPIS PROCESU PRZYGOTOWANIA LOKALNEJ STRATEGII ROZWOJU.....	91
12.	OPIS PROCESU WDRAŻANIA I AKTUALIZACJI LOKALNEJ STRATEGII ROZWOJU	93
12.1.	Wdrażanie Lokalnej Strategii Rozwoju	93
12.2.	Aktualizacja Lokalnej Strategii Rozwoju.....	97
13.	ZASADY I SPOSÓB DOKONYWANIA OCENY (EWALUACJI) WŁASNEJ.....	99
13.1.	Zasady monitoringu LSR	99
13.2.	Ewaluacja.....	101
14.	OKREŚLENIE POWIĄZAŃ LOKALNEJ STRATEGII ROZWOJU Z INNYMI DOKUMENTAMI PLANISTYCZNYMI ZWIĄZANYMI Z OBSZAREM OBJĘTYM LSR ORAZ Z DOKUMENTAMI PROGRAMOWYMI 2007-2013.....	103
14.1.	Lokalne i regionalne dokumenty strategiczne.....	103
14.2.	Dokumenty programowe 2007-2013	108
15.	PRZEWIDYWANY WPŁYW REALIZACJI LOKALNEJ STRATEGII ROZWOJU NA ROZWÓJ REGIONU I OBSZARU LGD	111
16.	Załączniki.....	114
	Spis tabel.....	115
	Spis rysunków	115
	Spis wykresów.....	116
	Załącznik nr 1. Kwalifikacje i doświadczenie osób wchodzących w skład organu decyzyjnego ..	117
	Załącznik nr 2. Doświadczenie członków albo partnerów LGD w zakresie realizacji projektów	119
	Załącznik nr 3. Procedura wyboru operacji	121
	Załącznik nr 4. Procedura oceny operacji	123
	Załącznik nr 5. Procedura odwoławcza dla wnioskodawców	125
	Załącznik nr 6. Pracownicy Biura LGD wraz z podziałem zadań.....	127
	Załącznik nr 7. Procedura naboru pracowników do LGD – uchwały.....	127
	Załącznik nr 7. Procedura naboru pracowników do LGD – uchwały.....	128
	Załącznik nr 8. Karta oceny zgodności operacji z LSR.....	135
	Załącznik nr 9. Karta oceny operacji według lokalnych kryteriów.....	137

1. CHARAKTERYSTYKA LOKALNEJ GRUPY DZIAŁANIA JAKO JEDNOSTKI ODPOWIEDZIALNEJ ZA REALIZACJĘ LOKALNEJ STRATEGII ROZWOJU

1.1. Nazwa i status prawny LGD oraz data wpisu do Krajowego Rejestru Sądowego i numer w tym rejestrze

Lokalna Grupa Działania „Perły Poniądzia” jest trójsektorowym partnerstwem, działającym jako Stowarzyszenie, zawiązanym na obszarze czterech gmin powiatu kazimierskiego: Bejsce, Czarnocin, Opatowiec, Skalbmierz. W jego skład wchodzi przedstawiciele sektora publicznego, gospodarczego i społecznego. Stowarzyszenie jest trwałym dobrowolnym, samorządnym, zrzeszeniem osób fizycznych i prawnych, w tym jednostek samorządu terytorialnego, mającym na celu działanie na rzecz rozwoju terenów wiejskich zawierających się w obszarze jego działania. Stowarzyszenie zostało wpisane do KRS 30 kwietnia 2008 roku, numer wpisu: 0000305008.

Stowarzyszenie działa na podstawie przepisów:

- ustawy z dnia 7 marca 2007 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (Dz. U. Nr 64, poz. 427 z 2007 r.);
- ustawy z dnia 7 kwietnia 1989 r. Prawo o stowarzyszeniach (Dz. U. z 2001 r. Nr 79, poz. 855 z późn. zm.);
- rozporządzenia Rady (WE) nr 1698/2005 z dnia 20 września 2005 r. w sprawie wsparcia Rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (Dz. Urz. UE L. 277 z 21.10.2005 r. str.1)

oraz Statutu Stowarzyszenia Lokalnej Grupy Działania o nazwie „Perły Poniądzia” i z tego tytułu posiada osobowość prawną. Zgodnie z zapisami Statutu, Stowarzyszenie może prowadzić działalność gospodarczą służącą realizacji Lokalnej Strategii Rozwoju w rozmiarach i zakresie służącym wykonaniu celów statutowych. Siedziba Stowarzyszenia znajduje się w Kazimierzy Wielkiej, przy ulicy Kościuszki 12. Stowarzyszenie może być członkiem krajowych i międzynarodowych organizacji o podobnym celu działania. Czas trwania stowarzyszenia jest nieograniczony. Stowarzyszenie realizując cel statutowy może powołać inne jednostki organizacyjne w granicach dopuszczonych prawem. Realizując cel statutowy, Stowarzyszenie opiera się na społecznej pracy członków i zatrudnionych pracownikach.

1.2. Opis procesu budowania partnerstwa

Inicjatorem zawiązania partnerstwa i utworzenia Lokalnej Grupy Działania jest Starosta Kazimierski Jan Nowak, który aktywnie włączył się w proces budowania stowarzyszenia i przystąpienia poszczególnych gmin powiatu do uczestnictwa w programie Leader. Na początku 2007r. odwiedził gminy Czarnocin, Bejsce, Opatowiec i Skalbmierz, gdzie przeprowadzał rozmowy mające na celu przekonać władze samorządowe do współpracy, zachęcić do współdziałania oraz zaprezentować korzyści, jakie płyną z działań wspólnych i partycypacji w stowarzyszeniu. Działania te przyniosły zamierzony skutek – władze poszczególnych gmin wykazały zainteresowanie programem Leader oraz możliwością utworzenia Lokalnej Grupy Działania. Osoby zainteresowane utworzeniem LGD, wraz z pomysłodawcą jej zawiązania, podjęły inicjatywę mającą na celu przekonanie się, jak w praktyce realizowany jest program Leader oraz wykorzystanie dobrych wzorców i doświadczeń już istniejących stowarzyszeń. Nawiązano współpracę z Powiatem Nakielskim (Nakło nad Notecią), gdzie prężnie funkcjonuje LGD Fundacja „Partnerstwo dla Krajny i Paluk”. W zorganizowanym wspólnie wyjeździe do Nakła, przedstawiciele poszczególnych gmin i powiatu zapoznali się ze zrealizowanymi przez tamtejszą LGD projektami oraz z zasadami jej funkcjonowania. W dniu 7 lipca 2007 roku w siedzibie Starostwa w Kazimierzy Wielkiej zorganizowano spotkanie pn. „Odnowa wsi perspektywą rozwoju powiatu kazimierskiego”, którego pomysłodawcą i inicjatorem był Starosta Jan Nowak. W spotkaniu udział wzięli przedstawiciele wszystkich gmin powiatu kazimierskiego: wójtowie, burmistrzowie, przewodniczący rad gmin, radni powiatowi i gminni, prezesi stowarzyszeń, przedstawiciele OSP, liderki KGW, księża, pracownicy starostwa oraz wszystkie zainteresowane tematem rozwoju obszarów wiejskich osoby - łącznie ok. 50 uczestników. Spotkanie miało na celu uświadomienie uczestnikom, jakie możliwości daje udział w programie Leader oraz utworzenie Lokalnej Grupy Działania, prezentację założeń Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich z położeniem szczególnego nacisku na oś 3. Odnowa Wsi oraz 4. Leader, a także konkretnym i kluczowym zagadnieniem realizacji działania programu Leader. Podczas spotkania swoją wiedzą z jego uczestnikami dzielili się następujący goście:

- Tomasz Miłowski - Wicestarosta Powiatu Nakielskiego (Nakło nad Notecią)
- Marietta Błaszkiwicz – Członek Zarządu Fundacji „Partnerstwo dla Krajny i Paluk”
- Przemysław Saltarski - pracownik Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi
- Grzegorz Cetner - Centrum Doradztwa Rolniczego (Oddział w Poznaniu)
- Krzysztof Kwaterna LM Consulting

Dzięki spotkaniu, wielu przedstawicieli lokalnych społeczności wyrażało się z aprobatą o pomysłе utworzenia LGD na terenie powiatu kazimierskiego, co spowodowało, że inicjatywa utworzenia stowarzyszenia stała się coraz popularniejsza i poparło ją wiele osób.

W dniu 20 lipca 2007r. zorganizowane zostało szkolenie z udziałem pracowników gmin, przedsiębiorców, przedstawicieli stowarzyszeń, młodzieży, związkowców zawodowych, które dotyczyło programu Leader. Szkolenie prowadziła Pani Mirosława Mochocka – Kierownik Biura PROW przy Urzędzie Marszałkowskim w Kielcach. Było ono przeprowadzone ze względu na deklaracje czterech gmin powiatu kazimierskiego, które wyraziły chęć zawiązania LGD i programowania wspólnych działań prorozwojowych. Przewodnim tematem spotkania był więc proces tworzenia i rejestracji LGD, tworzenie LSR i aplikacja o środki unijne z tego tytułu. Kolejnym etapem tworzenia stowarzyszenia i budowania partnerstwa na rzecz przyszłych, wspólnych działań było przekazanie informacji o programie na sesjach rad poszczególnych gmin, które podjęły uchwały o przystąpieniu do LGD. W każdej gminie powołano również zespoły szkoleniowe, które informacje na temat programu Leader, utworzenia LGD oraz możliwościach dofinansowania przekazywały na zebraniach wiejskich. Informacje na temat programu Leader i procesie tworzenia Lokalnej Grupy Działania ukazywały się również w lokalnej prasie, a także na stronach internetowych poszczególnych gmin oraz Starostwa Powiatowego w Kazimierzy Wielkiej. Po przyjęciu przez rady poszczególnych gmin uchwał o przystąpieniu do LGD oraz przeprowadzeniu akcji szkoleniowo-informacyjnej rozpoczęła działalność rozpoczęła grupa inicjatywna kierowana przez Zastępcę Burmistrza Gminy Skalbmierz Mirosława Magnesa. Grupa inicjatywna doprowadziła do zwołania Zebrania Założycielskiego LGD „Perły Poniżzia”, na którym dokonano spisu członków założycieli oraz przyjęto statut stowarzyszenia.

1.3. Charakterystyka członków LGD „Perły Poniżzia” albo jej partnerów i sposób rozszerzania lub zmiany składu LGD

Członkiem zwyczajnym Stowarzyszenia Lokalnej Grupy Działania „Perły Poniżzia” może być:

- osoba fizyczna która:

- spełnia warunki określone w ustawie Prawo o stowarzyszeniach,
- działa na rzecz rozwoju obszarów objętych Stowarzyszeniem lub wyrazi na piśmie deklarację takiego działania;
- złoży deklarację członkowską.

- osoba prawna, w tym jednostka samorządu terytorialnego, która przedstawi uchwałę organu stanowiącego, zawierającą:

- deklarację przystąpienia do Stowarzyszenia,
 - deklarację działania na rzecz Rozwoju obszaru objętego LSR,
 - wskazanie osoby reprezentującej osobę prawną w Stowarzyszeniu.
- stowarzyszenie lub organizacja nie posiadające osobowości prawnej – podmioty te mogą rekomendować swoich przedstawicieli do działań w Stowarzyszeniu.

Nabywanie i utrata członkostwa następuje w drodze uchwały przyjętej zwykłą większością głosów Zarządu Stowarzyszenia. Skreślenie z listy członków Stowarzyszenia następuje z powodu: złożenia Zarządowi pisemnej rezygnacji, wykluczenia przez Zarząd:

- a) za działalność niezgodną ze Statutem lub uchwałą władz Stowarzyszenia,
 - b) za pozbawienie praw publicznych w wyniku prawomocnego orzeczenia sądu,
- a także w przypadku śmierci osoby fizycznej lub likwidacji osoby prawnej. Od uchwał Zarządu Stowarzyszenia w przedmiocie wykluczenia członków Stowarzyszenia przysługuje odwołanie do Walnego Zebrania Członków w terminie 21 dni od dnia doręczenia uchwały Zarządu o wykluczeniu. Uchwała Walnego Zebrania jest ostateczna i jest podejmowana na najbliższym Walnym Zebraniu.

Obecnie Lokalna Grupa Działania „Perły Poniżnia” liczy 51 członków. Ich zestawienie zawarto w poniższej tabeli:

Tabela 1. Członkowie LGD "Perły Poniżnia"

Imię i nazwisko/nazwa	Sektor	Rodzaj prowadzonej działalności	Rola w strukturze LGD	Gmina
1. Gmina Skalbmierz	Publiczny	Administracja samorządowa	Członek LGD	Skalbmierz
2. Marek Krupa	Spoleczny	Urzędnik samorządowy	Członek LGD	Skalbmierz
3. Zbigniew Kowalski	Spoleczny	Urzędnik samorządowy	Członek LGD	Skalbmierz
4. Lucjan Łach	Spoleczny	Emeryt	Członek LGD	.Czarnocin
5. Maria Edyta Mróz	Spoleczny	Gospodyni domowa	Członek LGD	.Czarnocin
6. Jolanta Anielska	Spoleczny	Nauczyciel	Członek Rady	Bejsce
7. Gmina Bejsce	Publiczny	Administracja samorządowa	Członek LGD	Bejsce
8. Zofia Wiktorowicz	Spoleczny	Emeryt	Członek Rady	Bejsce
9. Gmina Opatowiec	Publiczny	Administracja samorządowa	Członek LGD	Opatowiec
10. Zakład Handlowo-Usługowy	Gospodarczy	Handel i usługi	Członek Rady	Opatowiec
11. Powiat kazimierski	Publiczny	Administracja samorządowa	Członek Rady	Kazimierza Wielka
12. Genowefa Stoksik	Spoleczny	Gospodyni Domowa	Członek Rady	Opatowiec
13. Sylwia Niedźwiedz	Spoleczny	Gospodyni Domowa	Członek LGD	Opatowiec
14. Gmina Czarnocin	Publiczny	Administracja samorządowa	Członek LGD	Czarnocin

15. Józef Zuwała	Społeczny	Wójt gminy	Członek LGD	Bejsce
16.PPHU Fular Spółka Jawna	Gospodarczy	Handel i usługi	Członek Rady	Bejsce
17. Mirosław Fucia	Społeczny	Urzędnik samorządowy	Członek LGD	Skalbmierz
18. Robert Różycki	Społeczny	Rolnik	Członek LGD	Skalbmierz
19. Stanisław Pragnący	Społeczny	Rolnik sołtys	Członek LGD	Skalbmierz
20. Lechosław Nawrot	Społeczny	Rolnik	Członek LGD	Czarnocin
21. Ryszard Klos	Społeczny	Osoba fizyczna	Członek LGD	Opatowiec
22. Zbigniew Jakubas	Społeczny	Osoba fizyczna	Członek LGD	Skalbmierz
23. Helena Jackiewicz	Społeczny	Pracownik kultury	Członek LGD	Skalbmierz
24. Agnieszka Kubicka	Społeczny	Osoba fizyczna	Członek LGD	Czarnocin
25. Bolesław Sikorski	Społeczny	Osoba fizyczna	Członek Rady	Skalbmierz
26. Leszek Durbacz	Społeczny	Urzędnik	Członek Rady	Czarnocin
27. GS ” Samopomoc Chłopska”	Gospodarczy	Prezes GS	Członek Rady	Skalbmierz
28. Przychodnia weterynaryjna	Gospodarczy	Weterynarz	Członek Rady	Czarnocin
29. Andrzej Malec	Społeczny	Przewodniczący Rady Gminy	Członek Rady	Opatowiec
30. MGOK Skalbmierz	Publiczny	Instytucja kultury	Członek Rady	Skalbmierz
31. Radosław Pietrzyk	Społeczny	Sołtys rolnik	Członek Rady	Bejsce
32. Piotr Wąsik	Społeczny	Dyrektor szkoły	Członek Rady	Czarnocin
33. Mirosław Boksa	Społeczny	Rolnik	Członek Rady	Opatowiec
34. Sebastian Gierek	Społeczny	Nauczyciel	Członek Rady	Skalbmierz
35. Katarzyna Kalinowska	Społeczny	Nauczyciel	Członek LGD	Skalbmierz
36. Spółdzielnia Producentów Warzyw i Owoców” Sielec”	Gospodarczy	Rolnik	Członek LGD	Skalbmierz
37. Jan Zbertek	Społeczny	Rolnik	Członek LGD	Opatowiec
38. Zofia Danuta Klos	Społeczny	Rolnik	Członek LGD	Opatowiec
39. Sabina Minor	Społeczny	Rolnik emeryt	Członek LGD	Opatowiec
40. Piotr Krzak	Społeczny	Rolnik	Członek LGD	Opatowiec
41. Renata Tomal	Społeczny	Rolnik	Członek LGD	Opatowiec
42. Winicjusz Włosowicz	Społeczny	Urzędnik	Członek LGD	Opatowiec
43. Hubert Krupa	Społeczny	Urzędnik	Członek LGD	Opatowiec
44. Krystyna Wicher	Społeczny	Rolnik	Członek LGD	Bejsce
45. Sławomir Kociński	Społeczny	Rolnik	Członek LGD	Bejsce
46. Alina Wlusek	Społeczny	Pracownik kultury	Członek LGD	Bejsce
47. Teresa Kałwa	Społeczny	Rolnik	Członek LGD	Skalbmierz
48. Dariusz Kałwa	Społeczny	Rolnik	Członek LGD	Skalbmierz
49. Wiesław Krawiec	Społeczny	Rolnik	Członek LGD	Skalbmierz
50. Danuta Madej	Społeczny	Rolnik	Członek LGD	Skalbmierz
51. Tadeusz Wójcik	Społeczny	Rolnik	Członek LGD	Skalbmierz

1.4. Struktura rady jako organu LGD, do którego wyłączonej właściwości należy wybór operacji

Zgodnie z uchwałą przyjętą przez walne zebranie członków LGD dnia 19.09.2008, Rada LGD „Perły Poniądzia” Składa się z 17 członków: 4 przedstawicieli sektora gospodarczego, 2 reprezentantów sektora publicznego oraz 11 przedstawicieli sektora społecznego. W skład Rady wchodzi osoby pochodzące z każdej z gmin należących do Lokalnej Grupy Działania.

Tabela 2. Struktura Rady LGD

Gmina	Sektor gospodarczy	Sektor publiczny	Sektor społeczny
Bejsce	Zenon Fular		Zofia Wiktorowicz
			Jolanta Anielska
			Radosław Pietrzyk
Czarnocin	Henryk Mróz		Lucjan Łach
			Leszek Durbacz
			Piotr Wąsik
Opatowiec	Wiesław Gwóźdź		Mirosław Boksa
			Andrzej Malec
			Genowefa Stoksik
Skalbmierz	Zbigniew Janus	Bożena Mostek	Sebastian Gierek
			Bolesław Sikorski
Powiat kazimierski		Antoni Kocela	

Zaproponowana struktura i skład Rady LGD wynikają z chęci zapewnienia równowagi liczebnej pomiędzy poszczególnymi jej członkami, zarówno z uwagi na gminę, którą reprezentują, jak i ze względu na sektor, w którym działają. Jedna gmina – Skalbmierz, wybrała do Rady LGD przedstawicieli wszystkich trzech sektorów: gospodarczego, publicznego i społecznego. Gminy Opatowiec, Bejsce i Czarnocin zaproponowały kandydatury przedstawicieli dwóch sektorów – gospodarczego i społecznego. Dało to łącznie 16 osób, do których dołączono przedstawiciela powiatu jako 17 członka Rady. Przedstawiciel powiatu jako członek Rady pełni nie tylko funkcję reprezentanta powiatu, na terenie którego działa Stowarzyszenie. Jego obecność zapewnia, że głosy pełnego składu Rady nigdy nie będą w równowadze, co usprawnia proces decyzyjny organu i zapobiega powstaniu tzw. pata. Wybór 17 członka padł na przedstawiciela powiatu, ponieważ jest on osobą neutralną w stosunku do każdej z gmin – dobranie dodatkowego przedstawiciela jednej z nich oznaczałoby, że ta gmina miałaby przewagę liczebną i większą siłę przebiecia w pracach organu decyzyjnego. Przyjęty sposób ustalenia składu Rady pozwolił więc na uniknięcie dominacji liczebnej reprezentantów jednej gminy nad pozostałymi, jednocześnie mając

na uwagę konieczność doboru nieparzystej, minimalizującej ryzyko małej skuteczności decyzyjnej, liczby członków. Reprezentant powiatu jest przedstawicielem sektora publicznego.

1.5. Zasady i procedury funkcjonowania LGD oraz organu decyzyjnego

Władzami Stowarzyszenia są:

- Walne Zebranie Członków,
- Rada,
- Zarząd,
- Komisja Rewizyjna,

przy czym nie można być jednocześnie członkiem Zarządu, Komisji Rewizyjnej i Rady. Kadencja Rady, Zarządu i Komisji Rewizyjnej wynosi 4 lata.

Najwyższą władzą Stowarzyszenia jest Walne Zebranie Członków. Walne Zebranie członków zwołuje Zarząd. W Walnym Zebraniu powinna uczestniczyć, co najmniej połowa członków uprawnionych do głosowania, mogą w nim brać udział także członkowie wspierający Stowarzyszenie oraz zaproszeni przez Zarząd goście.

Zgodnie z art. 62 ust. 4 rozporządzenia Rady (WE) nr 1698/2005 z dnia 20 września 2005 r. w sprawie wsparcia Rozwoju Obszarów Wiejskich (Dz. Urz. UE 1277 z 21.10.2005 r. str.1), wybór operacji, które mają być realizowane w ramach opracowanej przez LGD Lokalnej Strategii Rozwoju, należy do wyłącznej kompetencji Rady. Rada jest wybierana przez walne zgromadzenie członków LGD spośród członków tego zebrania. W skład Rady wchodzi przedstawiciele wszystkich trzech sektorów: społecznego, gospodarczego i publicznego, w proporcjach wynikających ze składu członków LGD. Co najmniej połowę członków Rady stanowią partnerzy gospodarczy i społeczni oraz inne podmioty reprezentujące społeczeństwo obywatelskie, organizacje pozarządowe, w tym organizacje zajmujące się zagadnieniami, zagadnieniami zakresu ochrony środowiska naturalnego, oraz podmioty odpowiedzialne za promowanie równości mężczyzn i kobiet.

Wybór operacji, które mają być realizowane w ramach LGD, dokonywany jest w formie uchwały Rady podjętej zwykłą większością głosów przy obecności co najmniej połowy członków uprawnionych do głosowania.

Rada działa na podstawie przyjętego regulaminu, obraduje na posiedzeniach zwoływanych zgodnie z postanowieniami Statutu. Zgodnie z regulaminem, posiedzenie prowadzone w ramach procedury oceny zgodności operacji z LSR i jej oceny wg lokalnych kryteriów wyboru musi zostać wyznaczone w terminie nie późniejszym niż 14 dni od daty, na którą został wyznaczony termin składania wniosków o przyznanie pomocy.

O terminie, miejscu i propozycjach porządku posiedzenia oraz projektach podejmowanych uchwał Przewodniczący, a w przypadku pierwszego posiedzenia Prezes Zarządu, zawiadamia wszystkich członków Rady. Posiedzeniu Rady przewodniczy jej Przewodniczący, a w przypadku jego nieobecności Wiceprzewodniczący. Na każdym posiedzeniu Rady członkowie Rady powinni potwierdzić swą obecność wpisem na liście obecności.

W posiedzeniach Rady uczestniczy Prezes Zarządu lub wyznaczony przez niego inny członek Zarządu, mogą w nich uczestniczyć członkowie Zarządu, Komisji Rewizyjnej oraz zaproszeni eksperci bez prawa głosowania przy podejmowaniu uchwał (głos doradczy), którzy biorą udział w dyskusji na równych prawach.

Wyłączenie z głosowania członka Rady niespełniającego warunku bezstronności

Bardzo ważne jest zapewnienie bezstronności oceny operacji. Jeśli członek Rady jest związany z podmiotem, który jest wnioskodawcą operacji, musi być wyłączony z procedury jego oceny. Według zapisów regulaminu Rady, w przypadku posiedzeń prowadzonych w ramach procedur oceny zgodności operacji z LSR i jej oceny wg lokalnych kryteriów wyboru, odwołania od rozstrzygnięć organu decyzyjnego w sprawie wyboru operacji, wszyscy członkowie Rady wypełniają oświadczenie o bezstronności. Członkowie Rady, którzy nie są bezstronni w podjęciu decyzji o wsparciu podmiotu ubiegającego się o dofinansowanie operacji, zostają wykluczeni z głosowania, zachowując jednocześnie prawo do udziału w posiedzeniu z głosem doradczym. Członek Rady jest wyłączony z głosowania, gdy wnioskodawcami operacji są on sam lub osoby, z którymi członek Rady pozostaje w związku małżeńskim (albo w stosunku pokrewieństwa lub powinowactwa w linii prostej, pokrewieństwa lub powinowactwa w linii bocznej do drugiego stopnia, albo jest związany z tytułu przysposobienia, opieki lub kurateli) lub osoby prawne, których pracownikiem bądź członkiem jest członek Rady (lub osoby, wobec których członek Rady pozostaje w stosunku podległości służbowej).

Jeżeli członek Rady zatai fakt niepozostawania bezstronnym Przewodniczący zobowiązany jest zwołać Posiedzenie w celu rozstrzygnięcia o bezstronności członka Rady, któremu zarzucono jej brak oraz najpóźniej w ciągu 7 dni od posiedzenia powiadomić prokuraturę o poświadczeniu nieprawdy i próbie wyludzenia dofinansowania. Przewodniczący jest także zobowiązany najpóźniej w ciągu 7 dni od posiedzenia, powiadomić Zarząd o zaistniałej sytuacji. Zarząd zobowiązany jest zwołać z własnej inicjatywy Nadzwyczajne Walne Zebranie Stowarzyszenia w celu odwołania członka Rady, co najwyżej w ciągu 21 dni od otrzymania od Przewodniczącego powiadomienia. Podczas głosowań, każdej z osób uprawnionych do niego, przysługuje jeden głos.

Posiedzenie, które prowadzone jest w ramach procedur: oceny zgodności operacji z LSR, odwołania od rozstrzygnięć organu decyzyjnego w sprawie wyboru operacji mogą odbywać się w ciągu kilku spotkań i trwać dłużej niż 1 dzień. Rada podejmuje decyzje w formie uchwały. Uchwały Rady podejmowane są w głosowaniu jawnym zwykłą większością głosów przy obecności co najmniej połowy składu Rady.

1.6. Kwalifikacje i doświadczenie członków Rady

Osoby wchodzące w skład Rady LGD „Perły Poniżzia” posiadają odpowiednie kwalifikacje i doświadczenie, by zapewnić efektywne funkcjonowanie organu decyzyjnego oraz wybór operacji, które w realny sposób będą miały wpływ na realizację celów LSR i rozwój przedmiotowego obszaru. Spośród siedemnastu członków Rady LGD, czternastu uczestniczyło w szkoleniach związanych z funkcjonowaniem Lokalnych Grup Działania lub możliwością pozyskiwania dotacji z PROW, co udokumentowane jest odpowiednimi zaświadczeniami. Przedstawiciele sektora publicznego Rady LGD posiadają doświadczenie we wdrażaniu projektów współfinansowanych ze środków unijnych. Każdy z członków Rady LGD posiada udokumentowane zameldowanie na pobyt stały w gminie, którą reprezentuje. Wszystkich członków Rady wyróżnia aktywna praca na rzecz lokalnej społeczności w reprezentowanych przez siebie sektorach oraz znajomość problemów obszaru.

1.7. Doświadczenie LGD i członków LGD w realizacji operacji

Najbardziej doświadczonymi w zakresie pozyskiwania środków zewnętrznych i realizacji projektów współfinansowanych ze środków unijnych są poszczególne gminy wchodzące w skład LGD i ich jednostki organizacyjne (np. ośrodki kultury), które korzystały zarówno z programów przedakcesyjnych (SAPARD, PHARE), jak również ze ZPORR, SPO. Projekty przede wszystkim dotyczyły poprawy stanu infrastruktury komunalnej (kanalizacja sanitarna, oczyszczalnie ścieków, modernizacja dróg), ale realizowano także projekty o zakresie podobnym do tych, jakie mogą zostać realizowane w ramach osi 3 i 4 Leader (takie jak poprawa stanu infrastruktury sportowo-rekreacyjnej lub odnowa i zagospodarowanie centrum wsi). Dzięki temu doświadczenie członków Lokalnej Grupy Działania „Perły Poniżzia” jest wszechstronne i gwarantuje podjęcie skutecznych działań mających na celu realizację poszczególnych projektów i wdrażanie Lokalnej Strategii Rozwoju.

1.8. Biuro LGD

W biurze LGD „Perły Poniżzia” na pełen etat zatrudniona będzie jedna osoba – Asystent ds. obsługi biura. Będzie ona podlegać Dyrektorowi biura, który swoje obowiązki wykonywał będzie na podstawie umowy-zlecenia, w zależności od potrzeb. Pracownikami biura nie mogą być członkowie Rady LGD. Utworzone w biurze LGD stanowisko opisuje poniższe zestawienie:

Tabela 3. Opis stanowiska pracy - Asystent ds. obsługi biura

Nazwa stanowiska pracy	Asystent ds. obsługi biura
Stanowisko bezpośredniego przełożonego	Dyrektor Biura
Stanowiska podległe	-
Liczba osób podległych pośrednio lub bezpośrednio	-
Cel istnienia stanowiska pracy:	Obsługa Zarządu i Rady. Pomoc beneficjentom ubiegającym się o dofinansowanie projektów
Zakres obowiązków	pomoc w przygotowaniu wniosków o dofinansowanie w ramach programu LEADER, weryfikacja wniosków, obsługa Zarządu i Rady, prowadzenie ewidencji uchwał Zarządu i Rady, zbieranie informacji o dostępnych środkach pomocowych, przygotowanie dokumentacji członkom Rady
Zakres odpowiedzialności:	
1. Planowanie działań	Tak
2. Bieżąca realizacja działań	Tak
3. Nadzorowanie realizacji działań	Nie
4. Kierowanie zespołem	Nie
Zakres uprawnień	
1. Planowanie działań	Tak
2. Bieżąca realizacja działań	Tak
3. Nadzorowanie realizacji działań	Nie
4. Kierowanie zespołem	Nie
Udzielone stałe pełnomocnictwa: -----	
Współpraca i kontakty wewnętrzne	

Nazwa stanowisk współpracujących	Cel kontaktów i współpracy
Dyrektor Biura LGD Perły Poniżdzia Asystent ds. księgowości	Bieżące prowadzenie biura LGD
Współpraca i kontakty zewnętrzne	
Nazwa instytucji współpracujących	Cel kontaktów i współpracy
Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, Jednostki samorządu terytorialnego, organizacje pozarządowe	propagowanie programów unijnych, zbieranie informacji o dostępnych środkach pomocowych, wymiana informacji, pomoc przy opracowywaniu wniosków
Wymagania konieczne	
Obywatelstwo	polskie
Wykształcenie	wyższe (preferowane ekonomiczne) lub minimum średnie ekonomiczne, organizacja i zarządzanie, administracja,
Doświadczenie zawodowe (Okres w latach i w jakiej dziedzinie)	1 rok praktyki zawodowej
Znajomość obsługi komputera	Edytor tekstu, arkusz kalkulacyjny
	niekaralność
stan zdrowia	pozwalający na zatrudnienie na stanowisku
Wymagania pożądane	
Znajomość przepisów	Kodeksu Postępowania Administracyjnego, Ustawy o Stowarzyszeniach, Ustawy o Wspieraniu Rozwoju Obszarów Wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich,
Predyspozycje osobowościowe	asertywność , łatwość podejmowania decyzji, łatwość nawiązywania kontaktów, wysoka kultura osobista, dokładność, terminowość, komunikatywność
Doświadczenie	doświadczenie w pozyskiwaniu funduszy,
Kursy i szkolenia niezbędne na stanowisku, certyfikaty	kursy i szkolenia w zakresie funduszy unijnych, obsługi biura
Dodatkowe kompetencje	
Znajomość języków obcych	j. niemiecki, francuski lub angielski
Inne umiejętności	Umiejętność logicznego myślenia, umiejętność archiwizowania dokumentów

Wymiar czasu pracy: system pracy - 8 godzinny, jednozmianowy	
Powierzony sprzęt	
1. -----	
2. -----	
..... data i podpis pracownika data i podpis przełożonego

Dyrektor biura LGD oraz Asystent ds. księgowości będą osobami zatrudnionymi na umowę-zlecenie, wykonującymi swoją pracę w zależności od potrzeb. Ich zakres obowiązków obejmuje:

Dyrektor Biura:

- zarządzanie bieżącymi pracami biura,
- organizacja i udział w posiedzeniach Zarządu oraz realizacja decyzji Zarządu,
- organizacja i udział w posiedzeniach Rady oraz realizacja decyzji Rady,
- przygotowywanie dokumentów aplikacyjnych do programów i funduszy,
- informowanie członków LGD o bieżących działaniach LGD m.in. poprzez organizację spotkań i szkoleń,
- uzupełnianie działań Zarządu,
- opracowywanie planów rocznych i wieloletnich rzeczowo-finansowych,

Asystent ds. księgowości

- prowadzenie spraw księgowych LGD,
- opracowywanie sprawozdań rzeczowo-finansowych, rocznych,
- opracowywanie sprawozdań finansowych miesięcznych i kwartalnych,
- doradztwo w zakresie planów rzeczowo-finansowych.

Podstawowe, wymagane kwalifikacje pracowników biura to wykształcenie wyższe, preferowane: prawo, administracja, ekonomia i kierunki pokrewne (w przypadku asystenta do spraw księgowych – kierunkowe), znajomość zagadnień związanych z PROW oraz funkcjonowaniem LGD oraz doświadczenie w pracy przy pozyskiwaniu środków unijnych.

2. CHARAKTERYSTYKA OBSZARU OBJĘTEGO LOKALNĄ STRATEGIĄ ROZWOJU

2.1. Uwarunkowania przestrzenne

Obszar oddziaływania Lokalnej Grupy Działania „Perły Poniżzia” obejmuje swoim zasięgiem cztery gminy: Bejsce, Czarnocin, Opatowiec i Skalbmierz. Granice obszaru pokrywają się z granicami administracyjnymi poszczególnych gmin, oddzielającymi je od sąsiednich, niewchodzących w skład LGD jednostek. Obszar oddziaływania LGD położony jest w całości w powiecie kazimierskim, w województwie świętokrzyskim.

Powiat kazimierski położony jest w południowej części województwa świętokrzyskiego, sąsiaduje z województwem małopolskim. Dużym atutem jego położenia jest bliskość Kielc i Krakowa, ponieważ wśród osób mieszkających w dużych miastach coraz większym powodzeniem cieszy się turystyka weekendowa. Niedalekie położenie od dużych ośrodków miejskich stwarza szanse na zainteresowanie ich mieszkańców ofertą turystyczną obszaru LGD.

Rysunek 1. Schematyczna mapa powiatu kazimierskiego z wyróżnieniem obszaru działania LGD

Opracowanie własne na podstawie źródeł internetowych

Obszar oddziaływania LGD „Perły Poniżzia” jest obszarem zwartym, spójnym pod względem przestrzennym. Zajmuje łączną powierzchnię 282 km², z czego największa jest gmina Skalbmierz (86 km²). W skład LGD wchodzi trzy gminy wiejskie (Bejsce, Czarnocin, Opatowiec) oraz jedna miejsko-wiejska (Skalbmierz). Miasto Skalbmierz liczy 1 391 mieszkańców, spełnia więc warunek przynależności miasta do obszaru LGD. Łącznie, obszar LGD tworzy 87 miejscowości (w tym jedno miasto).

Tabela 4. Liczba miejscowości i powierzchnia obszaru LGD

Gmina	Powierzchnia (w km ²)	Liczba miejscowości wchodzących w skład gminy
Bejsce	57	16
Czarnocin	70	26
Opatowiec	69	21
Skalbmierz	86	24
Razem	282	87

Źródło: Bank Danych Regionalnych GUS

Opisywany obszar położony jest na Płaskowyżu Proszowickim, wchodzącym w skład Niecki Nidziańskiej. Przez gminy Skalbmierz i Bejsce przepływa rzeka Nidzica.

Obszar oddziaływania LGD sąsiaduje z gminą Kazimierza Wielka, położoną w powiecie kazimierskim oraz z powiatami buskim i pińczowskim, a także położonymi w województwie małopolskim powiatami miechowskim, proszowickim, tarnowskim i dąbrowskim.

2.2. Uwarunkowania geograficzne i przyrodnicze

Opisywany obszar jest terenem o typowo rolniczym charakterze. Pokryty jest lessem, na którym wykształciły się czarnoziemy, co sprawia, że miejscowe gleby są bardzo urodzajne, umożliwiające produkcję żywności wysokiej jakości. Zarówno podłoże, jak i warunki klimatyczne nie sprzyjały powstawaniu lasów, co sprawiło, że kompleksy leśne są tu nieliczne, często występują natomiast ciepłolubne zarośla. Obszar oddziaływania LGD położony jest na Płaskowyżu Proszowickim, w rzeźbie terenu dominują płaskowzgórza oraz wzniesienia, zbudowane z skał miocenkich, osiągające wysokość do 250 m n.p.m. Na ich stokach wytworzyły się tzw. murawy kserotermiczne, stanowiące osobliwość przyrodniczą tych terenów. Stanowią one skupiska roślin rzadkich i prawie chronionych, takich jak: dziewięciśń bezłodygowy, milek wiosenny, przebiśnieg, sasanka, zawilec wielokwiatowy. Faunę najliczniej reprezentują różnorodne gatunki owadów, szczególnie motyli. Do często spotykanych na tych terenach zwierząt należą także żaby, ropuchy i jaszczurki. Wśród ptaków do gatunków występujących na opisywanym obszarze należą sowy, bociany białe i czarne, jastrzębie, myszolowy, kruki i kukułki, natomiast wśród ssaków liczne są zające, lisy, dziki, jelenie, sarny, borsuki, gronostaje, gacki wielkouchy i jeże.

Przepływająca przez obszar LGD rzeka Nidzica, wraz z doliną i dopływami, również stanowi cenny przyrodniczo i krajobrazowo element środowiska naturalnego.

Klimat obszaru to klimat umiarkowany ciepły, przejściowy, charakterystyczny dla wyżyn środkowych. Cechuje się stosunkowo łagodnymi zimami oraz ciepłym latem. Najcieplejszym miesiącem jest lipiec (średnia temperatura wynosi $+18^{\circ}\text{C}$), natomiast najzimniejszym – styczeń (-3°C).

Opisywany obszar cechuje się wysokimi walorami środowiskowymi. Ze względu na to, że w pobliżu nie zlokalizowano dużych zakładów przemysłowych o wysokiej uciążliwości dla otoczenia, zarówno stan powietrza atmosferycznego, jak również wód powierzchniowych i podziemnych oraz gleb jest bardzo dobry i charakteryzuje się niskim lub nikłym zanieczyszczeniem. Stwarza to dobre warunki do rozwoju upraw ekologicznych i promocji zdrowej żywności.

Obszar otoczony jest terenami o podobnych cechach, charakteryzującymi się dobrym stanem środowiska i rolniczym wykorzystaniem. W niedalekiej odległości od opisywanego obszaru znajdują się tereny należące do europejskiej sieci „Natura 2000” – Ostoja Nidziańska, obejmująca fragment Poniżia oraz Dolina Nidy. Sąsiadujący z obszarem LGD powiat buski słynie z walorów uzdrowiskowych. W najbliższym otoczeniu obszaru LGD nie ma więc usytuowanych terenów zdegradowanych, mogących mieć negatywny wpływ na jego środowisko naturalne lub jakość życia mieszkańców.

2.3. Uwarunkowania historyczne i kulturowe

Gminy wchodzące w skład LGD „Perły Poniżia” położone są na obszarze, na którym osadnictwo rozwijało się już na przełomie IV i III tysiąclecia p.n.e., co potwierdzają liczne badania archeologiczne i wykopaliska. Pozostałością dawnych kultur, a zarazem dowodem na ich istnienie są zlokalizowane na terenie poszczególnych gmin liczne stanowiska archeologiczne, ślady dawnych grodów i odnalezione przedmioty codziennego użytku. Stanowią one cenny atut obszaru i powinny być wykorzystywane w procesie wspomagania rozwoju turystyki oraz promocji regionu. Dzięki wczesnym początkom i rozwojowi osadnictwa na przekroju wieków, na opisywanych terenach powstało wiele unikalnych obiektów, o wysokich wartościach historycznych, poznawczych i estetycznych, a każda z gmin posiada zabytki i miejsca godne odwiedzenia.

Gmina Bejsce

Na terenie Gminy znajdują się liczne stanowiska i obiekty archeologiczne, których łącznie na terenie Gminy jest 66. Najwyższą wartość spośród nich posiadają wpisane do rejestru zabytków kurhany, znajdujące się w:

- Bejskach – 4 kurhany
- Czyżowicach – 2 kurhany
- Sędziszowie – 2 kurhany
- Grodowicach – 1 kurhan.

Do rejestru dóbr kultury wpisano następujące zabytkowe budynki i obiekty położone na terenie Gminy:

- Kościół pod wezwaniem św. Mikołaja w Bejskach, pochodzący z końca XIV w., przebudowany w okresie pseudogotyku, wzbogacony późnorenansową kaplicą Firlejów i dzwonnica
- Cmentarz przykościelny
- Pałac w Bejskach z początku XIX wieku, zbudowany w stylu klasycystycznym
- Krajobrazowy park pałacowy
- Pochodzące z XVIII wieku dwór i park w Stojanowicach

Do zasobów kulturowych Gminy zaliczane są także zabytki architektury, występujące w tradycyjnych, historycznych wsiach, wymienione w ewidencji, głównie domy i zagrody (63 pozycje), a także cmentarz epidemiczny w Kijanach, pochodzący z XX w., młyn w Bejskach oraz podziemne tunele prowadzące od kościoła w kierunku Wiślicy (powstałe w czasach najazdów tatarskich). Duże walory poznawcze i estetyczne posiadają licznie występujące na terenie całej Gminy przydrożne kapliczki.

Gmina Czarnocin

Na terenie Gminy znajdują się zarówno stanowiska archeologiczne, jak również zabytki sakralne i świeckie, wpisane do rejestru zabytków.

Czarnocin:

- Zespół kościoła parafialnego pod wezwaniem Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny – kościół powstał około 1360 roku i jest najstarszą istniejącą świątynią na terenie powiatu
- Cmentarz parafialny
- Pozostałości zespołu podworskiego

Sokolina

- Zespół kościoła parafialnego pod wezwaniem Św. Michała Archaniola, remiza strażacka z 1931 roku, cmentarz parafialny.

Stradów

- Zespół kościoła parafialnego pod wezwaniem Św. Bartłomieja, grodzisko ziemno-drewniane, wczesnośredniowieczne (VII-XII),

Cieszkowy

- Pozostałości zespołu dworskiego

Ciuślice

- Zespół dworski – pozostałości parku z XVIII wieku ; dwór, spichlerz i budynek gospodarczy z XIX wieku;

Budziszowice

- Park dworski z XIX wieku; dawny dwór drewniany;

Dębiany

- Zespół dworski

Kolosy

- Zbór – z 1654 roku, obecnie nie użytkowany, zamieniony na lamus w XVIII w.

Miławczyce

- Park dworski z XVIII wieku

Ponadto, w wykazie wyselekcjonowanych obiektów PSOZ występują dalsze 73 obiekty, domostwa i zagrody. Podobnie jak w Gminie Bejsce, na terenie Gminy Czarnocin licznie występują kapliczki, krzyże i figury przydrożne.

Na terenie Gminy Czarnocin także występują ślady dawnego osadnictwa. Odkryto dowody pozostawiania tych ziem w kręgu kultury pucharów lejkowych (Michałów), kultury ceramiki sznurowej (Kolosy), kultury trzcinieckiej, kultury lużyckiej (Stradów) i kultury przeworskiej (Ciuślice, Michałowice, Stradów). Szczególnym obiektem jest pochodzący z okresu wczesnośredniowiecznego rezerwat archeologiczny „Stradów”, obejmujący jedno z największych założeń obronnych w Polsce. Na cały zespół składają się: gród właściwy otoczony wałami ziemnymi, fosa i trzy podgrodzia. Powierzchnia całości wynosi 25 ha, rezerwat wpisany jest do wojewódzkiego rejestru zabytków. Poza grodziskiem „Stradów” w wojewódzkim rejestrze zabytków archeologicznych figurują: grodzisko „Czarnocin”, kurhan Czarnocin, kurhan Kolosy, kurhan Opatkowiczki, kurhan Soboszów (Będziaki), kurhan Zagajów. Ponadto na terenie Gminy Czarnocin znajdują się liczne stanowiska archeologiczne.

Gmina Opatowiec

Będący siedzibą władz gminnych Opatowiec w 1271 roku otrzymał prawa miejskie, natomiast pierwsze wzmianki o miejscowości pochodzą z XI wieku. Do najcenniejszych zabytków Gminy należy poddominikański, gotycki kościół usytuowany w Opatowcu. Na terenie Gminy również odkryto liczne ślady rozwoju dawnego osadnictwa, między innymi znaleziska z okresu neolitu, a także ślady osady wczesnośredniowiecznej w Chwalibogowicach i Kraśniowie, grobowiec należący do kultury ceramiki sznurowej z III tysiąclecia p.n.e. w Kobieli oraz znaleziska

archeologiczne z okresu neolitu oraz lateńskiego w Ławach. Podobnie jak w pozostałych gminach obszaru LGD, na terenie Gminy Opatowiec licznie występują przydrożne kapliczki i figurki, co stanowi cechę szczególną tych terenów.

Gmina Skalbmierz

Pierwsze wzmianki w źródłach pisanych o Skalbmierzu pochodzą z 1217, co świadczy o tym, że podobnie jak w przypadku gmin sąsiednich, na terenach dzisiejszej Gminy Skalbmierz osadnictwo również rozwijało się we wczesnym średniowieczu. Do najbardziej wartościowych obiektów zabytkowych Gminy należą:

- Zespół Kościoła Kolegiackiego w Skalbmierzu;
- Kościoły w Maloszowie i Topoli;
- Zespoły dworskie w Szarbi Zwierzynieckiej, Topoli, Boszczyнку, Drożejowicach i Sielcu Biskupim;
- Parki dworskie w Belzowie, Kobylnikach i Zagórze;
- Kapliczki murowane w Maloszowie, Sielcu Biskupim i Topoli;
- Szereg zabytkowych domów rozsianych po terenie całej Gminy.

Warto dodać, że miasto Skalbmierz w okresie swojego rozkwitu było ważnym ośrodkiem handlu płodami rolnymi i posiadało przywileje organizowania jarmarków. Dziś tego typu handel prowadzi przede wszystkim działająca w Skalbmierzu Producentka Giełda Rolna, będąca jedną z większych w regionie.

Długa historia osadnictwa spowodowała wykształcenie się na tych terenach lokalnych obyczajów i tradycji, które wciąż są pielęgnowane, przede wszystkim przez zespoły ludowe oraz działające w wielu sołectwach koła gospodyń wiejskich. Do tego nawiązują też różne imprezy kulturalne organizowane przez poszczególne gminy, na przykład Skalbmierskie Babie Lato – Przegląd Dorobku Wsi Polskiej. Pozwala to nie tylko na upamiętnianie dawnych zwyczajów i obrzędów, lokalnego rzemiosła i potraw, lecz również wpływa pozytywnie na integrację mieszkańców oraz utożsamianie się z zamieszkiwanym przez nich obszarem, pogłębia ich wrażliwość społeczną i aktywizuje lokalną społeczność.

Podsumowując, tereny należące do poszczególnych gmin, które tworzą obszar oddziaływania LGD, są do siebie podobne pod względem dziedzictwa kulturowego, wykształconego w wyniku ich uwarunkowań historycznych. Jest to bardzo korzystne z punktu widzenia przedsięwzięć, jakie mają być realizowane wspólnie w ramach LGD, ponieważ ułatwia wspólne działania. Liczne stanowiska archeologiczne z unikatowymi znaleziskami stanowią szansę na wykreowanie jednego,

właściwego dla całego obszaru produktu turystycznego, który adresowany byłby do odwiedzających z całego kraju. Bogactwo zabytków i miejsc funkcjonalnie do siebie podobnych, stwarza duże możliwości na wytyczenie tematycznych ścieżek i szlaków turystycznych (np. szlak przydrożnych kapliczek, szlak architektury sakralnej, ścieżki edukacyjne). Obszar LGD ma więc ogromny potencjał, by stać się obszarem rozpoznawalnym i chętnie odwiedzanym przez turystów, co może stanowić duży bodziec stymulujący jego rozwój społeczno-gospodarczy.

2.4. Społeczność lokalna na obszarze LGD

2.4.1. Struktura demograficzna i bezrobocie

Zgodnie z danymi Banku Danych Regionalnych GUS, obszar oddziaływania LGD „Perły Poniżzia” w 2007 roku zamieszkiwało 18 806 osób (stan na 31.12.2007). W stosunku do roku poprzedniego liczba ludności zmniejszyła się o 134 osoby – w 2006 roku wynosiła 18 940 osób (stan na 31.12.2006, faktyczne miejsce zamieszkania).

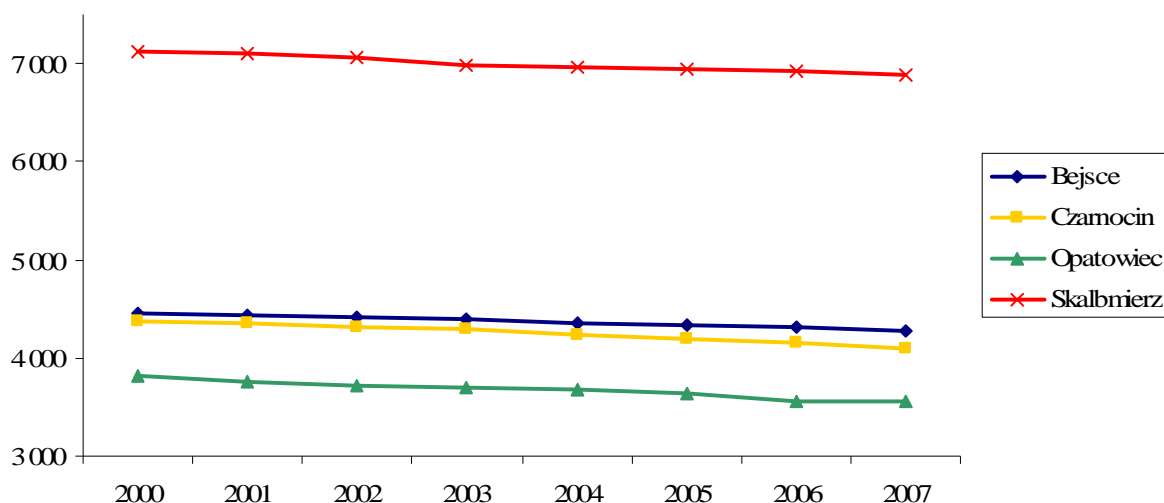
Tabela 5. Podstawowe dane na temat ludności gmin obszaru LGD (2007 rok)

Gmina	Liczba ludności	Przyrost naturalny (w os./1000 mieszk.)	Saldo migracji (w os., 2006 rok)
Bejsce	4 271	-10,3	-5
Czarnocin	4 097	-33	-1
Opatowiec	3 556	-3,3	-6
Skalbmierz	6 882	-5,1	-16
Razem	18 806		

Źródło: Bank Danych Regionalnych GUS

W 2007 roku wszystkie gminy cechowały się zarówno ujemnym przyrostem naturalnym, jak i niekorzystnym saldem migracji. Oznacza to, że tendencja nieznacznego spadku liczby mieszkańców utrzyma się w najbliższych latach. W okresie 2000-2007 liczba ludności we wszystkich miejscowościach wchodzących w skład LGD zmalała. Największy spadek liczby mieszkańców w latach 2000-2007 odnotowano w Czarnocinie (268 osób), najmniejszy w Bejskach (180 osób). Na obszarze LGD corocznie średnio ubywało 117 osób.

Wykres 1. Liczba ludności poszczególnych gmin obszaru LGD w latach 2000-2007

Źródło: Bank Danych Regionalnych GUS

Łącznie, liczba ludności obszaru LGD zmniejszyła się z 19 743 w 2000 roku do 18 806 w roku 2007.

Biorąc pod uwagę strukturę ludności ze względu na płeć i ekonomiczne grupy społeczne, we wszystkich gminach obszaru LGD dominują podobne trendy.

Tabela 6. Podział ludności poszczególnych gmin obszaru LGD ze względu na płeć i ekonomiczne grupy wieku w 2007 roku

Gmina		Ogółem	W wieku przedprodukcyjnym	W wieku produkcyjnym	W wieku poprodukcyjnym
Bejsce	Kobiety	2 175	376	1 151	648
	Mężczyźni	2 096	425	1 360	311
	Razem	4 271	801	2 511	959

Gmina		Ogółem	W wieku przedprodukcyjnym	W wieku produkcyjnym	W wieku poprodukcyjnym
Czarnocin	Kobiety	2 051	392	1 056	603
	Mężczyźni	2 046	404	1 331	311
	Razem	4 097	796	2 387	914

Gmina		Ogółem	W wieku przedprodukcyjnym	W wieku produkcyjnym	W wieku poprodukcyjnym
Opatowiec	Kobiety	1 818	297	973	548
	Mężczyźni	1 738	317	1 188	233

	Razem	3 556	614	2 161	781
--	--------------	-------	-----	-------	-----

Gmina		Ogółem	W wieku przedprodukcyjnym	W wieku produkcyjnym	W wieku poprodukcyjnym
Skalbmierz	Kobiety	3 449	686	1 855	908
	Mężczyźni	3 433	721	2 249	463
	Razem	6 882	1 407	4 104	1 371

Źródło: Bank Danych Regionalnych GUS

Wszędzie liczebnie nieznacznie przeważają kobiety, przy czym w grupie osób w wieku przedprodukcyjnym nieznacznie dominują mężczyźni, natomiast w każdej z gmin zaznacza się coraz bardziej wyraźna przewaga liczebna mężczyzn w grupie osób w wieku produkcyjnym. Jest to niekorzystny trend, charakterystyczny dla obszarów wiejskich. Kobiety częściej decydują się na kontynuowanie edukacji na poziomie wyższym, co w wielu przypadkach oznacza ich wyjazd do większych miast. Jeśli w rodzinnych miejscowościach nie mają zagwarantowanej pracy zgodnej z ich wykształceniem, co często się dzieje na obszarach o charakterze rolniczym, nienależących do stref podmiejskich wielkich miast, nie decydują się na powrót. Kobiety znacznie przeważają liczebnie dopiero wśród osób w wieku poprodukcyjnym, co wynika z przewagi średniej długości życia kobiet nad średnią długością życia mężczyzn, jaka obserwowana jest w Europie i pozostałych krajach wysokorozwiniętych. Dla rozwoju przedmiotowego obszaru szczególnie niebezpieczna jest nierównowaga liczebności płci w wieku produkcyjnym, bo świadczy o ubytku osób młodych, mobilnych i wykształconych. Do tego liczba kobiet w wieku przedprodukcyjnym jest mniejsza od liczby kobiet w wieku poprodukcyjnym w każdej z gmin, co znacznie przyczynia się do nasilenia zjawiska starzenia się lokalnej społeczności.

Zgodnie z danymi Banku Danych Regionalnych GUS dotyczących liczby pracujących (bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób, bez pracujących w gospodarstwach indywidualnych) w 2007 roku na obszarze LGD liczba osób pracujących w głównym miejscu pracy wynosiła 934 osoby, natomiast liczba osób bezrobotnych – 836. Dane te jednak nie obrazują pełnej sytuacji rynku pracy obszaru LGD, ponieważ jest to obszar o charakterze rolniczym, gdzie powszechna jest praca w gospodarstwach indywidualnych (często osoby posiadające gospodarstwa rolne utrzymują się także z pracy najemnej), a drobna przedsiębiorczość stanowi duży udział w lokalnej gospodarce.

Informacje o stanie bezrobocia dla poszczególnych gmin obszaru LGD, udostępnione przez Powiatowy Urząd Pracy w Kazimierzy Wielkiej, przedstawiają się następująco:

Tabela 7. Bezrobocie w gminach obszaru LGD w 2008 roku

Gmina	Liczba bezrobotnych ogółem	Liczba bezrobotnych kobiet	Liczba bezrobotnych powyżej 24 miesięcy (długotrwale bezrobotnych)	Z wyższym wykształceniem	Powyżej 45 roku życia
Bejsce	136	70	53	0	21
Czarnocin	137	65	74	3	24
Opatowiec	135	59	56	4	33
Skalbmierz	291	171	135	15	59
Razem	699	365	318	22	137

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Kazimierzy Wielkiej

Wśród bezrobotnych całego obszaru LGD liczebnie nieznacznie przeważają kobiety (52%), podobnie udział kobiet kształtuje się w poszczególnych gminach, chociaż w gminie Skalbmierz jest wyższy i wynosi 59%. Niepokojąca jest duża grupa osób pozostająca powyżej 24 miesięcy bez pracy – 45%. Stosunkowo mało jest osób bezrobotnych z wykształceniem wyższym, ale wynika to raczej ze zjawiska migracji osób wykształconych do miast, niż z dużą ilością miejsc pracy dla osób z wykształceniem wyższym na obszarze LGD.

2.4.2. Dostęp do infrastruktury społecznej

Gmina Bejsce

Na terenie Gminy funkcjonuje 5 szkół podstawowych (w tym jedna filialna) – w Bejskach, Czyżowicach, Dobiesławicach, Morawiankach, Piotrkowicach oraz gimnazjum publiczne w Czyżowicach. Na terenie Gminy nie działają szkoły ponadgimnazjalne i wyższe, w związku z czym uczniowie uczęszczają do placówek oświatowych tego typu na terenie całego powiatu. W Morawiankach i Piotrkowicach znajdują się przedszkola umożliwiające dzieciom edukację przedszkolną.

Opiekę zdrowotną zapewnia Gminny Ośrodek Zdrowia – Samodzielny Zakład Opieki Zdrowotnej, natomiast usługi pomocy społecznej świadczone są przez Dom Pomocy Społecznej w Bejskach, który przeznaczony jest dla osób niesprawnych intelektualnie.

W siedmiu miejscowościach Gminy Bejsce – Bejskach, Dobiesławicach, Grodowicach, Kaczkowicach, Brończycach, Sędziszowicach, Uściszowicach, znajdują się świetlice wiejskie,

zapewniające miejsce spotkań mieszkańcom i stowarzyszeniom, umożliwiające organizację zajęć dla dzieci i młodzieży, imprez, uroczystości. Stanowią one istotny element infrastruktury społecznej – tworzą bazę materialną do działalności ukierunkowanej na aktywizację lokalnej społeczności.

W Gminie Bejsce funkcjonuje również Gminna Biblioteka Publiczna, do jej zadań należy, między innymi, rozwijanie czytelnictwa oraz zapewnienie dostępu do książki i informacji mieszkańcom. Placówka odgrywa ważną rolę w życiu kulturalnym Gminy.

Gmina Czarnocin

W Gminie Czarnocin funkcjonuje jedno przedszkole samorządowe oraz trzy szkoły podstawowe – w Stradowie, Sokolinie i Czarnocinie. Dostęp do edukacji na poziomie ponadpodstawowym zapewnia Gimnazjum w Cieszkowach. Na terenie Gminy nie istnieje możliwość kontynuowania edukacji na poziomie średnim i wyższym.

Opiekę zdrowotną zapewnia Gminny Ośrodek Zdrowia w Czarnocinie. Zadania z zakresu pomocy społecznej wykonuje Gmina.

Gmina Opatowiec

W Gminie Opatowiec nie ma placówki zapewniającej możliwość edukacji dzieci w wieku przedszkolnym. Na terenie Gminy funkcjonują dwie szkoły podstawowe (w Krzczonowie i w Opatowcu) oraz gimnazjum w Opatowcu.

W Gminie Opatowiec działalność z zakresu ochrony zdrowia prowadzą dwie placówki Samorządowy Zakład Podstawowej Opieki Zdrowotnej w Opatowcu oraz Samorządowy Zakład Podstawowej Opieki Zdrowotnej w Krzczonowie, natomiast zadania własne z zakresu opieki społecznej wykonuje jednostka organizacyjna Gminy – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej.

W Gminie funkcjonuje Gminny Ośrodek Kultury będący instytucją mającą na celu aktywizację lokalnego życia kulturalnego.

Gmina Skalbmierz

Na terenie Gminy Skalbmierz funkcjonują dwa zespoły szkół, na które składają się szkoła podstawowa i gimnazjum – w Skalbmierzu i w Topoli. Ponadto, mieszkańcy miasta i Gminy mają dostęp do szkolnictwa w stopniu ponadgimnazjalnym. Na terenie Skalbmierza funkcjonuje Zespół Szkół Zawodowych, kształcący uczniów w trybie zwykłym dziennym oraz policealnym. Ponadto, w mieście istnieje możliwość kontynuowania nauki przez młodzież i osoby dorosłe w Centrum Edukacji Ustawicznej w Skalbmierzu.

Usługi pomocy społecznej świadczone są przez Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Skalbmierzu. Jest to jednostka organizacyjna Gminy, powołana w celu wykonywania zadań własnych Gminy z zakresu pomocy i opieki społecznej. W Skalbmierzu prowadzi działalność Samorządowy Zakład Opieki Zdrowotnej.

Za działalność kulturalną i wzbogacanie oferty kulturalnej Gminy odpowiedzialny jest Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury w Skalbmierzu.

2.4.3. Kultura

Na obszarze działania LGD „Perły Poniżia” instytucjami prowadzącymi działania w zakresie upowszechniania kultury i wzbogacania oferty kulturalnej są gminne ośrodki kultury, funkcjonujące w Skalbmierzu i w Opatowcu, będące jednostkami organizacyjnymi gmin. Odpowiadają one za organizację różnorodnych wydarzeń kulturalnych, takich jak uroczystości okolicznościowe, koncerty, wystawy. W całym powiecie kazimierskim, do którego należy obszar działania LGD, popularne są pokazy konkursowe, promujące działalność artystyczną różnych dziedzin: przeglądy piosenek oraz konkursy plastyczne i recytatorskie. Ośrodki kultury wspierają i opiekują się amatorskim ruchem artystycznym – zespołami, kółkami, itp., starają się zapewnić w miarę możliwości bazę lokalową, udostępniają sprzęt, promują lokalną działalność kulturalną. We wspieranie działalności kulturalnej włączają się także gminne i szkolne biblioteki, które poza udostępnianiem księgozbiorów organizują imprezy promujące czytelnictwo i literaturę.

Wśród lokalnych zespołów artystycznych najaktywniejsze są zespoły ludowe, kultywujące regionalne tradycje (Rosiejowianki z Rosiejowa, Bejska Kapela z Bejsce), Orkiestry Dęte OSP (Skalbmierz, Kocina, Bejsce) oraz Koła Gospodyń Wiejskich (Czarnocin, Cieszkowy, Sielec Kolonia, Rosiejów, Boszczynek, Rogów, Bejsce, Czyżowice, Królewice, Uściszowice).

Przedsięwzięcia kulturalne są realizowane głównie latem, co nie tylko związane jest z ich specyfiką, lecz także z istniejącą bazą materialną, która uniemożliwia organizację dużych imprez w pomieszczeniach zamkniętych. Do najważniejszych i najbardziej znanych wydarzeń kulturalnych należą:

- Wojewódzki Championat Koni Małopolskich w Opatowcu,
- Marchewkowe Święto w Sielcu Kolonii (gm. Skalbmierz),
- Skalbmierskie Babie Lato.

Ponadto, niezwykle istotnym elementem miejscowej oferty kulturalnej są gminne święta plonów, uroczystości upamiętniające wydarzenia historyczne oraz okolicznościowe.

Szczególnym przykładem aktywnej i owocnej działalności lokalnych zespołów artystycznych jest funkcjonowanie zespołu mażoretkowego „Rytm” ze Skalbmierza. Odnosi ona duże sukcesy

zarówno w kraju, jak i za granicą – w 2007 roku zajął pierwsze miejsce podczas europejskiego festiwalu „Młodość-Twórczość” w Balatonfüret na Węgrzech.

Problemem utrudniającym upowszechnianie kultury na obszarze LGD są trudności lokalowe, często nie tylko uniemożliwiające organizację imprez, lecz także utrudniające prowadzenie działalności poszczególnym grupom artystycznym (brak sal prób, zła akustyka pomieszczeń, zły stan techniczny wiejskich świetlic, itp.). Konieczne jest także szerokie włączanie ludzi młodych w lokalne życie kulturalne oraz pełniejsza integracja działań na obszarze LGD, by wzajemnie się uzupełniały i razem stanowiły spójną ofertę kulturalną.

2.4.4. Specyfika lokalnego rynku pracy

Główną gałęzią gospodarki obszaru jest rolnictwo, w związku z czym najbardziej pospolitym zajęciem zarobkowym jest praca we własnym gospodarstwie rolnym. Osoby poszukujące pracy mogą również zatrudnić się jako pracownicy najemni do pomocy w żniwach, zbiorach, pielęgnacji roślin, itp., lecz jest to praca sezonowa. W związku z tym, że wśród pracodawców przeważają drobni przedsiębiorcy, liczba tworzonych przez nich miejsc pracy nie jest duża. Ważnym pracodawcą pozostają instytucje państwowe, takie jak szkoły czy urzędy. Słabo rozwinięty sektor usług nie stwarza dużych możliwości pracy dla osób z wykształceniem wyższym nierolniczym, co zmusza ich do migracji do większych miast. Na lokalny rynek pracy zauważalny, negatywny wpływ ma również migracja zarobkowa za granicę, która szczególnie nasiliła się po wejściu Polski w strukturę Unii Europejskiej. Konieczne jest podjęcie działań mających na celu ożywienie gospodarcze obszaru, większe zróżnicowanie głównych gałęzi działalności i tworzenie nowych miejsc pracy. Szansą na osiągnięcie tego celu jest między innymi wspieranie rozwoju turystyki.

2.4.5. Aktywność społeczna

Sposobem na wymierną ocenę aktywności lokalnej społeczności obszaru jest analiza frekwencji w wyborach samorządowych i parlamentarnych. Zgodnie z ogólnodostępnymi danymi zamieszczonymi na oficjalnym portalu internetowym Państwowej Komisji Wyborczej, frekwencja mieszkańców czterech gminy wchodzących w skład LGD „Perły Poniżzia”, w ostatnich wyborach samorządowych i parlamentarnych przedstawiała się następująco:

Tabela 8. Uczestnictwo mieszkańców obszaru LGD w wyborach samorządowych i parlamentarnych

	Wybory samorządowe 2006	Wybory parlamentarne 2007
Bejsce	48,86%	33,99%
Czarnocin	49,57%	41,99%

Opatowiec	52,57%	34,46%
Skalbmierz	53,45%	34,43%
Powiat kazimierski	50%	36,82%
Województwo świętokrzyskie	50%	47,45%
Polska	45,99%	53.88%

Źródło: www.pkw.gov.pl – oficjalna strona internetowa Polskiej Komisji Wyborczej

Z powyższego zestawienia wynika, że społeczność obszaru LGD jest bardziej aktywna podczas wyborów samorządowych, niż parlamentarnych, chociaż oscylująca wokół 50 procent frekwencja wyborcza jeszcze nie świadczy o bardzo dużej aktywności i wysokim poziomie świadomości społecznej. W 2006 roku mieszkańcy czterech gmin chętniej uczęszczali do urn niż w roku 2007, a lokalna frekwencja przewyższała średnią krajową (w przypadku gmin Skalbmierz i Opatowiec także powiatową i wojewódzką). Dużo mniej korzystnie wypada porównanie udziału w wyborach parlamentarnych w 2007 r. na tle kraju i województwa – powiat kazimierski zanotował najniższą frekwencję wyborczą spośród wszystkich powiatów województwa świętokrzyskiego, z czego aż trzy z czterech gmin obszaru LGD posiadały wskaźnik frekwencji niższy od powiatowego, co pozwala sądzić, że były to jedne z najniższych wartości w województwie. Średnia krajowa wyraźnie przewyższa wskaźniki lokalne. Z jednej strony świadczy to o tym, że mieszkańcy bardziej mobilizują się do głosowania podczas wyborów samorządowych, których wyniki będą miały bezpośredni wpływ na ich życie i działalność. Z drugiej – niepokojąco niska aktywność wyborców w wyborach parlamentarnych, może świadczyć o małej świadomości demokratycznych mechanizmów wyboru władz państwowych i małej wierze w to, że pojedynczy głos ma duże znaczenie. Niska frekwencja może również oznaczać niski stopień wrażliwości na sprawy ogólnospoleczne, niedotyczące mieszkańców bezpośrednio, co jest niekorzystnym, niepożądanym zjawiskiem społecznym i utrudnia budowanie świadomego społeczeństwa obywatelskiego na przedmiotowym obszarze. Konieczne są więc działania aktywizujące lokalną społeczność, mobilizujące ją do dobrowolnej pracy w imię szeroko pojętego dobra wspólnego.

2.5. Gospodarka

Na obszarze LGD łącznie zarejestrowanych jest 667 podmiotów gospodarki narodowej (wg danych Banku Danych Regionalnych GUS, stan na 2007 rok) – najwięcej w Gminie Skalbmierz, najmniej w Gminie Bejsce. Obszar działania LGD jest obszarem typowo rolniczym. Rolnictwo indywidualne jest główną gałęzią lokalnej gospodarki, co ma wpływ na wskaźnik aktywności gospodarczej - liczba podmiotów gospodarczych na 100 osób wynosi 3,5. Świadczy to o niewielkiej aktywności gospodarczej obszaru. Dla porównania – w przyległej do obszaru

działania LGD Gminie Kazimierza Wielka działają 834 podmioty, co daje wynik 5 podmiotów na 100 osób.

Tabela 9. Podmioty gospodarki narodowej na obszarze LGD w 2007 roku

	Sektor publiczny	Sektor prywatny	Razem	W tym: osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą
Bejsce	13	93	106	69
Czarnocin	12	136	148	110
Opatowiec	11	121	132	88
Skalbmierz	19	262	281	206
Obszar LGD	55	612	667	473

Źródło: Bank Danych Regionalnych GUS

W każdej z gmin przeważają liczebnie jako forma działalności osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. Podmioty gospodarcze obszaru LGD działają głównie w sferze usług tradycyjnych – handlu, transporcie, usługach powiązanych z rolnictwem (np. dystrybucja nasion, środków nawozów roślin, itp.). Największych pracodawców poszczególnych gmin LGD prezentuje poniższe zestawienie:

Tabela 10. Najwięksi pracodawcy obszaru LGD

Bejsce	Czarnocin
Fular Zenon – Zakład Przetwórstwa Mięsnego Czajka Ryszard – Firma Remontowa Budowlana Cygal Barbara – Usług Transportowe „CB” Wiśniewska Barbara – sieć sklepów Cygal Wojciech – Usługi Transportowo Handlowe „CB” Molo Marek – apteki Skrzela Ryszard – Firma Usług Wielobranżowych „Tank-Chem” Urząd Gminy wraz z podległymi jednostkami organizacyjnymi Szkoły podstawowe w Bejskach i Dobiesławicach Gimnazjum w Czyżowicach	Cegielnia „CERAKX” w Kolosach FHU „ZAGBUD” w Sokolinie FHU „ZAGBĘD” w Będziakach „OWOCE-WARZYWA”, Gruszka Radosław, Będziaki FHU „NUTEX” w Ciuślicach FHU „Transport Węgla i Stacja Paliw” Ryszard Cham w Czarnocinie
Opatowiec	Skalbmierz
Szkoły podstawowe w Opatowcu i Krzczonowie Gimnazjum w Opatowcu Urząd Gminy wraz z podległymi jednostkami organizacyjnymi Krakowska Hodowla i Nasiennictwo Ogrodnicze „Polan” w Krzczonowie Firmy rodzinne w zakresie handlu, produkcji i usług	Zakład Usługowo-Produkcyjno-Handlowy „Farmer” S.J., Skalbmierz PPHU „PRIMABUD” Skalbmierz Zakład produkcji okien PCV i automatyki przemysłowej „PESO”, Topola „Market” – Marcinkowski Jerzy – sprzedaż detaliczna i hurtowa art. spożywczych i przemysłowych, Skalbmierz Wójcie Ryszard i Henryka – „Familia” S.J., Skalbmierz FU Janusz Gawel, sprzedaż detaliczna i hurtowa art. spożywczych i przemysłowych, Rosiejów Stacja paliw „Tank” Skalbmierz

	Stacja paliw „UIMEX” Skalbmierz „Retip” – Waligóra Piotr, sprzedaż środków do produkcji rolnej, Skalbmierz Waligóra Adam, sprzedaż środków do produkcji rolnej, Skalbmierz
--	--

Źródło: Dane urzędów gmin obszaru LGD

Warto zauważyć, że w gminach Bejsce, Czarnocin i Opatowiec do największych pracodawców zaliczono szkoły i urzędy – jest to typowe dla terenów rolniczych o słabo rozwiniętej i mało zdywersyfikowanej gospodarce. Na takich terenach podmioty świadczące usługi publiczne zatrudniają relatywnie dużo osób i stanowią pewne źródła zatrudnienia – usługi tego typu muszą być świadczone niezależnie od sytuacji na rynku.

Rolnictwo

Jak już wykazano, obszar działania LGD „Perły Poniądzia” jest obszarem typowo rolniczym, ze zdecydowaną dominacją tej gałęzi gospodarki. Uwarunkowane jest to korzystnym klimatem oraz dobrymi warunkami glebowymi. Najlepsze gleby występują na obszarze gmin Skalbmierz i Czarnocin, w związku z czym popularna jest tam uprawa warzyw. Najmniej korzystnie pod względem jakości gleb wypada gmina Opatowiec. Użytkowanie gruntów poszczególnych gmin przedstawia poniższa tabela:

Tabela 11. Struktura użytkowania gruntów obszaru

Gmina	Powierzchnia całkowita	Powierzchnia użytków rolnych	Grunty orne	Trwałe użytki zielone	Sady	Stawy	Ugory	Odłogi	Lasy	Inne
Bejsce	5362	5225	4104	1010	111	7,5	5	17	34	211
Czarnocin	6953	6482	5703	478	301	6	6	11	85	244
Opatowiec	6841	5593	4564	895	134	5	4	15	666,5	581
Skalbmierz	9276	8114	7020	1008	86	7,5	5	12	18	1144
Razem	28432	25414	21391	3391	632	26	20	55	803,5	2180

Źródło: Plan działalności Powiatowego Zespołu Doradczego w Kazimierzy Wielkiej na rok 2009

We wszystkich gminach zdecydowanie dominują w strukturze powierzchni użytki rolne, w tym grunty orne. W strukturze upraw dominują zboża, następnie, na terenach o dobrych glebach, warzywa, kolejne popularne uprawy to ziemniaki, buraki cukrowe i tytoń. Zbożem przeważającym w strukturze zasiewów jest pszenica.

Rolnictwo obszaru dotykają niekorzystne zjawiska, występujące w tej gałęzi gospodarki w całym kraju. Podstawowym problemem jest rozdrobnienie gospodarstw, które w wielu przypadkach prowadzi do działalności na granicy lub poniżej opłacalności. Gospodarstwa małe najczęściej są

mało efektywne i poniesione nakłady są bardzo duże w stosunku do osiągniętego zysku. Wspierane przez Unię Europejską procesy modernizacji rolnictwa nie przebiegają dostatecznie szybko, by efektywność rolnictwa oraz areal pojedynczych gospodarstw znacznie się poprawiły. Wielu rolników posiada więc dodatkowe źródła utrzymania – pracę najemną, renty i emerytury rolnicze. Niska aktywność gospodarcza obszaru świadczy o tym, że miejscowa ludność niechętnie podejmuje się prowadzenia działalności gospodarczej. Powodów takiego stanu jest wiele, na obszarach wiejskich warunki do rozwoju przedsiębiorczości są mało korzystne, dominują tradycyjne usługi, rynek jest ograniczony. Na ogół również rolników trudno zmobilizować do prowadzenia działalności nierolniczej w przypadku nieopłacalności produkcji rolnej. Miejscowe rolnictwo potrzebuje więc bodźców do pobudzenia procesu jego unowocześniania, a lokalni rolnicy powinni być wspierani w przypadku zgłaszania przez nich chęci rozpoczęcia działalności nierolniczej.

2.6. Uzasadnienie spójności obszaru LGD i jego specyfika

Obszar działania LGD „Perły Poniądzia” składa się z terytoriów zawartych w granicach administracyjnych czterech sąsiadujących ze sobą gmin, należących do powiatu kazimierskiego. Siedziby poszczególnych gmin są dobrze skomunikowane ze sobą, a całość obszaru zawiera się w jednym obrysie. Poza spójnością przestrzenną, obszar działania LGD posiada wiele cech wspólnych, a działalność prowadzona w poszczególnych gminach, w różnych dziedzinach wzajemnie się uzupełnia. Obszar LGD cechuje jego dogodne położenie oraz specyficzne walory środowiska naturalnego oraz posiadające wysoką wartość poznawczą i historyczną obiekty zabytkowe. Szczególnym przykładem są tu ślady dawnego osadnictwa, występujące w każdej z gmin, które mogą stanowić podstawy do wykreowania wspólnego produktu turystycznego. Gminy uzupełniają także swoją działalność w zakresie kultury, edukacji na poziomie ponadgminnym (tu szczególną rolę odgrywa miasto Skalmierz), sportu i rekreacji, itp. Podobne są lokalne gospodarki wszystkich gmin, z dominującym rolnictwem i podstawowymi usługami. Cały obszar LGD zawiera się w kręgu oddziaływania tych samych tradycji regionalnych, obyczajów i kultury ludowej, która kształtowała się na tym obszarze w przeszłości. Cele LSR nie tylko pozwalają na pełniejsze wykorzystanie czynników rozwojowych poszczególnych gmin, lecz także na zwiększenie ich wzajemnego oddziaływania, większą integrację i wykorzystanie efektu synergii.

Obszar działania LGD „Perły Poniądzia” wyróżnia szczególnie jego potencjał turystyczny i duże możliwości rozwoju tej dziedziny gospodarki, zwłaszcza turystyki weekendowej. Cztery gminy wchodzące w skład LGD położone są stosunkowo niedaleko dużych ośrodków miejskich (Kielc,

Krakowa), na atrakcyjnym turystycznie terenie Poniżdzia, cechującym się cennymi walorami środowiska naturalnego oraz jego niskim zanieczyszczeniem. Ponadto, w związku z tym, że osadnictwo na tych terenach rozwijało się już od czasów starożytnych, obszar posiada także wartościowe zabytki oraz wykopaliska archeologiczne, będące śladami dawnych kultur. Ślady dawnego osadnictwa są szczególnym bogactwem obszaru, ponieważ kurhany, grodziska, stanowiska archeologiczne i inne tego typu obiekty występują w każdej gminie wchodzącej w skład LGD, mogłyby więc stanowić wspólny, unikalny produkt turystyczny. Dodatkowo, tego typu obiekty przyciągają także badaczy, naukowców i studentów, mogłyby więc stanowić podstawę do współpracy z uczelniami wyższymi i innymi jednostkami badawczymi, co wpłynęłoby pozytywnie na atrakcyjność obszaru. Obserwowany coraz większy rozwój turystyki weekendowej, popularne wyjazdy mieszkańców dużych miast na krótkie wycieczki do blisko i dogodnie położonych terenów stanowi szansę na przyciągnięcie i zaoferowanie różnych form wypoczynku mieszkańcom dużych miast. Coraz bardziej zauważalne jest także zjawisko wzrostu zainteresowania turystyką krajoznawczą i aktywnymi sposobami jej uprawiania. Dzięki występującym na terenie obszaru działania LGD zabytkom i pozostałościom po dawnym osadnictwie, istnieją duże możliwości przyciągnięcia tego typu odwiedzających. Konieczne są jednak działania wspierające rozwój działalności turystycznej – poprawa stanu bazy materialnej turystyki, odnowa obiektów zabytkowych, zagospodarowanie terenów wokół nich. Niezbędne będą także działania promocyjne, takie jak oznakowanie szlaków, wydanie broszur informacyjnych, imprezy promujące obszar, które zwiększą jego rozpoznawalność i pozwolą na zapoznanie potencjalnych turystów z ofertą obszaru.

Kolejnymi dziedzinami, których rozwój jest szczególnie istotny z punktu widzenia LSR i podniesienia poziomu jakości życia mieszkańców jest aktywność społeczna oraz wzbogacanie oferty kulturalnej obszaru. Mieszkańcy obszarów wiejskich nie mają takich możliwości na wykazanie się aktywnym uczestnictwem w życiu społecznym, mniej jest instytucjonalnych form wspierania ruchów oddolnych i aktywizacji lokalnych społeczności, niż w mieście (np. na cztery gminy wchodzące w skład obszaru LGD tylko w dwóch działają gminne ośrodki kultury). Nieprzypadkowo spośród wszystkich miejscowości wchodzących w skład LGD pod tym względem wyróżnia się miasto Skalmierz, które stanowi nie tylko ośrodek administracyjny, lecz także koncentruje zjawiska gospodarcze i społeczne. Dużą rolę w integracji i aktywizacji mieszkańców wsi odgrywają ochotnicze straże pożarne i koła gospodyń wiejskich, które stają się organizatorami ważnych imprez i animatorami lokalnej kultury. Konieczne jest wspieranie działalności tych organizacji i zrzeszeń, w tym szczególnie poprzez zapewnienie odpowiednich warunków do działalności – bazy lokalowej, wyposażenia, itp., by nie tylko rozwijały swoją

działalność, lecz także przyciągały młodych ludzi i włączały mieszkańców w aktywne życie społeczne.

Jak już wspomniano, obszar działania LGD jest obszarem typowo rolniczym, z wyraźną dominacją tej gałęzi gospodarki nad innymi. Przedsiębiorczość obszaru to głównie mikro i małe przedsiębiorstwa, nie tworzące wystarczającej ilości miejsc pracy, szczególnie dla osób z wykształceniem wyższym, pozarolniczym. Gospodarka obszaru jest w dużej mierze tradycyjna, sektor usług dotyczy przede wszystkim usług zaspokajających podstawowe potrzeby bytowe. Konieczna jest dywersyfikacja działalności gospodarczej obszaru, wspieranie rozwoju sektora usług oraz zwiększenie nacisku na turystykę. Promocja przedsiębiorczości, dotacje na prowadzenie i rozwój działalności, poradnictwo – te działania mogą pomóc w ożywieniu gospodarczym obszaru.

Wszystkie powyższe założenia uzupełnia konieczność zwiększenia atrakcyjności obszaru LGD tak, by stał się on atrakcyjny dla mieszkańców, przedsiębiorców i turystów. Działania estetyzujące przestrzeń, zwiększające jej funkcjonalność oraz poprawiające jakość przestrzeni publicznej są komplementarne wobec zadań, które muszą być podjęte, by osiągnięte zostały cele i pożądane efekty wdrażania LSR.

3. ANALIZA SWOT

Jedną z najczęściej stosowanych metod analizy strategicznej, służąca do zestawienia uwarunkowań i czynników rozwoju wraz z jego destymulantami, jest analiza SWOT. Polega ona na logicznym pogrupowaniu istotnych cech obszaru ze względu na ich pozytywny lub negatywny wpływ na rozwój, a także na ocenie czynników zewnętrznych, mogących wspomóc lub zakłócić przebieg procesu rozwojowego.

SWOT to skrót pierwszych liter angielskich słów: strengths (mocne strony), weaknesses (słabe strony), opportunities (szanse), threats (zagrożenia).

Analiza SWOT jako metoda pozwalająca na identyfikację zarówno wewnętrznych, jak i zewnętrznych czynników, mogących mieć wpływ na powodzenie planu strategicznego, stanowi pomoc przy dokonywaniu oceny zasobów i otoczenia diagnozowanej jednostki oraz określeniu priorytetów jej rozwoju. W celu uzyskania klarownej analizy, będącej punktem wyjścia do określania obszarów problemowych i działań, traktuje się **mocne** i **słabe** strony jako czynniki **wewnętrzne** z punktu widzenia władz samorządowych i społeczności lokalnej, na które w większości mają wpływ, a **szanse** i **zagrożenia** jako czynniki **zewnętrzne**, znajdujące się w otoczeniu bliższym i dalszym, na których występowanie ani samorząd lokalny, ani mieszkańcy przedmiotowej jednostki z reguły nie mają wpływu, mogą je natomiast wykorzystać w procesie rozwoju lub musi neutralizować negatywne zjawiska z nimi związane.

W związku z tym, że w skład obszaru działania LGD wchodzi cztery gminy, które mają wiele cech wspólnych i wzajemnych powiązań, możliwe jest przeprowadzenie analizy SWOT obszaru jako całości, nie poszczególnych gmin z osobna. Poniżej przedstawiono cechy obszaru działania LGD „Perły Poniądzia” pogrupowane zgodnie z założeniami analizy SWOT:

Słabe strony

- Zmniejszanie się liczby mieszkańców obszaru, niekorzystne trendy demograficzne
- Zbyt duży udział rolnictwa w strukturze lokalnej gospodarki, nadmierne rozdrobnienie gospodarstw
- Niedostatecznie rozwinięta baza sportowa, rekreacyjna i turystyczna
- Słaby rozwój usług turystycznych i agroturystycznych
- Niedostatki infrastruktury turystycznej i okołoturystycznej
- Relatywnie mała rozpoznawalność obszaru w regionie i w kraju, niewystarczająca promocja obszaru

- Mała ilość dostępnych form spędzania czasu wolnego
- Niewystarczająca lub będąca w złym stanie baza materialna pod działalność lokalnych stowarzyszeń, zrzeszeń mieszkańców, organizację działalności kulturalnej oraz zagospodarowanie wolnego czasu dzieci i młodzieży
- Niedostatecznie rozwinięta oferta kulturalna i sportowo-rekreacyjna
- Niska aktywność społeczna mieszkańców
- Nieefektywne wykorzystanie przestrzeni, jej niska estetyka i funkcjonalność

Mocne strony:

- Dogodne położenie, w pobliżu ważnych ośrodków miejskich
- Walory krajobrazowe i cenne elementy środowiska naturalnego
- Korzystne warunki klimatyczne, dobra jakość gleb
- Duża ilość obiektów zabytkowych, prawnie chronionych
- Wykopaliska archeologiczne i ślady dawnego osadnictwa
- Nieskażone środowisko, położenie z dala od uciążliwych zakładów przemysłowych i rejonów koncentracji przemysłu ciężkiego
- Działalność stowarzyszeń i organizacji pozarządowych
- Lokalna kultura, sztuka, tradycje i obyczaje
- Duży potencjał do rozwoju turystyki, w szczególności weekendowej

Szanse

- Możliwość pozyskiwania dofinansowania z funduszy europejskich
- Wzrost zainteresowania rolnictwem ekologicznym i produktami regionalnymi
- Wzrost zainteresowania agroturystyką, turystyką weekendową i krajoznawczą
- Polityka prorozwojowa gmin, powiatu i województwa
- Wspieranie rozwoju sektora MŚP i procesów modernizacji rolnictwa przez Unię Europejską, a także rozwoju obszarów wiejskich

Zagrożenia

- Ogólnopolskie zjawisko migracji zarobkowej
- Ogólnopolska tendencja do migracji ludności z terenów typowo rolniczych do ośrodków miejskich lub ich stref podmiejskich
- Postępujące zanieczyszczenie środowiska

- Wzrost konkurencyjności sąsiednich regionów
- Niestabilna sytuacja makroekonomiczna

Obszar działania LGD „Perły Poniżzia” jest obszarem typowo rolniczym, a wchodzące w jego skład 4 gminy cechuje podobny poziom rozwoju infrastruktury, dostępu do kultury i edukacji, spędzania czasu wolnego, itp. Każda z gmin boryka się więc z podobnymi problemami sfer społecznej, gospodarczej i przestrzennej, które składają się na słabe strony obszaru. W sferze społecznej niepokoi przede wszystkim niekorzystna struktura demograficzna, zmniejszanie się liczby ludności obszaru i nasilenie się niekorzystnych zjawisk, z nasileniem starzenia się lokalnej społeczności włącznie. Diagnoza wykazała też niską aktywność społeczną mieszkańców, co potęguje niedostatecznie rozwinięta oferta kulturalna lub mała liczba form aktywnego spędzania czasu wolnego (na ogół są one pretekstem do spotkań mieszkańców, zwiększenia ich integracji i zachęcenia do czynnej pracy na rzecz lokalnej społeczności). Niedostatki rozwoju sfer kultury i edukacji oraz niska aktywność społeczna w dużej mierze spowodowane są przez braki lokalowe, utrudniające lub uniemożliwiające rozwój tego typu działalności, w szczególności przez zły stan wiejskich świetlic, które w miejscowościach wiejskich są głównymi miejscami spotkań mieszkańców, rozwoju lokalnego ruchu artystycznego, organizacji zajęć rekreacyjnych dla dzieci i młodzieży. W gospodarce dominuje rolnictwo, które jednak charakteryzuje się niekorzystnymi cechami – rozdrobnieniem gospodarstw, niską specjalizacją, niezrzeszaniem się w grupy producenckie, brakiem planów modernizacji gospodarstw rolnych. Słabo rozwinięte są turystyka i agroturystyka obszaru (choć posiada on potencjał do ich rozwoju) oraz pozarolnicze branże gospodarki. Problemy sfery przestrzennej, to przede wszystkim nieefektywne wykorzystanie przestrzeni publicznych, ich niska funkcjonalność, zburzenia ładu i harmonii przestrzeni oraz jej estetyki. W związku z tym, że zjawiska sfer społecznej i gospodarczej odbywają się w przestrzeni, konieczne jest podnoszenie jej jakości.

Obszar LGD cechują także mocne strony, stwarzając szansę na poprawę jego stanu obecnego oraz duży potencjał prorozwojowy. Do najważniejszych z nich zaliczamy dogodne położenie, w pobliżu ważnych na skalę krajową ośrodków miejskich, co nie tylko umożliwia rozwój turystyki weekendowej w gminach LGD i przyciąganie mieszkańców miast na urlopowe wypoczynki, lecz także ułatwia prowadzenie działalności gospodarczej i sprawia, że rolnicy mają stosunkowo dogodny dostęp do dużych rynków zbytu. Do atutów obszaru zaliczamy także jego walory przyrodnicze i krajobrazowe, zasoby dziedzictwa kulturowego oraz unikalne ślady dawnego osadnictwa, które mogą stać się podstawą do wykreowania unikalnego produktu turystycznego. Warto dodać, że w związku z położeniem obszaru w dużej odległości od uciążliwych zakładów przemysłu ciężkiego, jego środowisko naturalne jest czyste, co nie tylko podnosi potencjał

turystyczny obszar, lecz także wraz z dobrymi warunkami klimatycznymi i wysoką jakością gleb tworzy dobre warunki do rozwoju różnorodnej produkcji rolnej. Na terenie gmin LGD działają także organizacje pozarządowe, co jest szczególnie ważne w przypadku obszaru o niskiej aktywności społecznej. Ich działalność jest często utrudniona przez braki lokalowe.

Szansami, czyli czynnikami zewnętrznymi, które mogą działać stymulująco na rozwój obszaru, są przede wszystkim istniejące możliwości pozyskania środków zewnętrznych (szczególnie funduszy europejskich) w celach sfinansowania projektów prorozwojowych. Istotne, z punktu widzenia uzyskania efektu synergii, powinno być wzajemne uzupełnianie się projektów. Korzystny dla obszaru LGD jest także fakt, że wzrasta zainteresowanie turystyką weekendową i krajoznawczą, co przy istniejącym potencjale obszaru, powinno być wykorzystane w procesie rozwoju turystyki i gospodarki. Wzrasta także zainteresowanie produktami lokalnymi lub regionalnymi, oznaczonymi lokalnymi znakami jakości, które są unikalne często w skali krajowej lub europejskiej. Szansą na rozwój obszaru są również strategie rozwoju poszczególnych gmin, powiatu, województwa, gdzie także zaprogramowano działania zmierzające do poprawy stanu obszaru. Dla lokalnej gospodarki istotny jest fakt, że zarówno polityka unijna, jak i krajowa zakłada wspieranie sektora MŚP w celach ożywienia i uelastyczenia gospodarki.

Do głównych zagrożeń należą ogólnopolskie tendencje do migracji zarobkowej lub przenoszenia się ludności z obszarów typowo rolniczych, do większych miast i ich stref podmiejskich. Może to skutkować dalszym spadkiem liczby ludności obszaru. Postępuje także zanieczyszczenie środowiska w skali regionu, kraju oraz w skali globalnej, co może niekorzystnie odbić się na przyrodniczych walorach obszaru. Sąsiednie regiony stają się coraz bardziej konkurencyjne, co oznacza, że mogą być bardziej atrakcyjne od obszaru LGD zarówno dla turystów, jak również jako miejsca osiedlania się i lokalizacji inwestycji. Trwający kryzys makroekonomiczny i jego skutki także stanowią zagrożenie dla obszaru LGD, szczególnie dla funkcjonowania jego gospodarki, rolnictwa i turystyki (np. spadek dochodów ludności może obniżyć ich chęć do wyjazdów urlopowych, jednocześnie spadek dochodów może spowodować, że wiele osób, wyjeżdżających dotychczas daleko, będzie szukać stosunkowo tanich i blisko położonych miejsc wypoczynku).

Działania przedsięwzięte w celu stymulacji rozwoju obszaru będą skuteczne, jeśli przy ich programowaniu weźmie się pod uwagę zarówno lokalne atuty i zewnętrzne czynniki prorozwojowe, jak również oceni się rzetelnie wpływ słabych stron i zagrożeń na sytuację poszczególnych gmin i całego obszaru.

4. OKREŚLENIE WIZJI ROWOJU, MISJI LOKALNEJ GRUPY DZIAŁANIA ORAZ CELÓW LOKALNEJ STRATEGII ROZWOJU

Planowanie strategiczne, zaczynające się od procesu diagnozy obszaru i analizy SWOT, składa się z kolejno występujących po sobie, logicznie następujących etapów. Po określeniu wynikającej z przeprowadzonej analizy stanu obecnego wizji, podmiot wdrażający plan strategiczny określa misję, która ma wypełnić by zapewnić osiągnięcie pożądanego obrazu danej jednostki/obszaru/miejscowości. Następnie formułuje się cele ogólne – strategiczne, które uszczegółowione są przez cele operacyjne. Zależności pomiędzy poszczególnymi etapami planowania strategicznego obrazuje poniższy schemat:

Rysunek 2. Schemat budowy planu strategicznego

Na podstawie przeprowadzonej diagnozy stanu obecnego obszaru oddziaływania LGD „Perły Poniżia” oraz wykonanego zestawienia SWOT, dokonano określenia założeń planowanego procesu stymulowania społeczno-gospodarczego rozwoju obszaru, celów, jakie mają zostać osiągnięte poprzez wdrożenie Lokalnej Strategii Rozwoju, a także, co jest niezwykle istotne, sformułowano wizję, czyli pożądaną obraz obszaru, jego oczekiwany stan, który będzie efektem realizacji celów LSR.

4.1. Wizja rozwoju obszaru i misja LGD

W związku z tym, że nadrędnym celem wdrażania Lokalnej Strategii Rozwoju jest podniesienie poziomu życia mieszkańców obszaru, a także wzmocnienie ich więzi z miejscem zamieszkania oraz zwiększenie jego atrakcyjności i konkurencyjności, wizja rozwoju została sformułowana następująco:

„Obszar działania LGD „Perły Poniądzia” obszarem zapewniającym wysoki standard życia jego mieszkańcom, rozpoznawalnym w regionie i kraju, podkreślającym swoją unikalność, zachowującym własną tożsamość”

Takie ujęcie pożądanego stanu przyszłego obszaru wskazuje także na położenie nacisku na turystykę oraz wykorzystanie istniejącego potencjału w celu rozwoju tej dziedziny gospodarki, co oczywiście będzie miało bezpośrednie przełożenie na wzrost jakości życia mieszkańców. Równie ważne jest stwierdzenie, że obszar LGD będzie podkreślał swój wyjątkowy charakter i zachowywał własną tożsamość. Podkreślenie tego faktu w wizji rozwoju oznacza, że w procesie tym równie istotne co podniesienie standardu życia będzie pielęgnowanie miejscowych tradycji, obyczajów, walorów i obiektów zabytkowych a także ich promowanie, zapoznanie z nimi innych, co pozwoli na integrację mieszkańców, ich silniejsze utożsamianie się z miejscem zamieszkania oraz wykształcanie się korzystnych więzi społecznych.

Podmiotem odpowiedzialnym za realizację Lokalnej Strategii Rozwoju oraz wypełnienie założonych celów jest Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Perły Poniądzia”, która będzie prowadzić swoją działalność statutową wspólnie z partnerami i mieszkańcami. Sposób działania LGD, ogólne założenia jej funkcjonowania i priorytety przez nią przyjęte opisuje misja LGD, odnosząca się bezpośrednio do Stowarzyszenia. Misją LGD „Perły Poniądzia” jest:

„Pełne wykorzystanie istniejącego potencjału obszaru w oparciu o zasoby środowiskowe, kulturowe i kapitał ludzki. Dążenie do rozwiązywania istniejących problemów, stymulowanie pożądaných procesów społeczno-gospodarczych oraz aktywizacja i integracja mieszkańców”

Takie ujęcie misji gwarantuje podejmowanie działań zgodnych z założeniami LSR, skutkujących osiągnięciem pożądaney wizji obszaru, a także pozwala na logiczne i przejrzyste ustalenie celów Lokalnej Strategii Rozwoju, zarówno strategicznych – bardziej ogólnych, tworzących założenia dla poszczególnych grup przedsięwzięć, jak również operacyjnych – szczegółowych, opisujących zestawy działań, których realizacja przyczyni się do osiągnięcia założonych efektów.

4.2. Cele strategiczne i operacyjne

W Lokalnej Strategii Rozwoju obszaru oddziaływania LGD „Perły Poniżzia” przyjęto cztery cele strategiczne, wzajemnie ze sobą powiązane, opisujące wybrane dziedziny lub grupy zagadnień. Dla każdego z celów strategicznych przyjęto również zestaw celów operacyjnych, które wyznaczają kierunki działań oraz dotyczą konkretnych grup przedsięwzięć. Ich struktura przedstawia się następująco:

Cel strategiczny I: Zwiększenie atrakcyjności, konkurencyjności i rozpoznawalności obszaru działania LGD

Cel strategiczny I zakłada takie wykorzystanie istniejących zasobów i walorów obszaru LGD, by stał się on miejscem atrakcyjnym, konkurencyjnym w regionie i kraju oraz rozpoznawalnym i, co za tym idzie, chętnie odwiedzany. Pierwszy cel strategiczny pozwoli więc na utworzenie warunków do rozwoju turystyki. Dodatkowo, działania jemu przyporządkowane zmierzać będą do poprawy jakości i funkcjonalności przestrzeni oraz wywołania u mieszkańców poczucia, że mieszkają w miejscu atrakcyjnym, o dużym potencjale, posiadającym wiele atutów.

Cele operacyjne:

1. Wykreowanie unikalnego produktu turystycznego, wyróżniającego obszar działania LGD w regionie i kraju
2. Utworzenie ścieżek edukacyjnych, przyrodniczych, historycznych oraz szlaków turystycznych łączących atrakcyjne miejsca i obiekty
3. Odnowa i ochrona zabytków oraz walorów środowiska naturalnego
4. Zagospodarowanie terenu wokół obiektów zabytkowych
5. Promocja lokalnej, zdrowej żywności i produktów lokalnych
6. Estetyzacja gospodarstw indywidualnych i przestrzeni publicznej
7. Poprawa estetyki i funkcjonalności przestrzeni publicznej
8. Odnowa centrów wsi
9. Organizacja zieleni, miejsc rekreacji i wypoczynku
10. Poprawa i rozwój infrastruktury turystycznej (bazy noclegowej, gastronomicznej, itd.)

Cele operacyjne odwołują się bezpośrednio do przedsięwzięć mających na celu podkreślenie walorów obszaru i ich wykorzystanie w procesie rozwoju społeczno-gospodarczego. Szczególnym celem jest ukierunkowanie na wykreowanie unikalnego produktu turystycznego obszaru, co jest nie tylko skłania ku poszukiwaniu innowacyjnych rozwiązań, lecz także

determinuje działania wspólne, skoordynowane, promuje projekty, których zakres będzie szeroki, wykraczający poza jedną gminę.

Cel strategiczny II: Aktywizacja mieszkańców, włączenie ich w czynny udział w życiu lokalnych społeczności oraz stymulowanie pożądaných procesów społecznych

Cel strategiczny II odwołuje się do kapitału społecznego obszaru i zakłada stworzenie warunków do aktywizacji życia społecznego, integracji mieszkańców, tworzenia zrębów społeczeństwa obywatelskiego. Umożliwia podjęcie działań ukierunkowanych na rozwój jednostek, zróżnicowanie form spędzania wolnego czasu, wzbogacenie oferty kulturalnej.

Cele operacyjne:

1. Rozszerzenie oferty kulturalnej i rekreacyjnej obszaru
2. Promocja czynnego wypoczynku i zdrowego trybu życia
3. Zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży, szczególnie w okresie wakacyjnym
4. Kulturowanie miejscowych obyczajów i tradycji
5. Remonty oraz wyposażenie wiejskich świetlic i miejsc zebrań publicznych w celu poprawy warunków funkcjonowania lokalnych stowarzyszeń i zrzeszeń mieszkańców oraz zwiększenia możliwości aktywnego spędzania czasu wolnego przez dzieci i młodzież
6. Poprawa stanu infrastruktury kulturalnej i rekreacyjnej
7. Zapobieganie negatywnym zjawiskom sfery społecznej

Warto zauważyć, że cele operacyjne zakładają nie tylko realizację tzw. procesów miękkich, bezpośrednio powiązanych ze sferą społeczną obszaru, lecz także umożliwiają poprawę stanu infrastruktury, która stanowi bazę materialną tego typu działań.

Cel strategiczny III: Promocja obszaru działania LGD, realizacja kompleksowych, skoordynowanych działań zachęcających do odwiedzenia obszaru

Cel strategiczny III pozwala na przeprowadzenie skoordynowanych, zorganizowanych działań, które będą szeroko promować obszar, przyczynią się do jego większej rozpoznawalności i, co za tym idzie, będą stanowić jeden z etapów rozwoju turystyki obszaru.

Cele operacyjne:

1. Organizacja nowych i wypromowanie istniejących imprez cyklicznych na skalę ogólnopolską

2. Współpraca z innymi LGD, organizacjami pozarządowymi i stowarzyszeniami mieszkańców w celu realizacji wspólnych przedsięwzięć promocyjnych
3. Organizacja kampanii i akcji promujących obszar działania LGD
4. Stworzenie i wypromowanie regionalnego znaku jakości

Podjęcie działań promocyjnych na szeroką skalę będzie bardziej skuteczne, gdy obejmą one cały obszar LGD (nie tylko poszczególne gminy czy miejscowości). Konieczne też będzie zaangażowanie różnych grup i partnerów LGD, ponieważ powodzenie działań promocyjnych w dużej mierze uwarunkowane jest przez przedsięwzięcia realizowane w różnych płaszczyznach, by dotrzeć do jak najszerszych grup odbiorców.

Cel strategiczny IV: Promowanie przedsiębiorczości i ożywienie gospodarcze obszaru

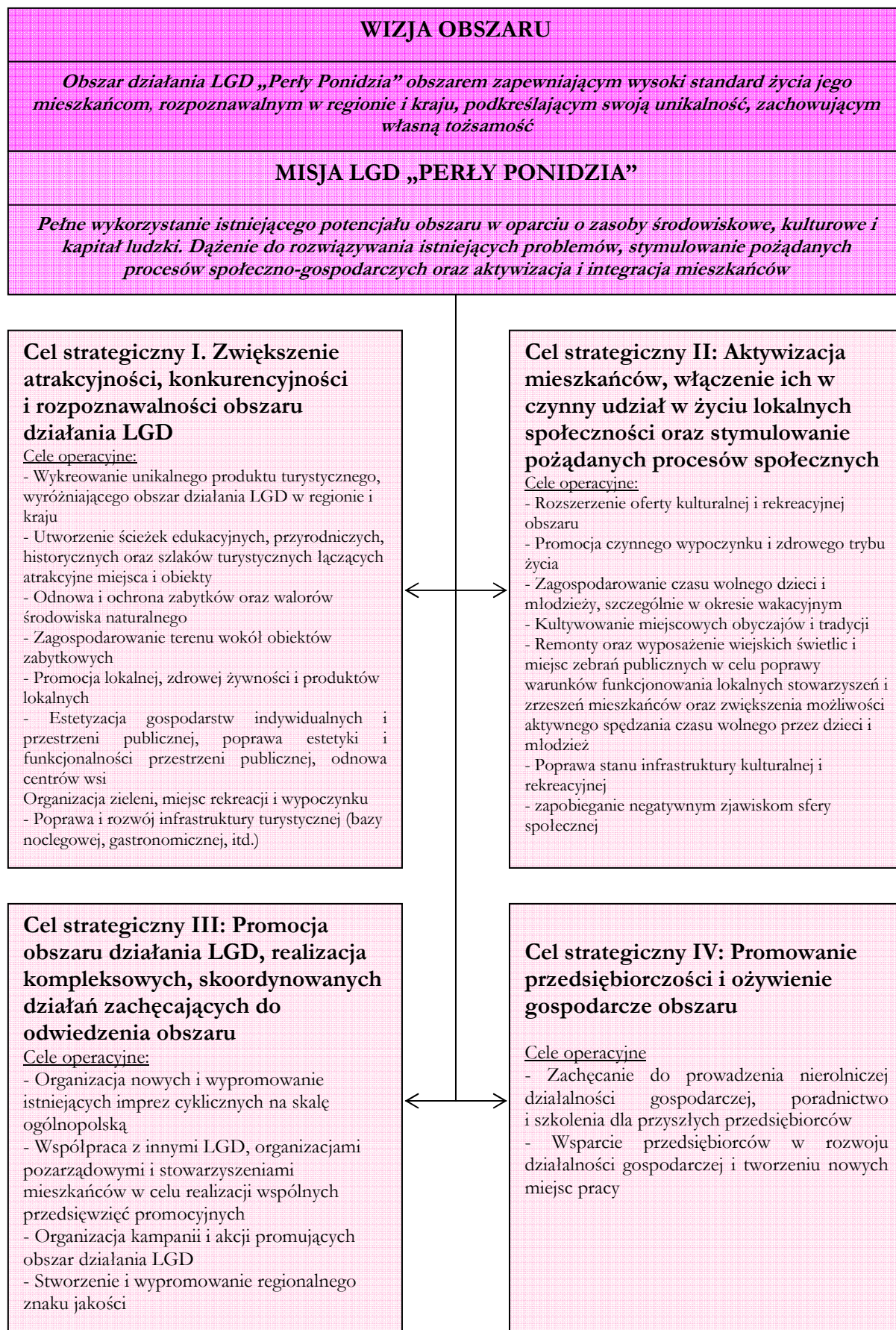
Jak wynika z diagnozy stanu obecnego, lokalna gospodarka potrzebuje bodźców do rozwoju i możliwości dywersyfikacji działalności miejscowych przedsiębiorców. Oprócz wspieranie turystyki, co przełoży się na ożywienie gospodarcze obszaru, przewidziano także możliwość wspierania innych branż, zachęcanie do zakładania własnej działalności gospodarczej oraz tworzenie przyjaznego dla przedsiębiorców klimatu.

Cele operacyjne

1. Zachęcanie do prowadzenia nierolniczej działalności gospodarczej, poradnictwo i szkolenia dla przyszłych przedsiębiorców
2. Wsparcie przedsiębiorców w rozwoju działalności gospodarczej i tworzeniu nowych miejsc pracy

Niezwykle ważny jest fakt, że zwrócono uwagę na tworzenie nowych miejsc pracy, co ma niebagatelne znaczenie w przypadku obszaru działania LGD, ponieważ lokalny rynek pracy nie jest dostatecznie rozwinięty, a duża część mieszkańców pracuje w rolnictwie, co może prowadzić do wystąpienia zjawiska bezrobocia ukrytego, agrarnego. Wspieranie przedsiębiorców, by rozwijali swoją działalność, w większości przypadków skutkuje potrzebą zwiększenia liczby pracowników, dzięki czemu beneficjentami projektów będą nie tylko sami przedsiębiorcy, lecz także osoby bezrobotne lub poszukujące nowej pracy, szczególnie, jeśli do tej pory pracowały w rolnictwie.

Rysunek 3. Struktura celów LGD

5. OPIS PRZEDSIĘWZIĘĆ PLANOWANYCH DO REALIZACJI W RAMACH LOKALNEJ STRATEGII ROZWOJU

Ustalone przez LGD cele rozwoju będą realizowane poprzez wdrażanie w kolejnych latach przedsięwzięć grupujących poszczególne zadania, które mogą się przyczynić do osiągnięcia celów. Przedsięwzięcia zostały wyodrębnione na podstawie struktury celów LSR, są z nimi w pełni zgodne, korelują z przyjętym przez LGD budżetem, a ich efekty będą mierzalne, dzięki ustalonym dla każdej z grup wskaźnikom produktu, rezultatu i oddziaływania. Lista przedsięwzięć przedstawia się następująco:

1. Utworzenie produktu turystycznego na bazie znajdujących się w każdej gminie śladów dawnego osadnictwa
2. Rozwój turystyki obszaru przy wykorzystaniu istniejących walorów środowiska naturalnego oraz obiektów zabytkowych
3. Poprawa jakości przestrzeni publicznej i estetyki obszaru
4. Promowanie lokalnych produktów, obyczajów, kultury
5. Rozszerzenie oferty edukacyjno-kulturalnej obszaru wraz z poprawą stanu bazy materialnej
6. Szerokie, skoordynowane, ponadlokalne działania promujące obszar, informujące o jego walorach i ofercie turystycznej
7. Wspieranie pożądaných procesów gospodarczych

Przedsięwzięcie 1. Utworzenie produktu turystycznego na bazie znajdujących się w każdej gminie śladów dawnego osadnictwa

W związku z tym, że każda z gmin obszaru LGD posiada stanowiska archeologiczne lub inne obiekty związane z występowaniem na tych terenach dawnych kultur, ważne jest ich wykorzystanie w procesie rozwoju turystyki. Działania związane z wykorzystaniem tych zasobów zostały wyodrębnione z działań służących rozwojowi turystyki, ponieważ bazują one na specyficznych zasobach, które umożliwiają utworzenie charakterystycznego, unikalnego produktu turystycznego, który pozwoli na wyróżnienie LGD spośród innych atrakcyjnych turystycznie miejsc.

Przykładowe typy projektów:

- utworzenie osady neolitycznej

- szlak turystyczny łączący wszystkie obiekty archeologiczne
- projekty zakładające współpracę z uczelniami w celu zbadania i promocji istniejących zasobów
- imprezy i kampanie promocyjne

Przedsięwzięcie 2. Rozwój turystyki obszaru przy wykorzystaniu istniejących walorów środowiska naturalnego oraz obiektów zabytkowych

Gminy LGD posiadają duży potencjał turystyczny, uwarunkowany walorami środowiska naturalnego, obiektami wartościowymi pod względem historycznym i poznawczym oraz ich położeniem. Przy stworzeniu odpowiednich warunków, wykorzystanie istniejącego potencjału pozwoli na efektywne zagospodarowanie dostępnych zasobów i ożywienie gospodarcze obszaru. Najbardziej pilna w tej dziedzinie jest poprawa stanu infrastruktury turystycznej.

Projektowane przedsięwzięcia:

- wytyczenie i oznakowanie szlaków turystycznych, tras rowerowych, miejsc biwakowych, wypoczynkowych i punktów widokowych
- modernizacja stanu infrastruktury turystycznej – punktów widokowych, miejsc biwakowych, szlaków turystycznych, tras rowerowych
- budowa małej infrastruktury turystycznej
- poprawa stanu zabytkowej, kulturalnej i sakralnej zabudowy wraz z jej infrastrukturą i otoczeniem
- rozwój nowych form turystyki sakralnej, edukacyjnej, weekendowej

Przedsięwzięcie 3. Poprawa jakości przestrzeni publicznej i estetyki obszaru

Wszystkie zjawiska sfery gospodarczej i społecznej zachodzą w przestrzeni i ma ona na nie duży wpływ. Jej efektywne wykorzystanie, zwiększenie funkcjonalności, poprawa ład przestrzennego nie tylko podnoszą jej estetykę, lecz także zwiększają dostęp do niej różnym grupom mieszkańców i podmiotów, ułatwiają prowadzenie działalności, poprawiają interakcje mieszkańców. Dodatkowo, jednym z ważniejszych elementów przestrzeni publicznej są elementy środowiska naturalnego, które w przypadku przedmiotowego obszaru należą do jego największych atutów. Konieczna jest więc ich ochrona przed degradacją i wykorzystanie zgodne z zasadami zrównoważonego rozwoju.

Przykładowe rodzaje przedsięwzięć:

- budowa małej architektury
- zagospodarowanie i odnowa centów miejscowości
- zagospodarowanie istniejących rezerw terenowych

- urządzenie zieleni
- zagospodarowanie zbiorników i cieków wodnych
- naprawa chodników i poboczy, budowa parkingów
- usuwanie barier architektonicznych

Przedsięwzięcie 4. Promowanie lokalnych produktów, obyczajów, kultury

Obszar LGD jest obszarem, na którym wykształciła się specyficzna, lokalna kultura, tradycja, obyczaje. Ich kultywowanie, promocja i ochrona nie tylko pozwolą na wykorzystanie tego zasobu w procesie rozwoju turystyki, lecz także będą stymulować pożądane procesy społeczne: integrację mieszkańców, ich utożsamianie się z miejscem zamieszkania, aktywizację lokalnej społeczności. Ponadto, przedsięwzięcie zakłada wspieranie pozostałych działań w zakresie kultury – działalności orkiestr, imprez kulturalnych, wspieranie twórczości lokalnych artystów. Wspieranie lokalnej tradycji kultury i sztuki jest jednym ze sposobów na efektywne wykorzystanie jego zasobów, zaspokojenie potrzeb wyższego rzędu oraz kształtowanie pożądanych postaw mieszkańców, takich jak poczucie lokalnej tożsamości, świadomość własnej wartości, integracja i koncentracja wokół wspólnego dobra. Wspieranie amatorskiego ruchu artystycznego, promowanie działalności lokalnych twórców, kultywowanie miejscowych tradycji oraz wzbogacanie oferty kulturalnej obszaru przez działania podejmowane w ramach LGD świadczą o tym, jak ważne są one w procesie szeroko pojętego rozwoju społeczno-gospodarczego.

Przykładowe rodzaje projektów:

- wspieranie działalności Kół Gospodyń Wiejskich poprzez zakup strojów, organizację imprez, itp.
- zakup infrastruktury niezbędnej do organizacji plenerowych imprez kulturalnych
- wspieranie działalności orkiestr dętych
- promocja lokalnych twórców i wystawy ich twórczości
- remont, rewitalizacja, modernizacja budynków o charakterze zabytkowym lub historycznym na cele kulturalne i społeczne
- organizacja imprez o charakterze kulturalnym

Przedsięwzięcie 5. Rozszerzenie oferty edukacyjno-kulturalnej i sportowo-rekreacyjnej obszaru wraz z poprawą stanu bazy materialnej Rozszerzenie oferty edukacyjno-kulturalnej obszaru wraz z poprawą stanu bazy materialnej

Przedsięwzięcie zostało wyodrębnione jako grupa zadań związanych z rozszerzaniem oferty kulturalnej i edukacyjnej obszaru. Przyczyni się ono przede wszystkim do poprawy jakości lokalnej kultury i oświaty, zachęcenia mieszkańców do udziału w tworzeniu i korzystaniu z miejscowych ofert w tych dziedzinach, poprawy ich konkurencyjności i zmniejszenia dystansu do ofert obszarów sąsiednich.

Przykładowe rodzaje projektów:

- odnowa obiektów infrastruktury społecznej
- organizacja dużych, ponadgminnych wydarzeń kulturalnych
- cykle zajęć edukacyjnych dla dzieci w wieku szkolnym i młodzieży
- doposażenie obiektów edukacyjnych i kulturalnych w niezbędny sprzęt

Przedsięwzięcie 6. Szerokie, skoordynowane, ponadlokalne działania promujące obszar, informujące o jego walorach i ofercie turystycznej

Obszar LGD położony jest w regionie, który posiada wiele miejsc atrakcyjnych pod względem turystycznym. W celu wyróżnienia się spośród nich i zminimalizowania zagrożenia zbyt dużej konkurencyjności sąsiednich obszarów, konieczne jest podjęcie szerokich działań marketingowych i informacyjnych, przybliżających specyfikę i walory obszaru.

Przykładowe rodzaje przedsięwzięć:

- lokalne i regionalne kampanie promocyjne
- wydawanie ulotek, folderów, książek o specyficznych walorach obszaru

Przedsięwzięcie 7. Wspieranie pożądanych procesów gospodarczych

Ożywienie gospodarcze obszaru jest konieczne ze względu na niekorzystne cechy, jakie w większości charakteryzują lokalne gospodarki poszczególnych gmin. Konieczne jest wspieranie zarówno rozwoju przedsiębiorczości, jak i procesów modernizacji rolnictwa obszaru.

Tabela 12. Matryca logiczna przedsięwzięcia 1.

Przedsięwzięcie: Utworzenie produktu turystycznego na bazie znajdujących się w każdej gminie śladów dawnego osadnictwa				
	Opis	Wskaźniki realizacji	Źródła weryfikacji wskaźników	Założenia/ryzyko
Cel strategiczny	Cel strategiczny I. Zwiększenie atrakcyjności, konkurencyjności i rozpoznawalności obszaru działania LGD	<u>Wskaźniki oddziaływania:</u> - wzrost zainteresowania obszarem LGD i jego większa rozpoznawalność - zwiększenie atrakcyjności obszaru i wzmocnienie jego funkcji turystycznej - rozwój branży turystycznej obszaru	- lokalne i regionalne organizacje turystyczne - dane własne LGD i gmin	Dzięki przedsięwzięciom bazującym na istniejących w poszczególnych gminach wykopaliskach archeologicznych oraz pozostałościach dawnego osadnictwa, obszar będzie uznany za miejsce godne odwiedzenia, o niepowtarzalnym charakterze, wyróżniające się spośród konkurencyjnych regionów./ Mniejszy, niż spodziewano napływ turystów oraz mniejsza aktywność gospodarcza w branży turystycznej (działania minimalizujące ryzyko: docieranie do nowych grup odbiorców dzięki działaniom promocyjnym, wspieranie przedsiębiorców, branży turystycznej, współpraca ze szkołami, bieżący monitoring efektów przedsięwzięcia).
Cele operacyjne	Cel operacyjny I.1. Wykreowanie unikalnego produktu turystycznego, wyróżniającego obszar działania LGD w regionie i kraju Cel operacyjny I.2. Utworzenie	<u>Wskaźniki rezultatu:</u> - liczba turystów odwiedzających obszar LGD - liczba nowych miejsc pracy w branży turystycznej - liczba zorganizowanych imprez	- lokalne i regionalne organizacje turystyczne - dane własne LGD i gmin - dane podmiotów zarządzających infrastrukturą turystyczną	Dzięki przedsięwzięciom składającym się na produkt turystyczny obszaru nastąpi wzrost zainteresowania prowadzeniem działalności turystycznej. Obszar będzie

	<p>ścieżek edukacyjnych, przyrodniczych, historycznych oraz szlaków turystycznych łączących atrakcyjne miejsca i obiekty</p> <p>Cel operacyjny I.3. Odnowa i ochrona zabytków oraz walorów środowiska naturalnego</p> <p>Cel operacyjny I.4. Zagospodarowanie terenu wokół obiektów zabytkowych</p> <p>Cel operacyjny I.7. Poprawa i rozwój infrastruktury turystycznej</p>	<p>kulturalnych, wystaw, konferencji związanych z wykopaliskami archeologicznymi obszaru</p>	<p>- dane przedsiębiorców branży turystycznej</p>	<p>znany jako miejsce dawnego osadnictwa, wykopalisk i ekspozycji archeologicznych, co przyciągnie turystów nie tylko poszukujących wypoczynku, lecz także nastawionych na poznawanie historii i uprawianie turystyki krajoznawczej./</p> <p>Mniejsze, niż przewidywano zainteresowanie produktem (działania minimalizujące ryzyko: szeroka promocja produktu, dbałość o różnorodność poszczególnych elementów, nietypowe formy oferowania produktu turystycznego).</p>
Działania PROW				
4.1/Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej	<p>Usługi związane z kreowaniem produktu turystycznego i bazą materialną turystyki</p>	<p><u>Wskaźniki produktu</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - liczba operacji w ramach działania - liczba utworzonych przedsiębiorstw w branży turystycznej - liczba obiektów bazy noclegowej i gastronomicznej 	<ul style="list-style-type: none"> - dane własne LGD i gmin - dane przedsiębiorców 	<p>Zainteresowanie mieszkańców rozpoczęciem prowadzenia działalności gospodarczej</p>
4.1/Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw	<p>Usługi związane z kreowaniem produktu turystycznego i bazą materialną turystyki</p>	<p><u>Wskaźniki produktu</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - liczba operacji w ramach działania - liczba utworzonych przedsiębiorstw w branży turystycznej - liczba obiektów bazy noclegowej i gastronomicznej 	<ul style="list-style-type: none"> - dane własne LGD i gmin - dane przedsiębiorców 	<p>Zainteresowanie przedsiębiorców branżą turystyczną i projektami związanymi z kreowaniem produktu turystycznego</p>
4.1/Odnowa wsi	<p>Odnowa obiektów związanych z wykopaliskami i śladami dawnego osadnictwa, zagospodarowanie terenów wokół nich, tworzenie szlaków turystycznych łączących kurhany, odnowa i funkcjonalne</p>	<p><u>Wskaźniki produktu</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - liczba odnowionych obiektów zabytkowych - liczba nowoutworzonych obiektów turystycznych - liczba imprez promocyjnych - liczba zorganizowanych ekspozycji 	<ul style="list-style-type: none"> - dane własne LGD i gmin - dane przedsiębiorców - dane organizacji turystycznych 	<p>Kompleksowe działania zmierzające do wykorzystania istniejących śladów dawnych kultur do promocji obszaru i rozwoju jego turystyki./</p> <p>Opóźnienia w odnowie/modernizacji</p>

	zagospodarowanie terenów wokół organizacja imprez promocyjnych, ekspozycji odnalezionych przedmiotów, konferencji naukowych, nietypowe formy oferowania produktu turystycznego – utworzenie osady neolitycznej, nauka dawnych metod produkcji naczyń/narzędzi dla odwiedzających, itp.	- długość utworzonych szlaków - powierzchnia zmodernizowanych/zagospodarowanych terenów wokół obiektów zabytkowych		obiektów i terenów wokół nich, zmiana cen materiałów budowlanych (działania minimalizujące ryzyko: zakładanie realnych harmonogramów realizacji, pozostawiających margines czasowy na wypadek opóźnień, wiarygodne kosztorysy uwzględniające sytuację rynkową)
4.1/Male projekty	Odnowa obiektów związanych z wykopaliskami i śladami dawnego osadnictwa, zagospodarowanie terenów wokół nich, tworzenie szlaków turystycznych łączących kurhany, organizacja ekspozycji odnalezionych przedmiotów, usługi turystyczne.	<u>Wskaźniki produktu</u> - liczba odnowionych obiektów zabytkowych - liczba nowoutworzonych obiektów turystycznych - liczba imprez promocyjnych - liczba zorganizowanych ekspozycji - długość utworzonych szlaków - powierzchnia zmodernizowanych/zagospodarowanych terenów wokół obiektów zabytkowych	- dane własne LGD i gmin - dane przedsiębiorców - dane organizacji turystycznych	Kompleksowe działania zmierzające do wykorzystania istniejących śladów dawnych kultur do promocji obszaru i rozwoju jego turystyki./ Opóźnienia w odnowie/modernizacji obiektów i terenów wokół nich, zmiana cen materiałów budowlanych (działania minimalizujące ryzyko: zakładanie realnych harmonogramów realizacji, pozostawiających margines czasowy na wypadek opóźnień, wiarygodne kosztorysy uwzględniające sytuację rynkową)
4.2/Wdrażanie projektów współpracy	Działania polegające na wzmocnieniu promocji i kreowania produktu turystycznego, poprzez współpracę międzyterytorialną i międzynarodową	<u>Wskaźniki produktu</u> - liczba operacji w ramach działania - liczba przedsięwzięć współpracy	- dane własne LGD	Obustronne zaangażowanie w kreowanie i promocję produktu.

Tabela 13. Matryca logiczna przedsięwzięcia 2.

Przedsięwzięcie 2. Rozwój turystyki obszaru przy wykorzystaniu istniejących walorów środowiska naturalnego oraz obiektów zabytkowych				
Cel/Obszar	Opis	Wskaźniki realizacji	Źródła weryfikacji wskaźników	Założenia/ryzyko
Cel strategiczny	Cel strategiczny I: Zwiększenie atrakcyjności, konkurencyjności i rozpoznawalności obszaru działania LGD	<u>Wskaźniki oddziaływania:</u> - większa konkurencyjność i atrakcyjność obszaru - wzrost dochodów poszczególnych gmin z turystyki - wzrost osób deklarujących wpływy z turystyki jako źródło utrzymania	- dane gmin LGD - dane organizacji turystycznych - Narodowy Spis Powszechny (2002, 2012)	Obszar LGD jednym z ważniejszych i najbardziej atrakcyjnych miejsc w regionie i kraju. Duża liczba jego mieszkańców utrzymuje się z pracy w turystyce i branżach około turystycznych (np. transport). Poszczególne gminy także odczuwają wzrost dochodów z turystyki (np. zyski z odwiedzin zabytków będących własnością gmin). RYZYKO: Mniejsze niż oczekiwano zainteresowanie turystów obszarem, większa konkurencyjność obszarów sąsiednich, nie tak duża jak się spodziewano liczba mieszkańców jest w stanie utrzymać się z pracy w turystyce (działania minimalizujące ryzyko: poszukiwanie nowych form rozwoju turystyki, podkreślanie unikalnych zasobów i walorów, promocja obszaru)
Cele operacyjne	2. Utworzenie ścieżek edukacyjnych, przyrodniczych, historycznych oraz szlaków turystycznych łączących atrakcyjne miejsca i obiekty 3. Odnowa i ochrona zabytków	<u>Wskaźniki rezultatu:</u> - liczba osób zwiedzających odnowione obiekty zabytkowe - liczba osób korzystająca z nowo wybudowanych elementów infrastruktury turystycznej	- dane gmin LGD - dane organizacji i stowarzyszeń turystycznych - dane przedsiębiorców	Z nowopowstałej infrastruktury, bazy noclegowej, gastronomicznej, gospodarstw agroturystycznych rokrocznie korzysta coraz więcej odwiedzających RYZYKO: Mniejsze, niż

	oraz walorów środowiska naturalnego 4. Zagospodarowanie terenu wokół obiektów zabytkowych	- liczba osób korzystająca z bazy noclegowej i gastronomicznej obszaru - liczba osób korzystająca z usług gospodarstw agroturystycznych - liczba pielgrzymek do miejsc sakralnych - wzrost ogólnej liczby turystów		zakładano zainteresowanie odwiedzających (działania minimalizujące ryzyko: nowe formy oferowania produktu turystycznego, działalność promocyjna)
Działania PROW				
4.1/Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw/ Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej	Usługi związane z kreowaniem lokalnej oferty turystycznej, usługi bezpośrednio związane z turystyką (hotelarstwo, gastronomia) oraz usługi około turystyczne; tworzenie gospodarstw agroturystycznych	<u>Wskaźniki produktu</u> - liczba operacji w ramach działania - liczba utworzonych przedsiębiorstw w branży turystycznej - liczba utworzonych gospodarstw agroturystycznych	- dane własne LGD i gmin - dane przedsiębiorców	Zainteresowanie mieszkańców rozpoczęciem prowadzenia działalności gospodarczej w branży turystycznej RYZYKO: Mniejsze, niż zakładano zainteresowanie działalnością w branży turystycznej, możliwość niedostosowania podaży usług do popytu na nie (działania minimalizujące ryzyko: szkolenia dla osób, które chcą rozpocząć działalność w branży, dobre rozpoznanie rynku)
4.1/Odnowa wsi	Duże projekty z zakresu rozwoju turystyki obszaru: budowa pola namiotowego, kempingowego, poprawa stanu zabytkowej, kulturalnej i sakralnej zabudowy wraz z jej infrastrukturą i otoczeniem, rozwój nowych form turystyki sakralnej, edukacyjnej, weekendowej, urządzenie i udostępnienie terenów przemysłowych na cele turystyczne	<u>Wskaźniki produktu</u> - liczba operacji w ramach działania - liczba odnowionych obiektów zabytkowych - powierzchnia terenów udostępnionych na cele turystyczne - liczba wybudowanych obiektów infrastruktury turystycznej	- dane własne LGD i gmin - dane organizacji i stowarzyszeń wspierających rozwój turystyki	Stworzenie warunków do rozwoju turystyki obszaru RYZYKO: Brak środków finansowych na realizację przedsięwzięć (działania minimalizujące ryzyko: pozyskiwanie środków zewnętrznych)
4.1/Małe projekty	Małe projekty z zakresu rozwoju turystyki obszaru: wytyczenie i oznakowanie szlaków turystycznych, tras rowerowych,	<u>Wskaźniki produktu</u> - liczba operacji w ramach działania - liczba wybudowanych/	dane własne LGD i gmin - dane organizacji i stowarzyszeń wspierających rozwój turystyki	Stworzenie warunków do rozwoju turystyki obszaru RYZYKO: Brak środków finansowych na realizację

	miejsce biwakowych, wypoczynkowych i punktów widokowych, modernizacja stanu infrastruktury turystycznej – miejsc biwakowych, szlaków turystycznych, tras rowerowych, budowa małej infrastruktury turystycznej	zmodernizowanych punktów widokowych, miejsc biwakowych, obiektów małej infrastruktury turystycznej - długość wytyczonych tras rowerowych/szlaków turystycznych		przedsięwzięcie (działania minimalizujące ryzyko: pozyskiwanie środków zewnętrznych)
4.2/Wdrażanie projektów współpracy	Współpraca w zakresie promocji, rozwoju turystyki z innymi LGD	<u>Wskaźniki produktu</u> - liczba operacji w ramach działania - liczba przedsięwzięć współpracy	- dane własne LGD	Obustronne zaangażowanie w realizację projektów

Tabela 14. Matryca logiczna przedsięwzięcia 3

Przedsięwzięcie 3. Promowanie lokalnych produktów, obyczajów, kultury				
Cel/Obszar	Opis	Wskaźniki realizacji	Źródła weryfikacji wskaźników	Założenia/ryzyko
Cel strategiczny	<p>Cel strategiczny I: Zwiększenie atrakcyjności, konkurencyjności i rozpoznawalności obszaru działania LGD</p> <p>Cel strategiczny II: Aktywizacja mieszkańców, włączenie ich w czynny udział w życiu lokalnych społeczności oraz stymulowanie pożądaných procesów społecznych</p>	<p>Wskaźniki oddziaływania:</p> <ul style="list-style-type: none"> - większa konkurencyjność i atrakcyjność obszaru - wzrost liczby turystów 	<ul style="list-style-type: none"> - dane gmin LGD - dane organizacji pozarządowych - dane organizacji turystycznych 	<p>Obszar LGD jednym z ważniejszych i najbardziej atrakcyjnych miejsc w regionie i kraju. Lokalna kultura i sztuka są szeroko promowane, mieszkańcy utożsamiają się z miejscem zamieszkania, duża integracja i aktywność społeczna</p> <p>RYZYKO: Pomimo podjętych działań lokalna kultura, produkty, obyczaje nie są dostatecznie promowane, mieszkańcy nie utożsamiają się z miejscem zamieszkania (sposoby zapobiegania ryzyku: szerokie działania sferze lokalnej kultury i sztuki, włączenie mieszkańców w przedsięwzięte działania)</p>

Cele operacyjne	4.Kultywowanie miejscowych obyczajów i tradycji warunków funkcjonowania lokalnych stowarzyszeń i zrzeszeń mieszkańców oraz 5.Remonty oraz wyposażenie wiejskich świetlic i miejsc zebrań publicznych w celu poprawy zwiększenia możliwości aktywnego spędzania czasu wolnego przez dzieci i młodzież 7. Zapobieganie negatywnym zjawiskom sfery społecznej	Wskaźniki rezultatu: - liczba uczestników imprez promujących lokalną kulturę, tradycję, obyczaje - liczba osób uczęszczających na zajęcia/spotkania związane z kultywowaniem lokalnej tradycji - liczba nowopowstałych Kół Gospodyń Wiejskich i innych stowarzyszeń oraz organizacji pozarządowych tej sfery	- dane gmin LGD - dane organizacji pozarządowych	Organizacje działające w sferze kultury chętnie angażują się w realizację przedsięwzięcia, wiele osób uczęszcza na organizowane zajęcia i spotkania, RYZYKO: małe zainteresowanie realizacją przedsięwzięcia ze strony mieszkańców i stowarzyszeń (sposoby minimalizacji ryzyka: włączanie mieszkańców i stowarzyszeń w realizację przedsięwzięcia, promocja działań wśród mieszkańców – w szkołach, w lokalnych mediach, na zebraniach)
Działania PROW				
4.1/Odnowa wsi/ Male projekty	Organizacja imprez o charakterze kulturalnym, zakup i doposażenie strojów dla Kół Gospodyń Wiejskich, zakup infrastruktury niezbędnej do organizacji plenerowych imprez kulturalnych, wspieranie działalności orkiestr dętych, promocja lokalnych twórców i wystawy ich twórczości, remonty i doposażenie wiejskich świetlic i innych elementów infrastruktury obszaru, remont, rewitalizacja, modernizacja budynków o charakterze zabytkowym lub historycznym na cele kulturalne i społeczne	Wskaźniki produktu: - liczba zorganizowanych wydarzeń kulturalnych - liczba KGW, dla których zakupiono stroje i wyposażenie - liczba ludowych zespołów artystycznych, które skorzystały z pomocy w ramach przedsięwzięcia - liczba przeprowadzonych operacji - liczba wyremontowanych/doposażonych świetlic	- dane gmin LGD - dane lokalnych ośrodków kultury, stowarzyszeń i innych animatorów lokalnej kultury i organizatorów imprez kulturalnych	Tworzenie warunków do rozwoju lokalnej kultury i sztuki RYZYKO: Mniejsza, niż zakładano aktywność lokalnych twórców, stowarzyszeń, mieszkańców, brak środków finansowych na realizację działań (sposoby minimalizowania ryzyka: promocja aktywnej działalności w sferze lokalnej kultury, promocja wydarzeń kulturalnych, pozyskiwanie środków zewnętrznych)

Tabela 15. Matryca logiczna przedsięwzięcia 4

Przedsięwzięcie 4. Poprawa jakości przestrzeni publicznej i estetyki obszaru				
Cel/Obszar	Opis	Wskaźniki realizacji	Źródła weryfikacji wskaźników	Założenia/ryzyko
Ce; strategiczny	Cel strategiczny I: Zwiększenie atrakcyjności, konkurencyjności i rozpoznawalności obszaru działania LGD	Wskaźniki oddziaływania: - większa konkurencyjność i atrakcyjność obszaru - większa funkcjonalność przestrzeni publicznej obszaru - wzrost liczby turystów	- dane gmin LGD - dane organizacji pozarządowych (szczególnie organizacji zajmujących się ochroną walorów środowiska naturalnego) - dane organizacji turystycznych	Obszar LGD jednym z ważniejszych i najbardziej atrakcyjnych miejsc w regionie i kraju. Przestrzeń publiczna jest dostępna dla wszystkich i jest traktowana jako zasób ograniczony, który musi być racjonalnie zagospodarowany. Środowisko naturalne ważnym elementem przestrzeni publicznej i dobrem wspólnym. Mieszkańcy mają świadomość konieczności dbania o jego dobry stan. RYZYKO: Pomimo podjętych działań przestrzeń publiczna w dalszym ciągu nie jest wykorzystywana racjonalnie, postępuje jej degradacja. Nierówny dostęp mieszkańców do przestrzeni (sposoby zapobiegania ryzyku: projekty kompleksowe, angażujące wiele podmiotów, z mieszkańcami włącznie)
Cele operacyjne	6.Estetyzacja gospodarstw indywidualnych i przestrzeni publicznej 7.Poprawa estetyki i funkcjonalności przestrzeni publicznej 8.Odnowa centrów wsi 9.Organizacja zieleni, miejsc rekreacji i wypoczynku	Wskaźniki rezultatu: - liczba osób korzystających z nowopowstałych miejsc rekreacyjnych i terenów zielonych - liczba osób niepełnosprawnych korzystających z obiektów, w których usunięto bariery architektoniczne	- dane gmin LGD - dane organizacji pozarządowych (szczególnie organizacji zajmujących się ochroną walorów środowiska naturalnego oraz pracą na rzecz osób niepełnosprawnych)	Przestrzeń publiczna staje się coraz bardziej funkcjonalna. Odnowione centra miejscowości są bardzo atrakcyjne zarówno dla mieszkańców, jak i turystów, wiele osób chętnie korzysta z terenów rekreacyjnych, parków, zagospodarowanych na nowo rezerw terenowych. Mieszkańcy odczuwają wzrost estetyki obszaru.

				RYZYKO: Brak zainteresowania odnowionymi terenami, pomimo stworzenia dobrych warunków do rozwoju funkcjonalności przestrzeni i jej wykorzystania, mało osób decyduje się na skorzystanie z możliwości, jakie oferuje. (sposoby zapobiegania ryzyku: wykorzystywanie dostępnej przestrzeni i rezerw terenowych w celach organizacji różnorodnych imprez i przedsięwzięć)
Działania PROW				
4.1/Odnowa wsi	<p>Duże projekty sfery przestrzennej, wykorzystanie zagospodarowanie i odnowa centrów miejscowości, zagospodarowanie istniejących rezerw terenowych), zagospodarowanie zbiorników i cieków wodnych, naprawa chodników i poboczy, budowa parkingów, zagospodarowanie placów przy budynkach użyteczności publicznej,</p>	<p>Wskaźniki produktu</p> <ul style="list-style-type: none"> - liczba operacji w ramach działania - liczba/powierzchnia zbiorników i cieków wodnych zagospodarowanych w ramach działania - liczba odnowionych centrów miejscowości - długość/powierzchnia modernizowanych chodników/poboczy/parkingów/p laców przy budynkach użyteczności publicznej - powierzchnia zagospodarowanych rezerw terenowych 	<ul style="list-style-type: none"> - dane gmin LGD - dane organizacji pozarządowych (szczególnie organizacji zajmujących się ochroną walorów środowiska naturalnego oraz pracą na rzecz osób niepełnosprawnych) 	<p>Poprawa jakości przestrzeni, jej racjonalne wykorzystanie i estetyzacja; wzrost funkcjonalności przestrzeni, wykorzystanie rezerw terenowych</p> <p>RYZYKO: Brak środków finansowych na realizację przedsięwzięć (działania minimalizujące ryzyko: pozyskiwanie środków zewnętrznych)</p>
4.1/Male projekty	<p>Małe projekty sfery przestrzennej, budowa małej architektury, zagospodarowanie i odnowa centrów miejscowości, zagospodarowanie istniejących rezerw terenowych urządzenie zieleni, naprawa chodników i poboczy, budowa parkingów,</p>	<p>Wskaźniki produktu</p> <ul style="list-style-type: none"> - liczba operacji w ramach działania - liczba wybudowanych obiektów małej architektury - liczba odnowionych centrów miejscowości - długość wyremontowanych 	<ul style="list-style-type: none"> - dane gmin LGD - dane organizacji pozarządowych (szczególnie organizacji zajmujących się ochroną walorów środowiska naturalnego oraz pracą na rzecz osób niepełnosprawnych) 	<p>Poprawa jakości przestrzeni, jej racjonalne wykorzystanie i estetyzacja; wzrost funkcjonalności przestrzeni, wykorzystanie rezerw terenowych, poprawa stanu i ochrona środowiska</p> <p>RYZYKO: Brak środków finansowych na realizację</p>

	usuwanie barier architektonicznych	chodników i poboczy - liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych - powierzchnia terenów urządzonej zieleni		przedsięwzięcie (działania minimalizujące ryzyko: pozyskiwanie środków zewnętrznych)
--	------------------------------------	---	--	---

Tabela 16. Matryca logiczna przedsięwzięcia 5

Przedsięwzięcie 5. Rozszerzenie oferty edukacyjno-kulturalnej i sportowo-rekreacyjnej obszaru wraz z poprawą stanu bazy materialnej				
Cel	Opis	Wskaźniki realizacji	Źródła weryfikacji wskaźników	Założenia/ryzyko
Cel strategiczny	Cel strategiczny II: Aktywizacja mieszkańców, włączenie ich w czynny udział w życiu lokalnych społeczności oraz stymulowanie pożądaných procesów społecznych	<u>Wskaźniki oddziaływania:</u> - wzrost zainteresowania ofertą kulturalną i edukacyjną obszaru - większa konkurencyjność i atrakcyjność obszaru	- lokalne instytucje kultury i edukacji - dane oszacowane na podstawie liczby biletów wstępu na imprezy, szacunki organizatorów, itp. - dane własne LGD i gmin	Instytucje kultury i oświaty obszaru oraz lokalne organizacje pozarządowe organizują dużą liczbę znanych i popularnych wydarzeń kulturalnych, zajęć hobbistycznych, funkcjonuje wiele amatorskich zespołów artystycznych, mieszkańcy mają dostęp do szerokiej oferty edukacyjno-kulturalnej oraz rekreacyjno-sportowej, dobry jest stan infrastruktury kultury RYZYKO: Brak zainteresowania ze strony mieszkańców, niska frekwencja na zajęciach edukacyjnych i artystycznych, nieliczna widownia na imprezach (działania minimalizujące ryzyko: nowa, nietypowa dla obszaru oferta kulturalna lub edukacyjna, szeroka promocja działań, zachęcanie

				mieszkańców do udziału, wsparcie władz samorządowych)
Cele operacyjne	<p>1. Rozszerzenie oferty kulturalnej i rekreacyjnej obszaru</p> <p>2. Promocja czynnego wypoczynku i zdrowego trybu życia</p> <p>3. Zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży, szczególnie w okresie wakacyjnym</p> <p>4. Kultywowanie miejscowych obyczajów i tradycji</p> <p>5. Remonty oraz wyposażenie wiejskich świetlic i miejsc zebrań publicznych w celu poprawy warunków funkcjonowania lokalnych stowarzyszeń i zrzeszeń mieszkańców oraz zwiększenia możliwości aktywnego spędzania czasu wolnego przez dzieci i młodzież</p> <p>6. Poprawa stanu infrastruktury kulturalnej i rekreacyjnej</p>	<p>Wskaźniki rezultatu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - liczba osób/institucji/stowarzyszeń zaangażowanych w animację lokalnej kultury - ilość cyklicznych wydarzeń kulturalnych - liczba widzów/uczestników zajęć i imprez artystycznych i edukacyjnych oraz sportowo-rekreacyjnych 	<ul style="list-style-type: none"> - dane instytucji kultury i oświaty na obszarze LGD - dane oszacowane na podstawie list obecności na zajęciach, sprawozdań organizatorów, itp. - dane gmin LGD 	<p>Organizacje działające w sferze kultury i oświaty chętnie angażują się w realizację przedsięwzięcia, wiele osób uczęszcza na organizowane zajęcia, bierze udział w imprezach kulturalnych oraz sportowo-rekreacyjnych</p> <p>RYZYKO: małe zainteresowanie ze strony organizatorów udziałem w realizacji przedsięwzięcia, mniejsza od spodziewanej liczba uczestników (sposoby minimalizacji ryzyka: opiekę nad realizacją przedsięwzięcia sprawują gminy obszaru i Stowarzyszenie LGD, koordynując prace innych organizacji i stowarzyszeń, pozyskując partnerów do realizacji projektów, prowadząc szeroką promocję działań wśród mieszkańców – w szkołach, w lokalnych mediach, na zebraniach)</p>
Działania PROW				
4.1/Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw	<p>Usługi związane z kreowaniem lokalnej oferty kulturalnej i edukacyjnej oraz sportowo-rekreacyjnej (np. organizacja wydarzeń kulturalnych przez agencje artystyczne prowadzące działalność gospodarczą, tworzenie szkół</p>	<p>Wskaźniki produktu</p> <ul style="list-style-type: none"> - liczba operacji w ramach działania - liczba utworzonych przedsiębiorstw w branży kulturalnej, edukacyjnej, sportowo-rekreacyjnej 	<ul style="list-style-type: none"> - dane własne LGD i gmin - dane przedsiębiorców 	<p>Zainteresowanie mieszkańców rozpoczęciem prowadzenia działalności gospodarczej w branży kulturalnej i edukacyjnej oraz sportowo-rekreacyjnej</p>

4.1/Odnowa wsi	językowych) Odnowa obiektów infrastruktury społecznej, obiektów sportowych, organizacja dużych, ponadgminnych wydarzeń kulturalnych i zawodów sportowych, cykle zajęć edukacyjnych dla dzieci w wieku szkolnym i młodzieży, doposażenie obiektów edukacyjnych i kulturalnych w niezbędny sprzęt	Wskaźniki produktu - liczba operacji w ramach działania - liczba odnowionych obiektów infrastruktury społecznej - liczba zorganizowanych dużych imprez ponadgminnych - liczba zorganizowanych zajęć - liczba obiektów doposażonych w sprzęt	- dane własne LGD i gmin - dane instytucji kultury i oświaty	Stworzenie warunków do rozwoju oferty kulturalnej i edukacyjnej, rekreacyjno-sportowej, duże projekty w zakresie kultury i edukacji, angażowanie różnych podmiotów w organizację zajęć i imprez kulturalnych, edukacyjnych, sportowo-rekreacyjnych: osób fizycznych, uczniów, stowarzyszeń formalnych i nieformalnych – ich praca przeliczana jako wkład własny RYZYKO: brak odpowiednich środków pieniężnych, problemy z realizacją remontów, wyposażeniem sprzętowym, brak odpowiedniej infrastruktury do organizacji dużych imprez, brak chęci do angażowania się w organizację imprez przez mieszkańców (sposoby minimalizacji ryzyka: pozyskiwanie środków zewnętrznych, realne szacowanie kosztów, zachęcanie mieszkańców do pracy na rzecz lokalnej społeczności przez władze gminne, członków stowarzyszeń lokalnych, itp.)
4.1/Male projekty	Organizacja imprez kulturalnych przez instytucje kultury, szkoły, stowarzyszenia mieszkańców, organizacja zajęć pozaszkolnych i	Wskaźniki produktu - liczba operacji w ramach działania - liczba zorganizowanych imprez/zajęć/wystaw/koncertów	- dane własne LGD i gmin - dane organizatorów wydarzeń kulturalnych - dane podmiotów organizujących	Male projekty z zakresu kultury i edukacji, sportu i rekreacji, promowanie lokalnych twórców,

	sportowych dla dzieci i młodzieży, cykle zajęć hobbystycznych dla osób dorosłych, zakup drobnego sprzętu (np. projektorów, nagłośnienia) w celach poprawy jakości organizowanych zajęć czy wydarzeń kulturalnych, organizacja wystaw dzieł lokalnych artystów, promocji ich książek, przeglądów amatorskich zespołów muzycznych, kursy tańca, itp.	- liczba zakupionych urządzeń	zajęcia edukacyjne	angażowanie różnych podmiotów w organizację zajęć i imprez kulturalnych: osób fizycznych, uczniów, stowarzyszeń formalnych i nieformalnych – ich praca przeliczana jako wkład własny RYZYKO: brak chęci do angażowania się w organizację imprez przez mieszkańców, brak zainteresowania ofertą kulturalną i edukacyjną (sposoby minimalizacji ryzyka: zachęcanie do angażowania się na rzecz lokalnej społeczności, aktywizacja amatorskich ruchów artystycznych, uczniów szkół, itp.)
4.2/Wdrażanie projektów współpracy	Wspólna organizacja imprez kulturalnych, cykli zajęć edukacyjnych, zawodów sportowych z sąsiednimi LGD i partnerami międzynarodowymi	Wskaźniki produktu - liczba operacji w ramach działania - liczba przedsięwzięć współpracy	- dane własne LGD	Obustronne zaangażowanie w realizację projektów

Tabela 17. Matryca logiczna przedsięwzięcia 6

Przedsięwzięcie 6. Szerokie, skoordynowane, ponadlokalne działania promujące obszar, informujące o jego walorach i ofercie turystycznej				
Cel/Obszar	Opis	Wskaźniki realizacji	Źródła weryfikacji wskaźników	Założenia/ryzyko
Cel strategiczny	Cel strategiczny III: Promocja obszaru działania LGD, realizacja kompleksowych, skoordynowanych działań zachęcających do odwiedzenia obszaru	Wskaźniki oddziaływania: - większa konkurencyjność i atrakcyjność obszaru - wzrost liczby turystów	- dane gmin LGD - dane organizacji pozarządowych - dane organizacji turystycznych - dane przedsiębiorców - GUS	Obszar LGD jednym z ważniejszych i najbardziej atrakcyjnych miejsc w regionie i kraju. Jego walory i atuty są szeroko znane. Dzięki rzetelnej informacji i działaniom marketingowym przyciąga

				turystów. RYZYKO: Pomimo podjętych działań promocyjnych i marketingowych, obszar nie przyciąga większej liczby turystów, nie odnotowano też wzrostu liczby przedsiębiorstw w branży turystycznej. (sposoby zapobiegania ryzyku: działania informacyjne i marketingowe nie są jednorazowymi projektami, lecz przedsięwzięciami ciągłymi, odwołującymi się do różnych grup odbiorców w różnym czasie)
Cele operacyjne	1.Organizacja nowych i wypromowanie istniejących imprez cyklicznych na skalę ogólnopolską 2.Współpraca z innymi LGD, organizacjami pozarządowymi i stowarzyszeniami mieszkańców w celu realizacji wspólnych przedsięwzięć promocyjnych 3.Organizacja kampanii i akcji promujących obszar działania LGD 4. Stworzenie i wypromowanie regionalnego znaku jakości	Wskaźniki rezultatu: - liczba osób korzystających ze stron internetowych związanych z akcjami promocyjnymi - liczba osób uczestniczących w imprezach promocyjnych - liczba turystów korzystających z punktów informacji turystycznej - liczba odbiorców kampanii promocyjnych	- dane gmin LGD - dane organizacji pozarządowych - dane organizacji turystycznych - dane przedsiębiorców - dane organizatorów akcji promocyjnych i informacyjnych	Dzięki podjętym szerokim działaniom promocyjnym i informacyjnym wiele osób zapoznało się z ofertą turystyczną i inwestycyjną obszaru, z produktami lokalnymi, walorami środowiska i innymi atutami. RYZYKO: Mniejsze, iż przewidywano zainteresowanie akcjami promocyjnymi i informacyjnymi, mniejsza, niż zakładano liczba ich odbiorców (sposoby zapobiegania ryzyku: szerokie wykorzystanie różnorodnych mediów, włączenie mieszkańców w akcje promocyjne i informacyjne, nietypowe środki promocji)
Działania PROW				
4.1/Odnowa wsi/ Male projekty	Kampanie promocyjne, ulotki, foldery, opracowania, imprezy promocyjne, lokalne produkty, punkty informacyjne dla turystów	Wskaźniki produktu - liczba operacji w ramach działania - liczba kampanii promocyjnych - liczba utworzonych punktów	- dane gmin LGD - dane organizacji pozarządowych - dane organizacji turystycznych - dane organizatorów akcji promocyjnych i informacyjnych	Organizacja różnorodnych akcji promujących i informacyjnych RYZYKO: Brak środków finansowych na realizację przedsięwzięć

		informacyjnych		(działania minimalizujące ryzyko: pozyskiwanie środków zewnętrznych)
4.2/Wdrażanie projektów współpracy	Współpraca w zakresie promocji z innymi LGD	Wskaźniki produktu - liczba operacji w ramach działania - liczba przedsięwzięć współpracy	- dane własne LGD	Obustronne zaangażowanie w realizację projektów

Tabela 18. Matryca logiczna przedsięwzięcia 7

Przedsięwzięcie 7. Wspieranie pożądaných procesów gospodarczych				
Cel/Obszar	Opis	Wskaźniki realizacji	Źródła weryfikacji wskaźników	Założenia/ryzyko
Cel strategiczny	Cel strategiczny IV: Promowanie przedsiębiorczości i ożywienie gospodarcze obszaru	Wskaźniki oddziaływania: - większa konkurencyjność i atrakcyjność obszaru - wzrost liczby inwestorów - wzrost aktywności gospodarczej obszaru - zwiększenie przeciętnego arealu gospodarstw	- dane gmin LGD - dane organizacji pozarządowych - dane przedsiębiorców - GUS	Obszar LGD obszarem rozwoju przedsiębiorczości i wspierania procesów modernizacji rolnictwa. Wzrasta jego aktywność gospodarcza, rozwijają się procesy modernizacji rolnictwa, rozwija się rolnictwo ekologiczne i agroturystyka jako alternatywy dla tradycyjnej produkcji rolnej RYZYKO: Pomimo podjętych działań, w rolnictwie dominują tradycyjne sposoby produkcji rolnej, przedsiębiorczość obszaru pozostaje na tym samym poziomie (sposoby zapobiegania ryzyku: szkolenia, punkty doradcze, akcje promocyjne)
Cele operacyjne	1.Zachęcanie do prowadzenia nierolniczej działalności gospodarczej, poradnictwo i	Wskaźniki rezultatu: - liczba operacji w ramach działania	- dane gmin LGD - dane organizacji pozarządowych - dane organizacji turystycznych	Dzięki podjętym działaniom dużo osób zdecydowało się na prowadzenie działalności

	<p>szkolenia dla przyszłych przedsiębiorców</p> <p>2. Wsparcie przedsiębiorców w rozwoju działalności gospodarczej i tworzeniu nowych miejsc pracy</p> <p>3. Wspieranie procesów modernizacji rolnictwa</p>	<ul style="list-style-type: none"> - liczba osób rozpoczynających działalność gospodarczą - liczba utworzonych gospodarstw agroturystycznych/ekologicznych - liczba osób odwiedzających gospodarstwa agroturystyczne - liczba osób korzystających z usług przedsiębiorstw, które powstały lub otrzymały wsparcie w ramach działania - liczba rolników, którzy rozpoczęli działalność pozarolniczą - liczba osób, które podjęły pracę w nowoutworzonych lub objętych wsparciem już istniejących przedsiębiorstwach - liczba bezrobotnych 	<ul style="list-style-type: none"> - dane przedsiębiorców - dane organizatorów akcji promocyjnych i informacyjnych - dane Powiatowego Urzędu Pracy - dane GUS 	<p>gospodarczej, a</p> <p>RYZYKO: Mniejsze, niż przewidywano zainteresowanie rozpoczęciem działalności gospodarczej i zmiana działalności z produkcji rolnej na pozarolniczą (sposoby zapobiegania ryzyku: działalność szkoleniowa, konsultacyjna, informacyjna na szeroką skalę)</p>
Działania PROW				
4.1/Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw/ Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej	<p>Prowadzenie działań o charakterze informacyjnym, szkoleniowym i doradczym skierowanych do sektora MŚP oraz osób zamierzających rozpocząć samodzielną działalność gospodarczą, które zgłosiły akces do LGD lub będą zainteresowane korzystaniem z takich usług, tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw różnych branż, działalność doradcza i szkoleniowa dla rolników.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - liczba nowoutworzonych przedsiębiorstw - liczba przedsiębiorstw, które otrzymały wsparcie w ramach działania - liczba szkoleń/konferencji/innych działań o charakterze informacyjno-szkoleniowym - liczba punktów konsultacyjnych - liczba nowych miejsc pracy 	<ul style="list-style-type: none"> - dane gmin LGD - dane organizacji pozarządowych - dane przedsiębiorców - dane organizatorów akcji promocyjnych i informacyjnych - dane GUS 	<p>Stworzenie warunków do rozwoju przedsiębiorczości i nowoczesnego rolnictwa na obszarze działania LGD.</p>

Tabela 19. Harmonogram realizacji przedsięwzięć

Przedsięwzięcia	2009	2010	2011	2012	2013
Utworzenie produktu turystycznego na bazie znajdujących się w każdej gminie śladów dawnego osadnictwa					
Rozwój turystyki obszaru przy wykorzystaniu istniejących walorów środowiska naturalnego oraz obiektów zabytkowych					
Promowanie lokalnych produktów, obyczajów, kultury					
Poprawa jakości przestrzeni publicznej i estetyki obszaru					
Rozszerzenie oferty edukacyjno-kulturalnej obszaru wraz z poprawą stanu bazy materialnej					
Szerokie, skoordynowane, ponadlokalne działania promujące obszar, informujące o jego walorach i ofercie turystyczne					
Wspieranie pożądaných procesów gospodarczych					

6. WYKAZANIE SPÓJNOŚCI SPECYFIKI OBSZARU Z CELAMI LSR

Obszar LGD obejmuje obszar 4 gmin wchodzących w skład LGD: Bejsc, Czarnocina, Opatowca i Skalbmierza. Jak już wykazano w niniejszym dokumencie, stanowi on spójny, zwarty przestrzennie obszar, a gminy wchodzące w jego skład cechują się podobnym stopniem rozwoju społeczno-gospodarczego. Przy ustalaniu celów LSR i działań prorozwojowych, jakie mają zostać przedsięwzięte w wyniku jej realizacji, brano pod uwagę specyficzne cechy obszaru, które determinują kierunki jego rozwoju, stanowiąc zarówno atuty, jak też słabe strony utrudniające proces.

Obszar LGD jest obszarem specyficznie położonym – na pograniczu dwóch województw: świętokrzyskiego i małopolskiego, w stosunkowo niedalekiej odległości od Krakowa, Kielc, także miast Górnośląskiego Okręgu Przemysłowego. Posiada on duże walory środowiska naturalnego, które jest mało zanieczyszczone, w wielu miejscach nieprzekształcone znacznie przez działalność ludzką oraz dobre warunki klimatyczne i glebowe. Obszar LGD posiada więc cechy podnoszące jego atrakcyjność, stanowiące czynnik prorozwojowy.

Lokalne uwarunkowania i korzystne warunki przyrodnicze sprawiły, że obszar działania LGD „Perły Poniądzia” jest obszarem typowo rolniczym, z wyraźną dominacją tej gałęzi gospodarki nad innymi. Zdecydowana dominacja tej gałęzi gospodarki nad innymi nie jest korzystna – rolnictwo obszaru posiada wiele cech negatywnych, zmniejszających jego efektywność i dochodowość, dodatkowo zbyt duże uzależnienie gospodarki od jednej branży hamuje rozwój innych i prowadzi do powstania deficytu miejsc pracy na lokalnym rynku. Konieczne jest więc podejmowanie działań prowadzących do ożywienia gospodarczego obszaru, w szczególności do rozwoju sektora mikro- i małej przedsiębiorczości, a także wspieranie procesów modernizacji rolnictwa. Jednym z celów strategicznych LSR jest więc promowanie przedsiębiorczości i ożywienie gospodarcze obszaru, któremu podporządkowane są cele zmierzające do poprawy stanu gospodarki i wzrostu przedsiębiorczości mieszkańców.

Duży nacisk położono na rozwój turystyki oraz promocję i wzrost rozpoznawalności obszaru. Obszar LGD jest nie tylko korzystnie położony oraz posiada wysokie walory środowiska naturalnego. Jego atutami są także zasoby dziedzictwa kulturowego oraz ślady dawnego osadnictwa, które umożliwiają utworzenie unikalnego produktu turystycznego. Do tych cech specyficznych odwołuje się cel strategiczny I. Zwiększenie atrakcyjności, konkurencyjności i rozpoznawalności obszaru działania LGD, któremu między innymi podporządkowano takie cele operacyjne jak:

- wykreowanie unikalnego produktu turystycznego, wyróżniającego obszar działania LGD w regionie i kraju
- utworzenie ścieżek edukacyjnych, przyrodniczych, historycznych oraz szlaków turystycznych łączących atrakcyjne miejsca i obiekty
- odnowa i ochrona zabytków oraz walorów środowiska naturalnego
- zagospodarowanie terenu wokół obiektów zabytkowych
- poprawa i rozwój infrastruktury turystycznej (bazy noclegowej, gastronomicznej, itd.).

Komplementarny w stosunku do tego celu jest cel strategiczny III: Promocja obszaru działania LGD, realizacja kompleksowych, skoordynowanych działań zachęcających do odwiedzenia obszaru, który zakłada podjęcie szerokich działań promocyjnych i informacyjnych ukierunkowanych na zachęcenie turystów do odwiedzenia obszaru.

W związku z niekorzystnymi wnioskami płynącymi z diagnozy sfery społecznej, wyodrębniono cel strategiczny II: Aktywizację mieszkańców, włączenie ich w czynny udział w życiu lokalnych społeczności oraz stymulowanie pożądaných procesów społecznych, który zakłada:

- Rozszerzenie oferty kulturalnej i rekreacyjnej obszaru
- Promocję czynnego wypoczynku i zdrowego trybu życia
- Zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży, szczególnie w okresie wakacyjnym
- Kulturowanie miejscowych obyczajów i tradycji
- Remonty oraz wyposażenie wiejskich świetlic i miejsc zebrań publicznych w celu poprawy warunków funkcjonowania lokalnych stowarzyszeń i zrzeszeń mieszkańców oraz zwiększenia możliwości aktywnego spędzania czasu wolnego przez dzieci i młodzież
- Poprawę stanu infrastruktury kulturalnej i rekreacyjnej
- zapobieganie negatywnym zjawiskom sfery społecznej.

Cel strategiczny drugi stanowi więc zbiór przedsięwzięć, które mają na celu rozwój kapitału ludzkiego i zapobieganie lub łagodzenie negatywnych procesów sfery społecznej.

Wyznaczone w LSR cele są więc spójne ze specyfiką obszaru, ze zidentyfikowanymi problemami, z którymi się boryka, z jego mocnymi i słabymi stronami, co oznacza, że realizowane w ramach wdrażania LSR przedsięwzięcia będą efektywne i pozwolą na osiągnięcie zamierzonych efektów.

7. ZINTEGROWANY CHARAKTER PRZEDSIĘWZIĘĆ PLANOWANYCH DO REALIZACJI W RAMACH LOKALNEJ STRATEGII ROZWOJU

Lokalna Strategia Rozwoju obszaru oddziaływania LGD „Perły Poniądzia”, będąca opisem przyjętej przez podmiot wdrażający polityki prorozwojowej obszaru, posiada w pełni zintegrowany i innowacyjny charakter. Przyjęte założenia, cele i kierunki działań nie tylko są względem siebie komplementarne, ale mają doprowadzić do wykreowania nowej jakości w dziedzinach, których dotyczą.

Podójście zintegrowane Lokalnej Strategii Rozwoju objawia się w trzech płaszczyznach:

- celów, planowanych przedsięwzięć i operacji
- wzajemnych zależnościach i relacjach pomiędzy podmiotami uczestniczącymi we wdrażaniu LSR
- wykorzystania walorów, atutów i kapitału społecznego obszaru w procesie rozwoju

Cztery cele strategiczne LSR wynikają z diagnozy stanu obecnego i przyjętych wizji oraz misji obszaru – bazują więc na zidentyfikowanych brakach oraz potencjale rozwojowym obszaru. Zostały sformułowane w taki sposób, żeby się wzajemnie uzupełniały. Cel strategiczny I. Zwiększenie atrakcyjności, konkurencyjności i rozpoznawalności obszaru działania LGD będzie możliwy do osiągnięcia nie tylko dzięki działaniom, które zostały wyznaczone przez cele operacyjne bezpośrednio mu przyporządkowane, lecz także dzięki przedsięwzięciom, które będą realizowane w celu wypełnienia założeń celów II i IV. Rozwój przedsiębiorczości i gospodarki lokalnej, stymulowanie pożądaných procesów społecznych, poprawa stanu infrastruktury społecznej – te przypisane celom II i IV kierunki działań także wpłyną na poprawę atrakcyjności obszaru i jego konkurencyjność w regionie. Jego rozpoznawalność będzie natomiast poprawiana dzięki działaniom promocyjnym, które zawierają się w celu strategicznym III. Promocja obszaru działania LGD, realizacja kompleksowych, skoordynowanych działań zachęcających do odwiedzenia obszaru. W podobny sposób przenikają i dopełniają się założenia pozostałych trzech celów strategicznych.

Cele operacyjne są komplementarne zarówno w obrębie jednego celu strategicznego, ponieważ wspólnie składają się na jego osiągnięcie, jak również uzupełniają i wzmacniają rezultaty wielu celów operacyjnych przyporządkowanych innym celom strategicznym. Grupy przedsięwzięć są w większości ujęte przekrojowo, czego przykładem jest rozwój turystyki obszaru, spełniający założenia kilku celów operacyjnych, który obejmuje operacje nie tylko z zakresu odnowy miejsc

zabytkowych i zapewnienia bazy materialnej turystyki, lecz także ma duże znaczenie w rozwoju przedsiębiorczości i, szerzej, gospodarki całego obszaru.

Zależności te nie są wynikiem przypadku – cele, przedsięwzięcia i operacje zostały tak opracowane, by były względem siebie komplementarne i by realizowane równolegle na obszarze LGD umożliwiały wystąpienie efektu synergii, czyli, że ich wspólne rezultaty nie będą tylko prostą sumą rezultatów poszczególnych przedsięwzięć, ale pojawi się także wartość dodatkowa, efekty, które nie byłyby możliwe do osiągnięcia, gdyby działania były podejmowane rozłącznie.

Integralność obejmuje także podmioty, które będą zaangażowane we wdrażanie LSR. Możliwość włączenia się w realizację działań w ramach LSR mają zarówno jednostki samorządu terytorialnego, jak też inne instytucje, organizacje pozarządowe, przedsiębiorcy, mieszkańcy. LGD zwraca szczególną uwagę na szeroki dobór partnerów i aktywizację możliwie największej liczby podmiotów. Świadczy o tym skład Rady LGD, do której wybrano przedstawicieli każdej z reprezentujących sferę gospodarczą, społeczną i władze samorządowe oraz przedstawiciela powiatu kazimierskiego. Umożliwia to skuteczniejsze działania prorozwojowe w różnych płaszczyznach, zapewnia zaangażowanie podmiotów gwarantujących prawidłową realizację przedsięwzięć i osiągnięcie pożądaných efektów.

Zarówno struktura celów LSR, jak również planowane przedsięwzięcia i operacje bazują na wykorzystaniu istniejącego potencjału obszaru, co zostało wyraźnie określone w misji LGD. Planuje się promowanie walorów obszaru, jego unikalnych zasobów, lokalnej kultury, obyczajów. Duży nacisk położono na rozwój funkcji turystycznej, co niejako wymusza oparcie różnorodnych przedsięwzięć na podkreślaní atrakcyjności lokalnych obiektów zabytkowych, środowiska naturalnego, kultury. Szczególnym przykładem są tu występujące w każdej z gmin wchodzących w skład LGD ślady dawnego osadnictwa, które stanowią dobrą podstawę do wykreowania unikalnego produktu turystycznego, charakterystycznego dla całego obszaru działania LGD, który może stać się istotnym elementem rozwoju branży turystycznej.

Zintegrowany charakter przedsięwzięć planowanych do realizacji w ramach wdrażania LSR obrazuje poniższe zestawienie:

Tabela 20. Zintegrowany charakter przedsięwzięć planowanych do realizacji w ramach LSR

Zintegrowany charakter przedsięwzięć		
Cele, przedsięwzięcia i operacje	Wzajemne zależności i relacje pomiędzy podmiotami	Wykorzystanie walorów, atutów i kapitału społecznego obszaru
- wszystkie cele, przedsięwzięcia i operacje bazują na wnioskach z diagnozy i analizy SWOT – odwołują się do zidentyfikowanych braków i problemów	- poszczególne przedsięwzięcia określają działania w jednej sferze, w ramach jednego celu podmiotom różnych sektorów – gospodarczego, społecznego, publicznego	- przedsięwzięcia wykorzystują następujące walory, atuty i kapitał społeczny obszaru: 1. Utworzenie produktu turystycznego na bazie znajdujących

<p>- niektóre przedsięwzięcia realizują więcej niż 1 cel strategiczny (Przedsięwzięcie 3. Promowanie lokalnych produktów, obyczajów, kultury)</p> <p>- wszystkie przedsięwzięcia realizują więcej niż 1 cel operacyjny</p> <p>- poszczególne cele, przedsięwzięcia i operacje wzmacniają wzajemnie swoje efekty (np. przedsięwzięcia 1. Utworzenie produktu turystycznego na bazie znajdujących się w każdej gminie śladów dawnego osadnictwa, 2. Rozwój turystyki obszaru przy wykorzystaniu istniejących walorów środowiska naturalnego oraz obiektów zabytkowych, 6. Szerokie, skoordynowane, ponadlokalne działania promujące obszar, informujące o jego walorach i ofercie turystycznej)</p> <p>- przedsięwzięcia angażują różne sektory (publiczny, gospodarczy i społeczny) oraz różne sektory gospodarki w ramach poszczególnych celów i operacji</p>	<p>- część tych działań prowadzona jest równolegle, część ma ze sobą istotny</p> <p>- działania podmiotów wszystkich sektorów ukierunkowane są na mieszkańców i na ich pozyskanie do realizacji przedsięwzięcia</p> <p>- niezbędna jest formalna, oficjalna współpraca pomiędzy różnymi podmiotami w zakresie realizacji niektórych</p>	<p>się w każdej gminie śladów dawnego osadnictwa – unikalne ślady dawnego osadnictwa, występujące w każdej z gmin LGD</p> <p>2. Rozwój turystyki obszaru przy wykorzystaniu istniejących walorów środowiska naturalnego oraz obiektów zabytkowych - korzystne położenie, walory środowiskowe, krajobrazowe i obiekty zabytkowe obszaru</p> <p>3. Poprawa jakości przestrzeni publicznej i estetyki obszaru - walory środowiska naturalnego, dostępną przestrzeń</p> <p>4. Promowanie lokalnych produktów, obyczajów, kultury - miejscową tradycję, zwyczaje, obyczaje, sztukę, działalność lokalnych twórców</p> <p>5. Rozszerzenie oferty edukacyjno-kulturalnej obszaru wraz z poprawą stanu bazy materialnej – istniejący potencjał kapitału społecznego gmin LGD,</p> <p>6. Szerokie, skoordynowane, ponadlokalne działania promujące obszar, informujące o jego walorach i ofercie turystycznej - walory środowiska, obiekty zabytkowe, miejsca rozwoju przedsiębiorczości, lokalne produkty,</p> <p>7. Wspieranie pożądaných procesów gospodarczych - potencjał obszaru do rozwoju przedsiębiorczości i nowoczesnego rolnictwa</p>
<p>EFEKT SYNERGII</p>		

8. INNOWACYJNY CHARAKTER PRZEDSIĘWZIĘC ZAPLANOWANYCH DO REALIZACJI W RAMACH LOKALNEJ STRATEGII ROZWOJU

Działania, jakie będą podejmowane w ramach LSR cechuje duża innowacyjność w stosunku do operacji, jakie były już przeprowadzane w każdej z gmin wchodzących w skład obszaru LGD. Szczególnym przykładem jest tu położenie dużego nacisku na operacje związane z turystyką. Po raz pierwszy istnieje możliwość przeprowadzenia skoordynowanych, skonsultowanych z różnymi partnerami działań prowadzących do rozwoju turystyki na taką skalę, obejmujących cały obszar działania LGD. Kolejną nowością są zaplanowane operacje promocyjne, które mają znacznie zwiększyć rozpoznawalność obszaru LGD, poprawić jego konkurencyjność w regionie oraz przyciągnąć odwiedzających. Całość ma za zdanie nadanie obszarowi działania LGD nowej funkcji oraz efektywne wykorzystanie jego zasobów. Zwraca uwagę projekt utworzenia produktu turystycznego, oferowanego w każdej z gmin LGD, który ma szansę stać się unikalny zarówno w regionie, jak i na skalę krajową. Innowacyjnym podejściem są także komplementarne działania społeczne zaplanowane do wykonania na dużą skalę, których pożądanym efektem ma być aktywizacja życia społecznego, włączanie mieszkańców w procesy rozwojowe oraz wspomaganie rozwoju kapitału społecznego. Dostrzeżono, że wpływ na rozwój obszaru i poprawę jakości życia jego mieszkańców mają nie tylko inwestycje w infrastrukturę, lecz także projekty „miękkie”, których efekty nie zawsze da się zmierzyć i przedstawić w postaci liczbowej, natomiast odgrywają one niebagatelną rolę w życiu lokalnej społeczności. Równie ważne jest stymulowanie pożądaných procesów gospodarczych, rozwój przedsiębiorczości i tworzenie nowych miejsc pracy – zmniejsza ryzyko masowej emigracji zarobkowej, przeprowadzania się mieszkańców do większych miast, niskiej konkurencyjności obszaru. Innowacyjność kierunków polityki prorozwojowej polega więc na zwiększeniu funkcjonalności obszaru, prowadzeniu kompleksowych działań w kilku płaszczyznach i najbardziej efektywnym wykorzystaniu potencjału i kapitału społecznego obszaru. Wykorzystanie lokalnych zasobów jest niezwykle ważną cechą w podejściu innowacyjnym – pomimo tego, że działania cechuje innowacyjność, bazują one na lokalnych, istniejących uwarunkowaniach, dzięki czemu nie tylko zostaną one wykorzystane w procesie rozwoju, lecz także zmniejsza to ryzyko niepowodzenia wdrożenia innowacyjnych działań (jeśli byłyby one niepowiązane z miejscowymi zasobami, istniałoby duże niebezpieczeństwo, że nie uda ich się zrealizować w lokalnych warunkach).

Innowacyjność cechuje też proces opracowywania i wdrażania Lokalnej Strategii Rozwoju, na której kształt wpływ mieli przedstawiciele różnych środowisk. Opracowanie dokumentu

poprzedziły konsultacje z przedstawicielami poszczególnych gmin. Mieli oni możliwość przedstawienia swoich pomysłów, które mogłyby być realizowane w ramach LGD oraz pożądanym kierunków polityki prorozwojowej. Następnie, zebrane informacje były grupowane i uszczegółowiane przez członków i władze LGD, dostosowane do możliwości budżetowych i sformułowane w celu uzyskania jak największej komplementarności. Prace nad LSR były przedstawiane opinii publicznej, na stronie internetowej Starostwa Powiatowego w Kazimierzy Wielkiej udostępniano informacje o przebiegu spotkań LGD i powziętych ustaleniach. Mieszkańcy byli również informowani bezpośrednio przez członków LGD o pracach nad LSR. Podobnie wdrażanie strategii będzie się cechowało szerokim przepływem informacji, konsultacjami, dialogiem z lokalną społecznością. Innowacyjność tego podejścia polega na niestosowanych dotąd na taką skalę konsultacjach i dialogu ze społecznościami poszczególnych gmin, działaniach informacyjnych i włączanie różnych partnerów do udziału w procesie rozwojowym, co ma zwiększyć zainteresowanie wdrażaniem Lokalnej Strategii Rozwoju, zachęcić do dzielenia się pomysłami na realizację założonych celów, umożliwić szerokie i efektywne wykorzystanie funduszy, uświadomić mieszkańców, że standard ich życia zależy także od nich i ich aktywności społecznej.

Podsumowując, wdrożenie LSR i osiągnięcie jej celów nie tylko przyniesie wymierne korzyści i pożądane rezultaty, ale także wprowadzi nową jakość w każdej z dziedzin życia lokalnej społeczności. Lokalna Strategia Rozwoju jest strategicznym planem komplementarnych, uzupełniających swoje efekty przedsięwzięć, które będą stymulować rozwój regionu oraz pożądane procesy w sferze gospodarczej i społecznej.

9. PROCEDURY PRZYJMOWANIA I OCENY WNIOSKÓW O PRYZNANIE POMOCY

9.1. Przyjęcie i ocena wniosków

W procesie wyboru wniosków i oceny poszczególnych projektów niezwykle ważne jest ustanowienie jednolitej procedury, która umożliwi dokładne sprawdzenie wniosków, ich prawidłową ocenę formalną i merytoryczną. Zanim projekt zostanie sprawdzony pod kątem wypełniania przyjętych kryteriów oceny, musi być zbadana jego zgodność z formalnymi wymogami. W przypadku, gdy wnioskodawca przedłoży projekt wykazujący uchybienia formalne, takie jak:

- niewłaściwa kwota wnioskowanej dotacji (przekraczająca maksimum lub niespełniająca minimum dla poszczególnych działań, niewłaściwy stosunek wnioskowanej dotacji do całości kosztów kwalifikowalnych projektu)
- beneficjent niekwalifikujący się do ubiegania się o pomoc w ramach danego działania
- brak wymaganych informacji
- brak podpisów, wymaganych załączników, itp.,

wówczas zostanie poinformowany, że wniosek nie spełnia wymogów formalnych.

Wnioskodawcy będą mieli możliwość skorzystania z pomocy pracownika LGD przy opracowywaniu wniosków o dofinansowanie projektów, dzięki czemu zmniejszone zostanie ryzyko złożenia niekompletnych, niespełniających wymagań formalnych wniosków.

Przyjęcie wniosków będzie się odbywało w wyznaczonym terminie, osobą odpowiedzialną za odbieranie projektów od wnioskodawców będzie wyznaczony do tego pracownik LGD. On też będzie sprawdzał przyjęte wnioski pod kątem formalnym i prosił o niezbędne uzupełnienia, wyznaczając jednocześnie termin ich dokonania, po upływie którego wniosek będzie odrzucany w przypadku niedotrzymania warunków formalnych. Wniosek może być też odrzucony bez prośby o uzupełnienia uchybień formalnych – w przypadku beneficjenta, który nie może ubiegać się o pomoc w ramach danego działania lub jeśli kwota projektu jest niezgodna z zasadami przyznawania pomocy w ramach działania. Zarówno odesłanie do uzupełnienia, jak i odrzucenie z przyczyn formalnych musi być pisemnie wyjaśnione wnioskodawcy, z uzasadnieniem.

Po pozytywnym zakwalifikowaniu projektu pod względem formalnym rozpoczyna się procedura jego oceny merytorycznej. Ostatecznej oceny merytorycznej i wyboru projektów do realizacji dokonuje Rada LGD. Ocena merytoryczna jest oceną dwustopniową – dotyczy zarówno oceny zgodności projektów z celami LSR, jak również oceny pod kątem wybranych lokalnych kryteriów

wyboru. Rada LGD „Perły Poniżia” uregulowała kwestie związane z oceną projektów za pomocą odpowiednich uchwał i regulaminu Rady Zgodnie z przyjętymi zasadami, pierwszym etapem oceny merytorycznej jest głosowanie nad zgodnością operacji z LSR. Podczas głosowań, każdej z osób uprawnionych do niego, przysługuje jeden głos.

Na podstawie wyników pierwszego głosowania tworzona jest lista operacji niezgodnych z LSR, którą Rada zatwierdza podejmując odpowiednią Uchwałę. Projekty uznane w głosowaniu za zgodne z LSR poddawane są ocenie według lokalnych kryteriów wyboru operacji. Na podstawie oceny według lokalnych kryteriów wyboru tworzona jest lista rankingowa operacji, którą Rada zatwierdza stosowaną uchwałą.

Ocena zgodności operacji z LSR oraz ocena wniosku według kryteriów wyboru operacji dokonywana jest na podstawie kart ocen, których wzory stanowią załączniki do niniejszej strategii. Za ocenę według kryteriów wyboru operacji przyjmuje się średnią liczbę punktów otrzymanych z oceny przeprowadzonej przez członków Rady biorących udział w głosowaniu. Jest to o tyle ważne, że gwarantuje równe szanse i takie same zasady oceny dla projektów, w trakcie głosowania nad którymi niektórzy członkowie Rady musieli zostać wykluczeni z powodu niespełniania warunku bezstronności.

W przypadku konkretnych działań LGD ma prawo doboru grupy ekspertów, którzy pomogą w prawidłowej ocenie wniosków (na przykład przy projektach w sferze gospodarczej, które wymagają znajomości sytuacji na rynku, kształtowania się popytu na dane usługi, itp.). Nie mają oni prawa głosu, mogą jednak wskazać pewne uchybienia projektów, przykładowo – nierealność założeń lub niewiarygodne oszacowanie kosztów.

Od odrzucenia wniosku przysługuje wnioskodawcy odwołanie do Rady LGD. Wyniki oceny zgodności operacji z LSR zawierające listę rankingową wybranych operacji oraz listę operacji niezgodnych z LSR publikowane są stronie internetowej Stowarzyszenia. Przewodniczący pisemnie informuje wnioskodawców o wynikach oceny zgodności operacji z LSR przekazując informacje wymagane rozporządzeniem o wdrażaniu LSR oraz o prawie do odwołania i procedurze odwołania od podjętej decyzji.

W przypadku wpłynięcia we właściwym terminie odwołań od rozstrzygnięć organu decyzyjnego, Dyrektor Biura występuje do Przewodniczącego z wnioskiem o wszczęcie Procedury odwołania od rozstrzygnięć organu decyzyjnego. Przewodniczący wszczyna Procedurę odwołania od rozstrzygnięć organu decyzyjnego w terminie zgodnym z Regulaminem Rady. Strona odwołania informowana jest pisemnie lub telefonicznie lub elektronicznie o prawie do uczestniczenia w Posiedzeniu w charakterze obserwatora. Odwołania rozpatrywane są zgodnie z Procedurą odwołania od rozstrzygnięć organu decyzyjnego i Regulaminem Rady.

W ramach Procedury rozpatrywane są odwołania od decyzji Rady, które są prawidłowe pod względem formalnym.

Uznaje się za prawidłowe pod względem formalnym takie odwołanie, które

- wpłynie do Biura Stowarzyszenia w terminie nie późniejszym niż w ciągu 5 dni od dokonania wyboru operacji przez Radę,
- złożone będzie na formularzu, którego wzór stanowi załącznik do uchwały określającej Procedurę odwołania,
- zawierać będzie: pisemne uzasadnienie odwołania oraz nr wniosku nadany na etapie rejestracji w ramach Procedury wyboru,
- zostało podpisane przez osoby uprawnione do składania wniosku o dofinansowanie operacji w ramach LSR bądź przez osobę posiadającą pełnomocnictwo podpisane przez osoby uprawnione do reprezentowania wnioskodawcę.

Każde odwołanie jest rejestrowane i otrzymuje numer, który używany jest w trakcie jego rozpatrywania. Koordynator LSR sprawdza zgodność odwołań pod względem formalnym.

Podczas posiedzenia przeprowadzonego w ramach Procedury odwołania w roli obserwatora mogą uczestniczyć jedynie osoby mające prawo reprezentować wnioskodawcę, którego odwołanie jest rozpatrywane lub pełnomocnik wnioskodawcy posiadający oryginalne pełnomocnictwo podpisane przez osoby, o których mowa powyżej. W razie wątpliwości do pisemnego uzasadnienia odwołania, Przewodniczący na wniosek Rady może poprosić osobę reprezentującą stronę odwołania o dodatkowe wyjaśnienia.

Od decyzji podjętej w ramach Procedury nie ma odwołania. Przewodniczący pisemnie informuje wnioskodawców o podjętej decyzji przekazując informacje wymagane rozporządzeniem o wdrażaniu LSR i o braku prawa do kolejnego odwołania. Na stronie internetowej publikowane są listy odwołań rozpatrzonych pozytywnie, negatywnie i odrzuconych z powodów formalnych.

Na podstawie Listy odwołań rozpatrzonych pozytywnie tworzona jest Ostateczna lista rankingowa, o której mowa w Procedurze wyboru. Dalsze postępowanie jest zgodne z Procedurą wyboru.

Określenie procedury odwołania jest niezwykle istotne – każdy z wnioskodawców, który nie będzie się zgadzał z decyzją Rady, będzie miał szansę na zgłoszenie tego jej członkom wraz z uzasadnieniem. Ustalenie procedury odwoławczej i umożliwienie zgłoszenia uwag co do wyboru projektów świadczy o tym, że wszystkie działania Rady są jawne, obiektywne, ukierunkowane na wybór najlepszych projektów.

Pełną procedurę postępowania z wnioskiem o dofinansowanie przedstawiają poniższe schematy:

Rysunek 4. Schemat procedury przyjmowania i oceny wniosków

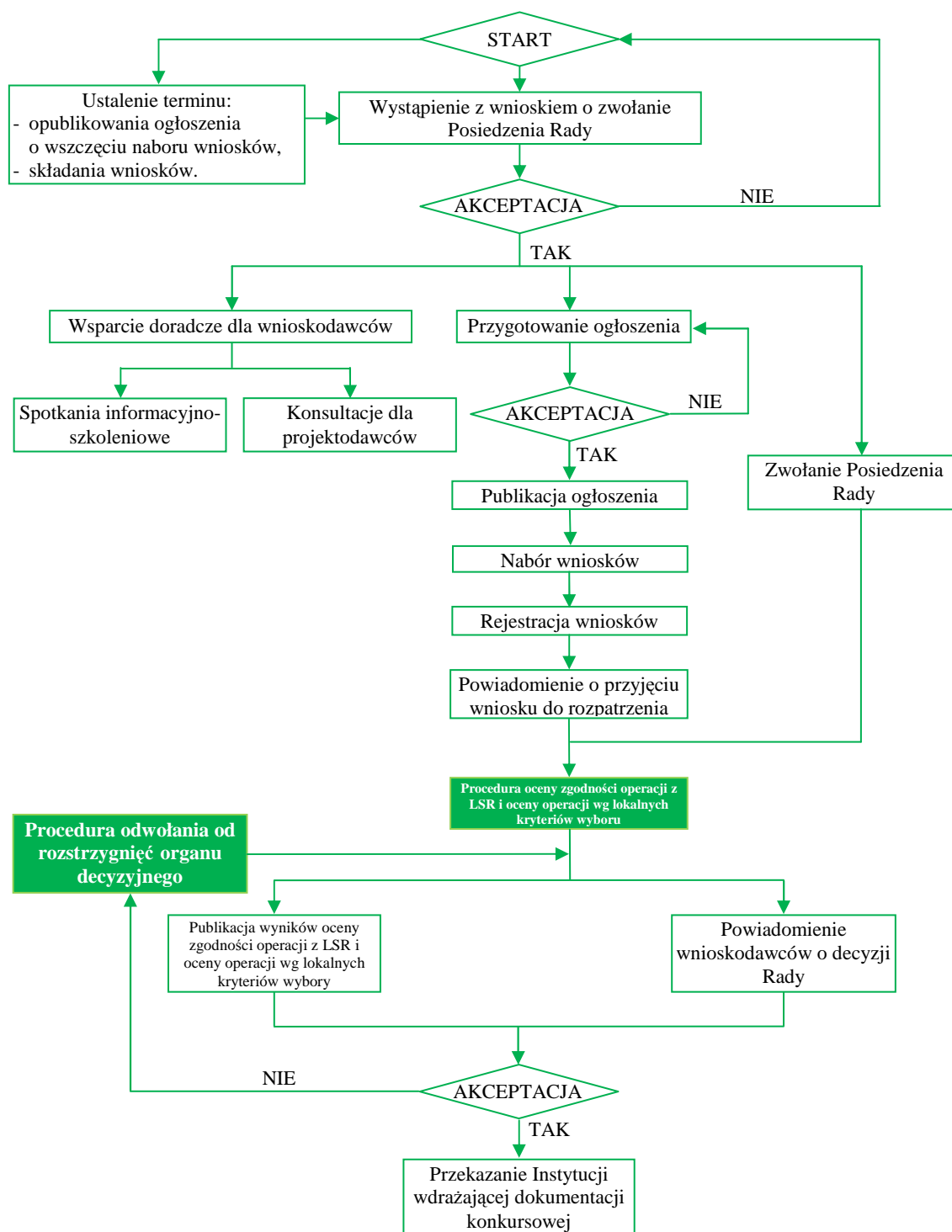

Tabela 21. Procedura oceny zgodności operacji z LSR i oceny operacji wg lokalnych kryteriów wyboru

Czynność	Osoba odpowiedzialna	Używane dokumenty	Adresat/II strona czynności
Sprawdzenie bezstronności Rady w podejmowaniu decyzji	Przewodniczący Rady/Prezes Zarządu	Oświadczenie o bezstronności	
Wykluczenie z głosowania	Przewodniczący Rady	Uchwała o wykluczeniu z głosowania	
Wpisanie na listę biorących udział w głosowaniu	Przewodniczący Rady	Lista biorących udział w głosowaniu	
Przygotowanie streszczeń operacji – kart operacji przez niezależnych ekspertów/pracowników Biura	Prezes Zarządu	Wzór karty operacji	Rada
Wybór referujących poszczególne operacje	Przewodniczący Rady	Uchwała Rady	Członkowie Rady
Przygotowanie streszczenia operacji – karty operacji przez referującego	Członkowie Rady Programowej	Wzór karty operacji	Rada
Zreferowanie krótkiego opisu operacji – karty projektu	Członkowie Rady Programowej/Eksperti zewnętrzni/Pracowników Biura		Uczestnicy Posiedzenia Rady
Dyskusja	Członkowie Rady /Zarząd/Dyrektor Biura/Eksperti zewnętrzni		
Sprawdzenie zgodności operacji z LSR	Członkowie Rady	Karta oceny zgodności operacji z LSR	
Przygotowanie listy operacji niezgodnych z LSR		Lista operacji niezgodnych z LSR	
Podjęcie uchwały o niezgodności operacji z LSR	Przewodniczący Rady	Uchwała o niezgodności operacji z LSR	
Ocena wniosków według lokalnych kryteriów wyboru operacji	Członkowie Rady	Karta oceny operacji według lokalnych kryteriów	
Podjęcie uchwały o zgodności operacji z LSR	Przewodniczący Rady	Uchwała o zgodności operacji z LSR	
Przygotowanie listy rankingowej operacji wg lokalnych kryteriów wyboru		Lista rankingowa	

Rysunek 5. Schemat procedury odwołania

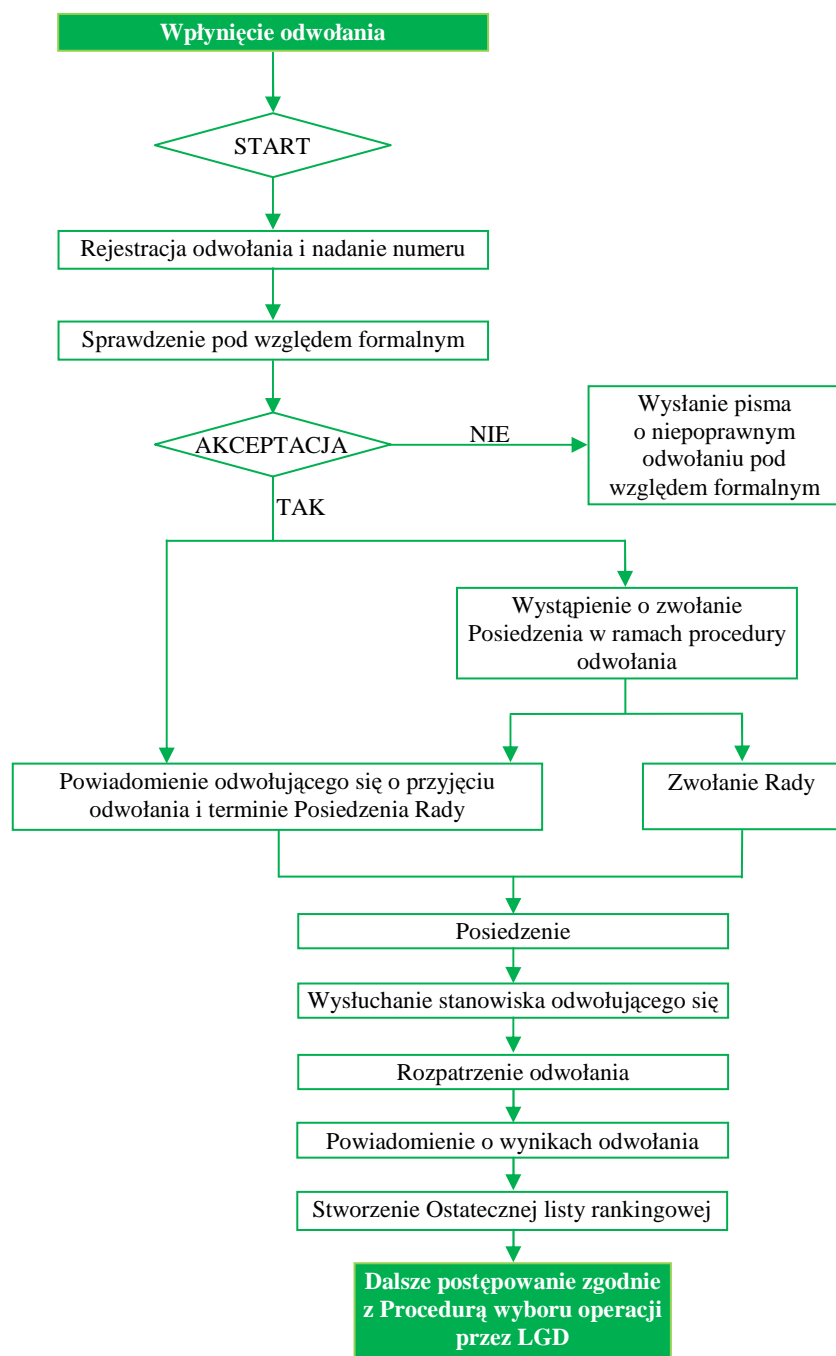

Tabela 22. Procedura odwołania od rozstrzygnięć organu decyzyjnego w sprawie wyboru operacji

Czynność	Osoba odpowiedzialna	Używane dokumenty	Adresat/II strona czynności
Rejestracja i nadanie nr odwołania	Koordynator LSR		
Sprawdzenie odwołania pod względem formalnym	Koordynator LSR		
Wystąpienie do Przewodniczącego o zwołanie Procedury odwołania	Dyrektor Biura	Wniosek o zwołanie Rady w ramach procedury odwołania od rozstrzygnięć organu decyzyjnego	Przewodniczący Rady
Wysłanie pisma o niepoprawnym odwołaniu pod względem formalnym	Dyrektor Biura	Pismo o niepoprawnym odwołaniu pod względem formalnym	Wnioskodawcy
Powiadomienie odwołującego się o przyjęciu odwołania i terminie Posiedzenia Rady	Dyrektor Biura	Powiadomienie o przyjęciu odwołania do rozpatrzenia	Wnioskodawcy
Zwołanie Rady	Przewodniczący Rady	Zaproszenie na Posiedzenie Rady	Członkowie Rady, Zarządu
Posiedzenie Rady w ramach procedury odwołania	Przewodniczący Rady		
Rozpatrzenie odwołania	Rada	Uchwała	
Powiadomienie o odrzuceniu odwołania	Przewodniczący Rady	Pismo o odrzuceniu odwołania	Wnioskodawca
Powiadomienie o pozytywnym rozpatrzeniu odwołania	Przewodniczący Rady	Pismo z informacją o pozytywnym rozpatrzeniu odwołania	Wnioskodawca

9.2. Lokalne kryteria wyboru

Rada jako organ decyzyjny LGD, dokonuje ostatecznej oceny merytorycznej i wyboru projektów. Sposób przeprowadzania oceny merytorycznej oraz doboru lokalnych kryteriów wyboru i oceny projektów ustalony został na Walnym Zgromadzeniu Członków LGD. Wyróżniono cztery typy kryteriów – obowiązujące dla poszczególnych działań. Projekt powinien być zarówno zgodny z celami LSR, jak i zdobyć odpowiednią, ustaloną przez organ decyzyjny w zależności od działania i przedsięwzięcia, liczbę punktów.

Kryteria dla poszczególnych działań są uzależnione od przedsięwzięć, w jakie dane projekty mają się wpisywać, od założeń tych przedsięwzięć, przyjętych wskaźników realizacji i oczekiwanych efektów. Kryteria wyboru projektów oraz zasady ich oceny będą znane wnioskodawcom przed przystąpieniem do składania wniosków.

Poniżej przedstawiono uzasadnienie wyboru lokalnych kryteriów – ich opis i potencjalne oddziaływanie.

Tabela 23. Katalog lokalnych kryteriów wyboru - opis i uzasadnienie wyboru kryteriów

L.p.	Kryterium lokalne	Opis / potencjalne oddziaływanie
1	Zasoby, doświadczenie i kwalifikacje wnioskodawcy	preferuje wnioskodawców doświadczonych w obszarach, których dotyczą projekty, zapewniających sprawną i z dużym prawdopodobieństwem skuteczną realizację projektów
2	Miejsce realizacji projektu	może preferować projekty np. zależnie od liczby mieszkańców danej miejscowości na zasadzie im mniejsza miejscowość tym więcej punktów i na odwrót (w zależności od działania)
4	Stopień wykorzystania lokalnych zasobów w projekcie	preferuje projekty wykorzystujące lokalną historię, tradycję, kulturę, walory lokalnego środowiska, lokalną infrastrukturę turystyczną, lokalne produkty i usługi itp.
5	Poziom zaangażowania społeczności lokalnej	Preferuje projekty, składane lub realizowane z udziałem podmiotów/organizacji działających na rzecz społeczności lokalnej, przewidujące ich znaczący udział w realizacji projektów
6	Zasięg oddziaływania projektów	może preferować projekty realizowane w większej liczbie miejscowości czy nawet gmin, w szczególności obejmujące swoim zasięgiem cały obszar LGD
7	Udział partnerów w realizacji projektu	preferuje projekty realizowane z udziałem partnerów
8	Komplementarność projektu z innymi przedsięwzięciami	preferuje projekty powiązane z realizacją innych projektów, przedsięwzięć realizowanych na obszarze LGD w ramach wdrażania LSR lub innych programów bądź projekty wzmacniające określony sektor, itp.
9	Wpływ projektu na rozwój turystyki obszaru działania LGD – 11	preferuje projekty, których realizacja będzie mogła się przyczynić do rozwoju branży turystycznej obszaru lub podniesienia jego atrakcyjności turystycznej
10	Wpływ projektu na rozwój sportu, rekreacji, oferty kulturalnej lub edukacyjnej	preferuje projekty, które przyczynią się do rozwoju oferty kulturalnej, edukacyjnej, sportowo-rekreacyjnej obszaru
11	Jakość przestrzeni publicznej	preferuje projekty, które zwiększają funkcjonalność, estetykę i jakość przestrzeni

12	Liczba nowych miejsc pracy utworzonych w wyniku realizacji projektu	preferuje projekty w zależności od liczny nowo utworzonych miejsc pracy
13	Wsparcie dla określonych grup osób/beneficjentów	preferujące projekty np. dla kobiet i młodzieży, dla osób w określonym wieku, dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, dla niepełnosprawnych itp.
14	Wysokość wnioskowanej pomocy – wkład własny	preferuje projekty, których oczekiwany przez wnioskodawców poziom dofinansowania jest niższy od maksymalnego przewidzianego dla danego działania. Może być określony procentowo lub też konkretnie wartościowo (mniej zalecane)

LGD „Perły Ponidzia” zdecydowała się na kryteria w formie pytań, na które odpowiedź może być twierdząca lub przecząca. W większości przypadków za twierdzącą odpowiedź projektowi przyznawany jest jeden punkt. Istnieją także pytania, dla których odpowiedź twierdząca punktowana jest podwójnie, by premiiować określone typy projektów. Bezwzględnie spełnione muszą być kryteria zgodności z LSR – z co najmniej jednym celem strategicznym i operacyjnym. Jednak na tym etapie oceny Rada potwierdza jedynie to, co zostało wcześniej ustalone, projekt nie spełniający kryterium zgodności zostałby odrzucony na etapie poprzedzającym ocenę merytoryczną.

Tabela 24. Lokalne kryteria wyboru - kryteria ogólne

Rodzaj kryterium	Pytanie	Liczba punktów za odpowiedź twierdzącą
ZGODNOŚĆ Z LOKALNĄ STRATEGIĄ ROZWOJU	Czy projekt jest zgodny z co najmniej jednym celem strategicznym LSR? <i>(kryterium musi być bezwzględnie spełnione)</i>	1
	Czy projekt przyczyni się do wypełnienia co najmniej jednego celu operacyjnego LSR? <i>(kryterium musi być bezwzględnie spełnione)</i>	1
	Czy projekt wpisuje się w grupy przedsięwzięć planowane w ramach LSR?	1
	Czy projekt przyczyni się do osiągnięcia więcej niż jednego celu strategicznego?	2
	Czy projekt przyczyni się do osiągnięcia więcej niż jednego celu operacyjnego?	1
LOKALIZACJA PROJEKTU <i>(nie dotyczy operacji realizowanych w ramach działania „Odnowa wsi”)</i>	Czy projekt realizowany będzie na obszarze jednej miejscowości?	1
	Czy projekt realizowany będzie na obszarze jednej gminy?	1
	Czy projekt realizowany będzie na obszarze więcej niż jednej miejscowości	1
	Czy projekt realizowany będzie na obszarze więcej niż jednej gminy?	1
DOŚWIADCZENIE WNIOSKODAWCY	Czy wnioskodawca posiada doświadczenie we wdrażaniu projektów finansowanych ze środków zewnętrznych?	2
WYKORZYSTANIE LOKALNYCH ZASOBÓW I PROMOCJA OBSZARU	Czy projekt oparty jest na lokalnych zasobach (surowcach, walorach środowiska naturalnego, miejscach historycznych, dziedzictwie kulturowym)?	1

	Czy projekt wpływa pozytywnie na rozwój turystyki?	2
BENEFICJENCI PROJEKTU	Czy projekt adresowany jest do kilku grup beneficjentów?	1
	Czy wśród beneficjentów projektu znajdują się:	
	- dzieci i młodzież? - osoby starsze? - osoby bezrobotne?	2 2 2
KOMPLEMENTARNOŚĆ	Czy operacja jest uzupełnieniem w stosunku do innych operacji/projektów zrealizowanych na obszarze objętym LSR niezależnie od źródła ich finansowania	1

Drugą grupą kryteriów są kryteria wyboru dla poszczególnych działań. W związku z tym, że zarówno działania „Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej” i „Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw”, jak też „Odnowa i rozwój wsi” i małe projekty obejmują grupę pokrewnych przedsięwzięć, wyodrębniono dla nich wspólne kryteria, które mają pomóc w ocenie cech charakterystycznych dla danych grup projektów.

Tabela 25. Lokalne kryteria wyboru - kryteria dla poszczególnych działań

Działania	Kryterium - pytanie	Liczba punktów za odpowiedź twierdzącą
RÓŻNICOWANIE W KIERUNKU DZIAŁALNOŚCI NIEROLNICZEJ/ TWORZENIE I ROZWÓJ MIKROPRZEDSIĘBIORSTW	Czy projekt zakłada utworzenie nowych miejsc pracy – co najmniej jednego pełnego etatu średniorocznie?	1
	Czy wnioskodawca planuje pozyskać mniejszą niż maksymalna możliwa kwota dotacji?	1
	Czy projekt przyczyni się do rozwoju sektora usług obszaru?	1
	Czy projekt zakłada utworzenie gospodarstwa agroturystycznego/bazy noclegowej/bazy gastronomicznej/innego obiektu wspomagającego rozwój turystyki obszaru?	1
ODNOWA I ROZWÓJ WSI/MAŁE PROJEKTY	Czy projekt poprawi jakość przestrzeni publicznej?	1
	Czy projekt umożliwi nadanie nowych funkcji obszarowi, na którym będzie realizowany (np. rekreacyjnej, turystycznej, społeczno-kulturalnej, itp.)?	1
	Czy projekt nawiązuje do lokalnej tradycji?	1
	Czy projekt przyczyni się do zwiększenia liczby dostępnych form spędzania czasu wolnego i czynnego wypoczynku?	1
	Czy projekt przyczyni się do wzbogacenia oferty kulturalnej?	1
	Czy projekt przyczyni się do podniesienia estetyki i atrakcyjności obszaru oddziaływania?	1
	Czy projekt przyczyni się do ochrony walorów środowiska naturalnego lub obiektu zabytkowego?	1
	Czy projekt będzie realizowany tylko przez wnioskodawcę? (kryterium tylko dla małych projektów)	1
	Czy projekt będzie realizowany z udziałem partnerów instytucjonalnych, przedsiębiorców lub	1

	innych partnerów niezwiązanych z wnioskodawcą? <i>(kryterium tylko dla małych projektów)</i>	
	Czy projekt będzie realizowany z udziałem mieszkańców i ich nieformalnych stowarzyszeń? <i>(kryterium tylko dla małych projektów)</i>	2

Kryteria dla poszczególnych działań są bardziej uzależnione od przedsięwzięć, w jakie dane projekty mają się wpisywać, ze względu na to, że w przeciwieństwie do kryteriów ogólnych, nie będą one spełnione jednocześnie. Liczbę punktów, jaką mogą uzyskać poszczególne projekty ustali Rada LGD przed przystąpieniem do ich oceny. Kryteria wyboru projektów oraz zasady ich oceny będą znane wnioskodawcom. Kompetencje do zmiany kryteriów wyboru posiada Rada w drodze uchwały.

10. OKREŚLENIE BUDŻETU LOKALNEJ STRATEGII ROZWOJU

Budżet Lokalnej Grupy Działania konstruowany jest w oparciu o zasadę wyodrębnienia trzech kategorii kosztów projektów: całkowitych, kwalifikowanych oraz do refundacji, ustalany z podziałem na lata realizacji projektów i działania, w których ramach projektu będą realizowane. Koszty całkowite projektu to całość wydatków, jakie muszą być poniesione w celu realizacji projektu/działania/przedsięwzięcia. Na koszty całkowite składają się zarówno koszty kwalifikowalne, jak i niekwalifikowalne. Koszty niekwalifikowalne nie podlegają refundacji i muszą być sfinansowane z wkładu własnego beneficjenta. Koszty kwalifikowalne to wartość kosztów projektu, jakie zostały wymienione w wykazach kosztów kwalifikowanych umieszczonych w odpowiednich rozporządzeniach wykonawczych. Koszty kwalifikowalne mogą być zrefundowane w całości lub do wysokości określonych dla poszczególnych działań limitów. Pozostała część kosztów kwalifikowanych musi być sfinansowana, podobnie jak koszty niekwalifikowalne, z wkładu własnego beneficjenta. Koszty do refundacji jest to część kosztów kwalifikowanych, która może być pokryta zarówno ze środków pochodzących z EFRROW, jak też z krajowych środków publicznych, przeznaczonych na współfinansowanie wydatków realizowanych z EFRROW (z uwzględnieniem poziomu refundacji i ustalonych limitów dofinansowania).

Dla każdego z działań wykaz kosztów kwalifikowalnych określony jest odpowiednio:

- dla działania 4.13. Wdrażanie Lokalnej Strategii Rozwoju – w Rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 8 lipca 2008 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania oraz wypłaty pomocy finansowej w ramach działania "Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju" objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 (Dz. U. Nr 138 poz. 868)
- dla działania 4.21. Wdrażanie projektów współpracy – w Rozporządzeniu Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 25 czerwca 2008 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania oraz wypłaty pomocy finansowej w ramach działania "Wdrażanie projektów współpracy" objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 (Dz. U. Nr 128 poz. 822)
- dla działania 4.31. Funkcjonowanie Lokalnej Grupy Działania – w Rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 23 maja 2008 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania oraz wypłaty pomocy finansowej w ramach działania "Funkcjonowanie lokalnej

grupy działania" objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 (Dz. U. Nr 103 poz. 660).

Działanie 4.13. Wdrażanie Lokalnej Strategii Rozwoju ma na celu umożliwienie realizacji Lokalnej Strategii Rozwoju na obszarze działania LGD. W ramach realizacji LSR zatwierdzonej przez samorząd województwa, LGD wybiera projekty do realizacji w ramach przyznawanych na ten cel środków.

Zakres pomocy w ramach tego działania obejmuje przedsięwzięcia z zakresu:

- „Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej”
- „Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw”
- „Odnowa i rozwój wsi”
- Tzw. małych projektów

Małe projekty przyczyniają się do realizacji celów osi 3, ale nie kwalifikują się do wsparcia w ramach działań tej osi określonych w PROW 2007-2013. Obejmują one przedsięwzięcia mające na celu:

- podnoszenie świadomości społeczności lokalnej, w tym przez organizację szkoleń i innych przedsięwzięć o charakterze edukacyjnym i warsztatowym dla podmiotów z obszaru objętego LSR
- podnoszenie jakości życia społeczności lokalnej na obszarze objętym LSR (m.in. przez organizację imprez kulturalnych, rekreacyjnych lub sportowych)
- rozwijanie aktywności społeczności lokalnej (m. in. przez: promocję lokalnej twórczości kulturalnej z wykorzystaniem lokalnego dziedzictwa, kultywowanie miejscowych tradycji, obrzędów i zwyczajów, kultywowanie tradycyjnych zawodów i rzemiosła)
- rozwijanie turystyki lub rekreacji na obszarze objętym LSR (m.in. przez utworzenie lub zmodernizowanie bazy informacji turystycznej oraz stron internetowych, przygotowanie i wydanie folderów oraz innych publikacji informacyjnych dotyczących obszaru objętego LSR, budowę, odbudowę lub oznakowanie małej infrastruktury turystycznej, w szczególności punktów widokowych, miejsc wypoczynkowych lub biwakowych, ścieżek spacerowych lub dydaktycznych)
- zachowanie, odtworzenie, zabezpieczenie lub oznakowanie cennego, lokalnego dziedzictwa krajobrazowego i przyrodniczego, w szczególności obszarów objętych poszczególnymi formami ochrony przyrody, w tym obszarów Natura 2000;
- zachowanie lokalnego dziedzictwa kulturowego i historycznego (m.in. przez odbudowę albo odnowienie lub oznakowanie budowli lub obiektów małej architektury wpisanych do rejestru

zabytków lub objętych wojewódzką ewidencją zabytków, remont lub wyposażenie świetlic wiejskich

- zakupu strojów, eksponatów i innego wyposażenia dla zespołów artystycznych, zespołów folklorystycznych oraz innych grup i zespołów kultywujących miejscowe tradycje i zwyczaje
- inicjowanie powstawania, przetwarzania lub wprowadzania na rynek produktów i usług opartych na lokalnych zasobach, tradycyjnych sektorach gospodarki lub lokalnym dziedzictwie, w tym kulturowym, historycznym lub przyrodniczym, albo podnoszenie jakości takich produktów;
- wykorzystanie energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych w celu poprawienia warunków prowadzenia działalności kulturalnej lub gospodarczej, w tym rolniczej.

Wysokość pomocy nie może przekroczyć 70% kosztów kwalifikowanych i nie więcej niż 25 000 zł na jeden mały projekt. Poziom dofinansowania dla danego beneficjenta nie może przekroczyć w okresie programowania kwoty 100 000 zł.

Działanie 4.21 Wdrażanie projektów współpracy

Działanie pozwala na wdrażanie wspólnych przedsięwzięć w ramach współpracy międzyregionalnej (międzyterytorialnej) lub międzynarodowej (transnarodowej).

W ramach działania pomoc jest przyznawana na projekty współpracy:

- zawarte w LSR;
- nieuwzględnione w LSR, ale zgodne z celami LSR.

Pomoc może być przyznana na:

- przygotowanie projektu;
- realizację projektu.

Projekty współpracy:

- muszą zakładać realizację wspólnych przedsięwzięć,
- mogą angażować, poza LGD, inne partnerstwa z państw członkowskich UE lub państw trzecich, będące grupami lokalnych partnerów, które zajmują się zagadnieniem rozwoju obszarów wiejskich.

Działanie 4.31. Funkcjonowanie Lokalnej Grupy Działania

Działanie ma na celu umożliwienie sprawnej i efektywnej pracy LGD oraz stworzenie warunków do realizacji LSR, doskonalenie zawodowe osób uczestniczących w realizacji LSR oraz budowanie kapitału społecznego na wsi.

W ramach działania pomoc jest przyznawana na funkcjonowanie LGD oraz nabywanie umiejętności i aktywizację prowadzoną na obszarze wdrażania LSR. Pomoc może dotyczyć w szczególności:

- kosztów bieżących (administracyjnych) LGD;
- realizacji badań dotyczących obszaru objętego LSR;
- informowania o: obszarze objętym LSR, realizacji LSR oraz działalności LGD;
- szkolenia osób biorących udział we wdrażaniu LSR;
- organizacji i przeprowadzenia wydarzeń promocyjnych lub kulturalnych związanych z obszarem objętym LSR, realizacją LSR oraz działalnością LGD;
- animowania społeczności lokalnych

Koszty bieżące (administracyjne) lokalnej grupy działania stanowią koszt kwalifikowalny jedynie do wysokości 15% sumy zrefundowanych kosztów kwalifikowalnych wszystkich operacji zgodnych z LSR, zrealizowanych w tym okresie w ramach działań osi 4 Leader.

Dostępne środki w ramach poszczególnych działań

Łącznie, suma kosztów do refundacji każdego z powyżej opisanych działań nie może być wyższa niż iloczyn liczby mieszkańców zameldowanych na pobyt stały na obszarze działania LGD i odpowiedniej, przyporządkowanej do każdego z działań kwoty, które kształtują się następująco:

- 116 zł na działanie 4.13 Wdrażanie Lokalnej Strategii Rozwoju
- 3 zł na działanie 4.21 Wdrażanie projektów współpracy
- 29 zł na działanie 4.31 Funkcjonowanie Lokalnej Grupy Działania

Przy doborze liczby mieszkańców zameldowanych na pobyt stały na obszarze LGD brany jest pod uwagę stan na 31.12.2006 roku (zgodnie z poradnikiem „Budowanie lokalnej strategii rozwoju w ramach osi 4. Leader” autorstwa Adama Futymskiego i Ryszarda Kamińskiego).

Według danych Banku Danych Regionalnych GUS na 31.12.2006 roku, na obszarze działania LGD „Perły Poniżzia” na stałe zameldowanych było 19 166 osób (19 001 w analogicznym okresie w roku 2007).

Zgodnie z zasadami obliczania sumy kosztów do refundacji, LGD „Perły Poniżzia” w ramach trzech działań osi 4. Leader może ubiegać się o środki w wysokości:

- 2 223 256 zł (działanie 4.13)
- 57 498zł (działanie 4.21)
- 555 814zł (działanie 4.31),

co daje łącznie kwotę 2 836 568 zł.

Środki te nie mogą być przesuwane pomiędzy działaniami, natomiast mogą być dowolnie rozdysponowane w ramach zakresu ich pomocy, przy czym zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 23 maja 2008 r. w sprawie szczegółowych kryteriów i sposobu wyboru lokalnej grupy działania do realizacji lokalnej strategii rozwoju w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013, lokalne grupy działania muszą przeznaczyć co najmniej 10% środków na operacje realizowane w ramach działania 4.1, tzn.:

- 10% na małe projekty,
- 10% na operacje z zakresu działania „Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw”,
- 10% na operacje z zakresu działania „Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej” ,
- 10% na operacje z zakresu działania „Odnowa i rozwój wsi”.

Pozostałe środki LGD powinna przeznaczyć na realizację operacji, które najlepiej realizują cele wynikające z analizy SWOT. Nie wyznaczono żadnego kryterium oceny LSR, które wymuszałoby na lokalnych grupach działania priorytetowe traktowanie poszczególnych operacji.

Nie ma ustalonej minimalnej wartości pomocy na małe projekty. Określono jedynie minimalną i maksymalną całkowitą wartość projektu tj. odpowiednio 4 500 i 100 000 zł. Ponadto dofinansowanie ze środków osi 4 Leader może sięgać maksymalnie 70% kosztów kwalifikowanych projektu jednak nie więcej niż 25 000 zł.

Budżet LGD „Perły Poniżzia” przedstawia poniższa tabela:

Tabela 26. Budżet LGD

Lata	Kategorie wydatków	4.1. Wdrażanie LSR					4.2. Wdrażanie projektów współpracy			4.3. Funkcjonowanie LGD			Ra- zem
		Różnico- wanie w kierunku działalności nierolniczej	Tworzenie i rozwoj mikro- przedsiębiorstw	Odnowa wsi	Małe projekty	Razem	Przygotowanie projektów współpracy	Realizacja projektów współpracy	Ra- zem	Funkcjo- nowanie LGD (koszty bieżące)	Nabywanie umiejęt- ności i aktywizacja	Ra- zem	
2008- 2009	Koszty do refundacji				177 256	177 256				70 000	25 800	95 800	273 056
	Koszty kwali- fikowalne				253 223	253 223				70 000	25 800	95 800	349 023
	Koszty cał- kowite				253 223	253 223				70 000	25 800	95 800	349 023
2010	Koszty do refundacji			700 000	250 000	950 000	19 166		19 166	66 000	25 800	91 800	1 060 966
	Koszty kwali- fikowalne			933 333	357 143	1 290 476	19 166		19 166	66 000	25 800	91 800	1 401 442
	Koszty cał- kowite			933 333	357 143	1 290 476	19 166		19 166	66 000	25 800	91 800	1 401 442
2011	Koszty do refundacji	100 000	112 000			212 000		38 332	38 332	66 000	25 800	91 800	342 132
	Koszty kwali- fikowalne	200 000	224 000			424 000		38 332	38 332	66 000	25 800	91 800	554 132
	Koszty cał- kowite	200 000	224 000			424 000		38 332	38 332	66 000	25 800	91 800	554 132
2012	Koszty do refundacji			400 000	250 000	650 000				66 000	25 800	91 800	741 800
	Koszty kwali- fikowalne			533 333	357 143	890 476				66 000	25 800	91 800	982 276
	Koszty cał- kowite			533 333	357 143	890 476				66 000	25 800	91 800	982 276

Lata	Kategorie wydatków	4.1. Wdrażanie LSR					4.2. Wdrażanie projektów współpracy			4.3. Funkcjonowanie LGD			Ra- zem
		Różnico- wanie w kierunku działalności nierolniczej	Tworzenie i rozwoj mikro- przedsiębiorstw	Odnowa wsi	Małe projekty	Razem	Przygotowanie projektów współpracy	Realizacja projektów współpracy	Ra- zem	Funkcjo- nowanie LGD (koszty bieżące)	Nabywanie umiejtno- ści i aktywizacja	Ra- zem	
2013	Koszty do refundacji	80 000	111 000			191 000				66 000	25 800	91 800	282 800
	Koszty kwali- fikowalne	160 000	222 000			382 000				66 000	25 800	91 800	473 800
	Koszty cał- kowite	160 000	222 000			382 000				66 000	25 800	91 800	473 800
2014	Koszty do refundacji	43 000				43 000				66 000	1 329	67 329	110 329
	Koszty kwali- fikowalne	86 000				86 000				66 000	1 329	67 329	153 329
	Koszty cał- kowite	86 000				86 000				66 000	1 329	67 329	153 329
2015	Koszty do refundacji									25 485		25 485	25 485
	Koszty kwali- fikowalne									25 485		25 485	25 485
	Koszty cał- kowite									25 485		25 485	25 485
Ra- zem	Koszty do refundacji	223 000	223 000	1 100 000	677 256	2 223 256	19 166	38 332	57 498	425 485	130 329	555 814	2 836 568
	Koszty kwali- fikowalne	446 000	446 000	1 466 666	967 508	3 326 175	19 166	38 332	57 498	425 485	130 329	555 814	3 939 487
	Koszty cał- kowite	446 000	446 000	1 466 666	967 508	3 326 175	19 166	38 332	57 498	425 485	130 329	555 814	3 939 487

11. OPIS PROCESU PRZYGOTOWANIA LOKALNEJ STRATEGII ROZWOJU

Lokalna Strategia Rozwoju jako dokument została opracowana przez podmiot zewnętrzny, pod nadzorem członków Zarządu Lokalnej Grupy Działania „Perły Poniądzia”, po konsultacjach przeprowadzonych z reprezentantami poszczególnych gmin oraz prezentacji postępu prac na walnym zebraniu LGD.

Formalny proces opracowywania LSR rozpoczął się po wybraniu zewnętrznego wykonawcy. Postanowiono opracowanie struktury celów rozpocząć oddolnie, przez przeprowadzenie wywiadu w poszczególnych gminach obszaru. Postanowiono wysłuchać przedstawicieli każdej z gmin osobno i dać im szansę na przedstawienie indywidualnych pomysłów. Warto dodać, że reprezentanci władz gminnych zbierali informacje na temat pożądaných zmian zarówno od członków LGD, jak też od przedstawicieli lokalnych społeczności (sołtysów, przedstawicieli organizacji pozarządowych). W procesie określania wizji, misji i struktury celów LSR uwzględniono również lokalne strategie rozwoju i niezaspokojone dotychczas potrzeby mieszkańców, które wpisują się w działania osi Leader. Następnie każda gmina przedstawiła osobom reprezentującym podmiot opracowujący LSR informacje na temat tego, co jest dla niej priorytetem rozwoju i jakie działania byłyby preferowane w ramach podejścia Leader. Z postulatów gmin obszaru LGD wybrano części wspólne, zgodne co do celu lub zakresu proponowanych działań, które wraz z wnioskami z analizy stanu obecnego i SWOT stanowiły podstawę do określenia komplementarnej, preferowanej przez wszystkich wizji obszaru, następnie misji LGD oraz poszczególnych obszarów priorytetowych i celów. Wszystkie gminy zaproponowały działania z zakresu turystyki, rozwoju kultury, sportu i rekreacji, infrastruktury społecznej, edukacji, więc uznano to za obszary priorytetowe, co nie tylko miało wpływ na obecną strukturę celów LGD, lecz także pozwalało na dokonanie podziału środków zgodnie z preferencjami gmin i LGD jako całości

Rozpoczęcie tworzenia LSR od rozmów z przedstawicielami każdej z gmin LGD miało na celu nie tylko ustalenie, działania w jakich dziedzinach są pożądane przez poszczególne gminy będące członkami LGD, lecz także danie im szansy na indywidualne określenie koniecznych do przeprowadzenia przedsięwzięć i obranych priorytetów, bez poczucia presji ze strony innych członków, jakie mogłoby mieć miejsce przy spotkaniach na tym etapie z wszystkimi gminami wchodzącymi w skład Stowarzyszenia.

Po analizie przeprowadzonego wywiadu, wnioski przedstawiono na zebraniu zarządu, który dokonał pewnej hierarchizacji zaproponowanych przez gminy działań, dopasowania ich do celów

powołania LGD oraz wskazania najbardziej trafnych z punktu widzenia Stowarzyszenia koncepcji. Następnie, biorąc pod uwagę wnioski płynące z diagnozy stanu obecnego i analizy SWOT, sformułowano wizję, misję oraz określono strukturę celów LSR. Została ona przedstawiona do konsultacji członkom LGD na walnym zebraniu, gdzie ustalono także kierunki prowadzonej polityki, sposób wydatkowania środków, formę kryteriów oceny, itp. Po drobnych korektach struktura celów została zaakceptowana i stanowi podstawę całej LSR, punkt odniesienia dla projektów realizowanych w ramach osi Leader i grup przedsięwzięć, jakie mają być realizowane w ramach LSR, a także skondensowany opis pożądanych kierunków rozwoju obszaru.

Wersja robocza dokumentu przeznaczona jest do wzglądu dla wszystkich członków LGD. Zostanie ona także przedstawiona wszystkim zainteresowanym mieszkańcom i podmiotom na stronie internetowej, gdzie będzie można zgłaszać do niej uwagi. Po uwzględnieniu wszystkich uwag i naniesieniu korekt, dokument zostanie przyjęty uchwałą LGD i będzie stanowił podstawę do realizacji jej celów.

12. OPIS PROCESU WDRAŻANIA I AKTUALIZACJI LOKALNEJ STRATEGII ROZWOJU

12.1. Wdrażanie Lokalnej Strategii Rozwoju

Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Perły Poniądzia” jest podmiotem odpowiedzialnym za realizację Lokalnej Strategii Rozwoju, wypełnia zawartą w niej misję, dąży do osiągnięcia założonej wizji obszaru i celów prowadzonej polityki. Lokalna Strategia Rozwoju będzie wdrażana przy udziale partnerów LGD oraz mieszkańców przedmiotowego obszaru. Szczególnie istotna jest aktywizacja mieszkańców i włączenie ich do czynnego udziału w procesie rozwoju, co nie tylko jest zgodne z celem osi 4 Leader, lecz także wynika z analizy społecznej obszaru – jego mieszkańcy nie wykazują dużej aktywności społecznej, o czym świadczy analiza frekwencji wyborczej, przeprowadzona w części diagnostycznej dokumentu.

Lokalna Grupa Działania „Perły Poniądzia”, zgodnie z zapisami Statutu Stowarzyszenia będzie zarządzać i koordynować proces realizacji LSR od strony formalno-organizacyjnej, poprzez świadczenie usług na rzecz podmiotów zainteresowanych pozyskiwaniem dotacji z programów pomocowych. Na bezpośrednie, powiązane z realizacją różnorodnych projektów i pozyskiwaniem środków zewnętrznych, wdrażanie Lokalnej Strategii Rozwoju składają się następujące grupy przedsięwzięć:

- propagowanie działań na rzecz realizacji LSR w obszarze działania LGD, pozyskiwanie partnerów i źródeł finansowania LSR, w tym z programów pomocowych
- udzielanie wsparcia mieszkańcom obszaru objętego LSR w zakresie przygotowania projektów i pozyskiwania środków na ich realizację, w tym z programów pomocowych
- upowszechnianie i wymianę informacji o inicjatywach związanych z aktywizacją ludności na obszarach wiejskich położonych w obszarze działania LGD

Działania te będą polegały na zachęcaniu mieszkańców, przedsiębiorców, organizacje działające na obszarze LGD, jednostki samorządu terytorialnego do składania wniosków o dofinansowanie projektów, przeprowadzeniu procedury naboru i oceny wniosków zgodnie z przyjętymi zasadami oraz pozyskanie dotacji. Projekty przyjęte do realizacji będą zgodne z celami LSR i przyczynią się do uzyskania pożądanego efektów jej wdrażania.

Poza działaniami bezpośrednio związanymi z wyborem projektów i ich realizacją, na obszarze oddziaływania LGD oraz funkcjonowaniem Stowarzyszenia, Lokalna Grupa Działania „Perły Poniądzia” będzie czynnie działać na rzecz lokalnej społeczności, przyczyniając się do

stymulowania wystąpienia pozytywnych zjawisk w sferach gospodarczej i społecznej. Działania te zostały wyszczególnione w Statucie LGD i stanowią element realizacji celów LSR na przedmiotowym obszarze, zaliczamy do nich:

- podejmowanie inicjatyw i działań mających na celu pobudzenie aktywności społeczności lokalnych oraz ich czynny udział w realizacji LSR
- promocja obszarów wiejskich położonych w obszarze działania LGD,
- podtrzymywanie tradycji narodowej, pielęgnowania polskości oraz rozwoju świadomości narodowej, obywatelskiej i kulturowej,
- ochrony i promocji zdrowia,
- promocję zatrudnienia i aktywizacji zawodowej osób pozostających bez pracy i zagrożonych zwolnieniem z pracy,
- działalność wspomagających rozwój gospodarczy, w tym rozwój przedsiębiorczości,
- działalność wspomagającej rozwój wspólnot i społeczności lokalnych,
- ekologię i ochrony zwierząt oraz ochrony dziedzictwa przyrodniczego,
- działania na rzecz integracji europejskiej oraz rozwijania kontaktów i współpracy między społecznościami,
- promocję i organizacji wolontariatu,
- upowszechnianie i rozwijania kultury regionalnej

Lokalna Grupa Działania „Perły Poniżia” jest więc podmiotem, który oprócz zarządzania i koordynowania naboru projektów w ramach osi 4 Leader, podejmie szereg inicjatyw mających na celu włączenie mieszkańców, przedsiębiorców i organizacji działających na obszarze LGD w proces rozwoju obszaru, którego planem strategicznym jest LSR.

Zarówno zarządzenie procesem wdrażania LSR i prawidłowe przeprowadzenie procedury naboru i realizacji poszczególnych projektów, jak też działania aktywizujące, zachęcające i włączające partnerów oraz mieszkańców obszaru w udział w procesie jego rozwoju, wymagać będą szerokiej informacji o działaniach LGD i promocji tych działań. Rzetelne, bieżące informowanie o przedsięwzięciach wdrażanych przez LGD, możliwościach uzyskania dotacji, planowanych efektach, innych inicjatywach powiązanych z osiąganiem celów LSR oraz ich promocja i eksponowanie, wzbudzą zainteresowanie lokalnej społeczności działalnością Stowarzyszenia, ułatwi włączanie się mieszkańców w działania prorozwojowe, zwiększy świadomość istotności ich udziału w planowanym procesie realizacji przyjętej polityki. W związku z tym Lokalna Grupa Działania „Perły Poniżia” przyjęła zasadę pełnej jawności działań, która obliguje LGD do podawania lokalnej społeczności wiadomości o wszystkich inicjatywach i przedsięwzięciach realizowanych przez Stowarzyszenie, informowania o ich planowanych i osiągniętych rezultatach,

przedstawiania możliwości włączenia się w realizację LSR i uzyskania dofinansowania na wdrażanie projektów. W ramach zasady pełnej jawności LGD planuje także akcje promocyjne. Wszystkie te działania będą wdrażane przez cały okres, który obejmuje horyzont czasowy opracowanej LSR, część z nich została już podjęta, gdy Stowarzyszenie się zawiązywało, zabiegało o pozyskiwanie partnerów i podejmowało pierwsze uchwały.

W ramach działań promocyjnych i informacyjnych zaplanowano:

- wykorzystanie lokalnych i regionalnych mediów, głównie prasy i radia - w mediach pojawiać się będą ogłoszenia i artykuły dotyczące naborów projektów, ich realizacji oraz innych inicjatyw, w których LGD będzie brała udział,
- przeprowadzanie akcji informacyjnych i promocyjnych w Internecie – LGD korzysta z oficjalnej strony internetowej Starostwa Powiatowego w Kazimierzy Wielkiej, gdzie ma swoją podstronę. Obecnie znajdują się tam krótkie informacje na temat LGD i programu Leader, w przyszłości będzie ona rozbudowana w taki sposób, żeby zawierać opisy dotyczące działalności LGD, pozyskiwania środków w ramach PROW i innych programów, planowanych i już zrealizowanych przedsięwzięciach. Dodatkowo, w dziale „Aktualności” strony internetowej Starostwa pojawiają się wiadomości o spotkaniach LGD, ich przebiegu, ustaleniach, co zachęca do zapoznania się z opisami aktywności Stowarzyszenia nie tylko mieszkańców przedmiotowych gmin, lecz także pozostałych mieszkańców powiatu i innych osób odwiedzających stronę. Na stronie internetowej LGD podane będą także adresy mailowe i telefony osób, z którymi będzie się można kontaktować, by uzyskać dalsze informacje. Przewidziano także możliwość zadania pytań bezpośrednio ze strony, za pomocą specjalnego formularza. Strona będzie także służyć do przeprowadzania ankiet i sond wśród mieszkańców. Także poszczególne gminy wchodzące w skład LGD będą umieszczać na swoich stronach internetowych informacje o działalności Stowarzyszenia,
- ogłoszenia w siedzibach władz gminnych, powiatowych, parafiach i innych miejscach, gdzie zwyczajowo umieszczane są wiadomości dla lokalnej społeczności – ogłoszenia te będą publikowane zarówno w formie typowych afiszy lub obwieszczeń, jak też w formie plakatów, które oprócz funkcji informacyjnej będą stanowić element promocji,
- drukowanie ulotek lub biuletynów, dostępnych w urzędach, szkołach i innych instytucjach publicznych
- organizację spotkań informacyjnych z mieszkańcami poszczególnych gmin, organizacjami pozarządowymi, przedsiębiorcami i innymi podmiotami, które mogą być zainteresowane wzięciem czynnego udziału w realizacji Lokalnej Strategii Rozwoju

- wykorzystanie logo – prostego znaku graficznego, spełniającego rolę marketingową i informacyjną, jednoznacznie kojarzącego się ze Stowarzyszeniem i obszarem jego oddziaływania. Logo jest jednym z elementów promocyjnych, umieszczane na plakatach, ogłoszeniach, artykułach i ulotkach pozwoli na jednoznaczną identyfikację zawartych w nich informacji z działalnością LGD. Logo LGD nawiązuje do kształtu obszaru, jaki tworzą wchodzące w jego skład gminy i przepływającej przez obszar rzeki, zawiera także nazwę LGD. Całość ma wywoływać skojarzenia ze spójnością obszaru i podjęciem wspólnych działań zmierzających do stymulowania jego rozwoju.

Rysunek 6. Logo LGD "Perły Poniżzia"

Opracowanie: Łukasz Maj

Warto dodać, że w proces rozpowszechniania informacji o działalności LGD oraz jej promocji, zaangażowani będą poszczególni członkowie LGD, którzy będą udzielać informacji i zachęcać członków lokalnych społeczności do udziału we wdrażaniu LSR na nieformalnych spotkaniach i podczas nieoficjalnych rozmów z mieszkańcami, ich reprezentantami, przedsiębiorcami, itd. W przypadku, gdy aktywność społeczna mieszkańców nie jest zbyt wysoka – (a tak jest na obszarze działania LGD, o czym świadczy analiza frekwencji wyborczej), może być to jedna ze skuteczniejszych form promocji i informowania poszczególnych podmiotów o przedsięwzięciach realizowanych przez LGD. Łatwiej jest dotrzeć do mieszkańców w sposób niesformalizowany, niż zachęcić ich do dobrowolnego udziału w zorganizowanych spotkaniach. Członkowie LGD będą więc aktywnie promować jej działalność i realizację LSR w swoich środowiskach, wśród osób z którymi pracują, z którymi stykają się w życiu codziennym, by wzmocnić oficjalne, koordynowane przez LGD działania informacyjne i marketingowe.

12.2. Aktualizacja Lokalnej Strategii Rozwoju

Lokalna Strategia Rozwoju jest dokumentem długookresowym, zawierającym strategiczny plan działań mających na celu stymulowanie rozwoju obszaru przez kilka lat. W ciągu tego okresu sytuacja w sferach gospodarczej i społecznej może się zmienić zarówno na skutek oddziaływania czynników zewnętrznych, niezależnych, mających wpływ nie tylko na przelotowy obszar, ale także region i cały kraj, jak również w wyniku efektów podejmowanych na obszarze działań. W trakcie realizacji LSR mogą więc zmienić się problemy, potrzeby i priorytety rozwoju obszaru. Niektóre dziedziny życia społeczno-gospodarczego mogą się poprawić szybciej, niż zakładano, podczas gdy stan innych może się pogorszyć i konieczne będzie podjęcie działań mających na celu łagodzenie skutków tego pogorszenia. W związku z tym, LSR musi być okresowo weryfikowana i, w razie potrzeby, aktualizowana, by korespondowała z istniejącą sytuacją społeczno-gospodarczą obszaru oraz zidentyfikowanymi problemami.

Aktualizacja LSR odbywać się będzie na podstawie oceny stopnia jej wdrażania wraz z przeprowadzeniem ogólnej diagnozy stanu obecnego obszaru. Szczególną rolę odrywać tu będzie proces monitoringu realizacji LSR (opisany w kolejnym rozdziale), który jest procesem ciągłym i pozwala na bieżące odnotowanie efektów podjętych działań. Konieczne będzie również dokonywanie okresowej, opartej na ogólnodostępnych danych statystycznych diagnozy sytuacji gospodarczo-społecznej obszaru, analizy zjawisk demograficznych, aktywności gospodarczej, itp., która pozwoli na śledzenie zmian zachodzących w trakcie wdrażania LSR na przedmiotowym obszarze i identyfikację ewentualnych zagrożeń dla procesu rozwoju.

W przypadku zdiagnozowania negatywnych zjawisk w sferach społecznej i gospodarczej obszaru lub stwierdzenia nieaktualności LSR, jej założeń, sposobu wdrażania, celów, LGD będzie mogła zdecydować się na aktualizację dokumentu w drodze uchwały. W zależności od zakresu koniecznych do wykonania zmian, aktualną wersję dokumentu opracują wyznaczeni do tego zadania pracownicy LGD, lub podmiot zewnętrzny.

Dokonanie i wybór zakresu aktualizacji powinien być poprzedzony konsultacjami z mieszkańcami i innymi podmiotami działającymi na przedmiotowym obszarze. W tym celu wykorzystane zostaną badania ankietowe, które pozwolą na zapoznanie się z opinią mieszkańców na temat wdrażania LSR oraz oceną zmian i sytuacji w poszczególnych dziedzinach życia społeczno-gospodarczego. Ankieta zostanie przygotowana w taki sposób, by oprócz wyrażenia własnego zdania na temat procesu rozwoju obszaru, mieszkańcy mieli także możliwość przedstawienia

swoich pomysłów na stymulowanie pożądaných zjawisk społeczno-gospodarczych. Ankiety będzie można wypełnić przez Internet, będzie także rozdawana na spotkaniach i szkoleniach organizowanych przez LGD. Jej wyniki nie tylko będą brane pod uwagę przy aktualizacji Lokalnej Strategii Rozwoju, lecz pomogą w ustaleniu kierunków prowadzenia polityki prorozwojowej w następnych latach. Aktualizacja, podobnie jak opracowanie LSR, będzie przedsięwzięciem w pełni jawnym, a każdy z etapów prac nad nią będzie podawany do publicznej wiadomości. Na stronie internetowej udostępniona zostanie także wersja robocza dokumentu. Będzie możliwe zgłaszanie do niej uwag, które zostaną uwzględnione przy nadawaniu kształtu wersji ostatecznej.

13. ZASADY I SPOSÓB DOKONYWANIA OCENY (EWALUACJI) WŁASNEJ

13.1. Zasady monitoringu LSR

Monitorowanie jest procesem ciągłego gromadzenia odpowiednich danych, ukazujących stopień realizacji Strategii oraz poddawania ich analizie, co pozwala na ocenę skuteczności podejmowanych działań i ich realnego wpływu na poprawę życia mieszkańców. Dodatkowo, umożliwia wprowadzenie ewentualnych zmian i korekt Strategii jeśli w obranym horyzoncie czasowym istotnie zmieniają się uwarunkowania i czynniki wpływające na rozwój społeczno-gospodarczy obszaru LGD. Monitorowanie jest więc narzędziem zarządzania realizacją LSR i poszczególnych projektów, opisuje ich przebieg, sposób wydatkowania środków i osiągnięte rezultaty. Dzięki monitoringowi na bieżąco można śledzić czy i jakie różnice występują w założeniach i realizacji projektów, jakie problemy i rozbieżności pomiędzy stanem pożądanym a rzeczywistym występują w trakcie ich wdrażania.

Plan monitoringu LSR został opracowany na podstawie wydanego przez Komisję Europejską „Podręcznika zarządzania cyklem projektu” i zaleceń podręcznika „Budowanie lokalnej strategii rozwoju w ramach osi Leader” A. Futymskiego i R. Kamińskiego. Zawiera on następujące elementy:

1. Analizę celów projektu – analiza ta nawiązuje do zasady poprawnego i przejrzystego planowania. Polega na ukazaniu związków pomiędzy celami, do osiągnięcia których projekt ma się przyczynić, a planowanymi działaniami i określonymi rezultatami, które opisane zostaną w postaci mierzalnych wskaźników (produktu, rezultatu, oddziaływania). Ważne jest wyjście od celów strategicznych, następnie ich uszczegółowienie w kierunku celów operacyjnych i planowanych efektów. Znacznym ułatwieniem tego etapu monitoringu jest sporządzenie matrycy logicznej projektu, porządkującej i logicznie grupującej konieczne do przedstawienia informacje. Projekty będą poddawane analizie pod kątem zgodności z co najmniej jednym celem strategicznym i co najmniej jednym celem operacyjnym, które to kryteria muszą być bezwzględnie spełnione.
2. Przegląd sposobów wdrażania projektu – jest to ocena jego wykonalności organizacyjnej poprzez określenie, który wykonawca jakim elementem projektu się zajmuje. Dzięki temu znana jest funkcja i zakres odpowiedzialności każdego z nich. Poddając analizie zdolność

organizacyjną do wykonania i zapewnienia trwałości projektu, zmniejsza się ryzyko wystąpienia nieprawidłowości w jego wdrażaniu.

3. Przegląd wskaźników – wskaźniki zostały określone dla poszczególnych grup przedsięwzięć w ich matrycach logicznych. Służą one obiektywnemu, wymiernemu sprawdzeniu wykonalności celów i osiągnięcia planowanych rezultatów. Niezwykle ważne jest to, by były to wskaźniki mierzalne i w miarę możliwości dające się sprawdzić na podstawie obiektywnych źródeł, takich jak Główny Urząd Statystyczny. Większość wskaźników przyjętych przez LGD jest zawarta w oficjalnych publikacjach statystycznych GUS, ewidencjach jednostek samorządu terytorialnego, danych innych organizacji zajmujących się statystyką (np. organizacje turystyczne).
4. Raportowanie – obejmuje zarówno sporządzane okresowo przez wykonawców projektów raporty pisemne, będące sprawozdaniami z postępu ich wdrażania, jak również spotkania służące omówieniu wykonanych prac i ich efektów. Sposób raportowania zostanie z wykonawcami omówiony przed przystąpieniem do realizacji projektów, by podmioty wdrażające miały na uwadze także zdanie relacji z przebiegu przedsięwziętych przez nich działań.
5. Plan wdrażania dla systemu monitorowania – Lokalna Grupa Działania zobowiązuje się do podjęcia różnorodnych działań mających na celu zdobycie informacji o przebiegu procesu realizacji projektu. Obejmują one nie tylko bezpośredni kontakt i sprawdzanie działań podmiotów wykonujących projekty, lecz także działania pośrednie, polegające na zapoznaniu się z opinią mieszkańców i podmiotów, którzy są beneficjentami projektu. W ramach monitorowania zaplanowano:

- Analizę raportów i wyników spotkań z wykonawcami
- Kontrolę w miejscu realizacji projektu, analizę dokumentów finansowych, sprawdzanie zakupionego sprzętu, itp.
- Wywiady i sondaże wśród mieszkańców i innych podmiotów objętych projektem

Sposób monitorowania będzie ustalony z każdym wykonawcą i będzie w pełni jawny, by nie wywoływać wrażenia niskiego zaufania do podmiotów wdrażających projekty.

Monitoring pozwala nie tylko na ocenę projektów na etapie ich planowania i określenia celów (i, co za tym idzie, zgodności z celami LSR) oraz pożądaných rezultatów, lecz także umożliwia bieżące śledzenie postępów realizacji projektów, co zmniejsza ryzyko wystąpienia nieprawidłowości uniemożliwiających ich wdrożenie.

13.2. Ewaluacja

Ewaluacja jest oceną tego, jak bardzo skuteczne są podjęte działania i w jak dużym stopniu zrealizowane zostały ich założenia. Ewaluacji poddany będzie każdy projekt realizowany w ramach LSR, choć najbardziej istotna jest ona w przypadku projektów długookresowych, trwałych, których efekty obejmują dłuższy horyzont czasowy. Ewaluacja ma zapobiec lub zmniejszyć skutki zakłócenia zaplanowanego procesu w przypadku wystąpienia destabilizujących czynników niezależnych, które jest tym bardziej prawdopodobne, im dłuższy okres czasu obejmuje plan strategiczny.

Przyjęty przez LGD sposób ewaluacji jest zgodny z zaleceniami Komisji Europejskiej i obejmuje:

- ocenę adekwatności projektu – jakie problemy miały być rozwiązane dzięki jego realizacji? Jakie cele miały być osiągnięte?
- przygotowanie projektu – czy projekt jest zaplanowany w sposób zapewniający jego wykonalność? Czy projektodawca wziął pod uwagę ryzyka różnego typu, mogące zakłócić jego wdrażanie? Czy kosztorys jest realny? Czy projekt nie opiera się na błędnych założeniach?
- efektywność projektu – czy nakłady nie są bardziej kosztowne niż jego rezultaty?
- skuteczność projektu – czy dzięki jego realizacji osiągnięto zamierzoną nową jakość, zmianę materialną lub niewymierne efekty?
- oddziaływanie projektu – efekty jego realizacji w dłuższym horyzoncie czasowym, wkład w realizację szerszych celów, oddziaływanie na otoczenie
- trwałość projektu – czy zmiany, jakie dzięki niemu zostaną osiągnięte, będą trwałe i jego efekty (korzyści, oddziaływanie) będą odczuwalne po jego realizacji? Czy wykonawca jest w stanie zapewnić trwałość?

Warto dodać, że ewaluacja obejmuje zarówno ocenę ex ante, jak i ocenę ex post, czyli pozwala na eliminację pewnych zagrożeń jeszcze przed przystąpieniem do realizacji projektów. Ocena ex ante polegać będzie na analizie celów, programowanych zmian i sposobów wdrażania projektów. Podmiot wdrażający także zobligowany będzie do uzasadnienia we własnym zakresie adekwatności, efektywności, sposobu przygotowania, oddziaływania i trwałości projektu, z uwzględnieniem celów LSR.

Ewaluacja ex post polegać będzie na przeanalizowaniu wszystkich działań, jakie zostały podjęte w pewnym okresie czasowym – najprawdopodobniej będzie to okres 2 lat. Będzie ona przeprowadzana z udziałem wszystkich członków LGD, na specjalnie w tym celu zwołanym zebraniu. Członkowie zostaną zapoznani z raportem na temat wszystkich projektów zakończonych, bądź będących jeszcze w fazie realizacji i będą mogli osobiście zgłaszać uwagi

i dokonywać oceny poszczególnych przedsięwzięć. Raport zostanie przygotowany przez organ odpowiedzialny za ocenę – komisję rewizyjną LGD. Raport będzie stanowił nie tylko podstawę do oceny podjętych działań, lecz także do oceny działalności LGD i jej organów wykonawczych i może stać się elementem dyskusji nad udzieleniem absolutorium Zarządowi.

W celu dopełnienia ewaluacji i oceny podmiotu odpowiedzialnego za wdrażanie LSR na przedmiotowym obszarze, należy także wziąć pod uwagę funkcjonowanie LGD i sprawność jej działania. Ocenie powinny więc podlegać: funkcjonowanie biura i jego pracowników, zastosowane procedury, ich efektywność i sprawność, przepływ informacji pomiędzy LGD, jej partnerami, organami władzy i członkami, wykonawcami projektów, społecznością lokalną oraz szybkość podejmowania decyzji. Samoocena LGD jest równie ważna, ponieważ LGD jako podmiot odpowiedzialny za wdrożenie LSR ma duży wpływ na efekty podejmowanych przedsięwzięć i jej niesprawne działanie mogłoby zwiększyć ryzyko niewypełnienia założeń lub niskiego stopnia osiągnięcia celów dokumentu.

W proces oceny funkcjonowania LGD zostanie także włączona lokalna społeczność. Zaplanowano przeprowadzenie konsultacji społecznych w formie ankiety, które pozwolą na zbadanie subiektywnych odczuć mieszkańców odnośnie funkcjonowania LGD. Co ważne, mieszkańcy nie tylko oceniać będą już zrealizowane przedsięwzięcia, ich wpływ na obszar oraz ogólną aktywność LGD w różnych dziedzinach i wypełnianie przez nią statutowych celów, lecz także odniosą się do promocji i informacji o działalności LGD. Dzięki temu będzie się można zapoznać ze zdaniem mieszkańców co do tego, czy jest ona łatwo dostępna, czy można się dowiedzieć o LGD i projektach przez nią wdrażanych z różnych źródeł, czy działania promocyjne spełniają swoją funkcję. LGD ustali, kiedy konsultacje zostaną przeprowadzone, może to być na przykład okres po realizacji pewnej części LSR (np. 20%, 30%, 50% wykonania).

14. OKREŚLENIE POWIĄZAŃ LOKALNEJ STRATEGII ROZWOJU Z INNYMI DOKUMENTAMI PLANISTYCZNYMI ZWIĄZANYMI Z OBSZAREM OBJĘTYM LSR ORAZ Z DOKUMENTAMI PROGRAMOWYMI 2007-2013

14.1. Lokalne i regionalne dokumenty strategiczne

Lokalna Strategia Rozwoju, wdrażana przez LGD „Perły Poniżzia”, nie jest jedynym dokumentem strategicznym odnoszącym się do przedmiotowego obszaru. Obszar objęty jest także strategiami rozwoju poszczególnych gmin, powiatu, województwa, także dokumentami planistycznymi, opracowaniami dotyczącymi działań w konkretnych dziedzinach życia społeczno-gospodarczego, takich jak polityka społeczna czy ochrona środowiska oraz programami rewitalizacji lub odnowy miejscowości. Niezwykle ważne jest obranie takich celów LSR, by nie tylko nie wykluczały one działań, jakie mają być podjęte w ramach innych programów, lecz by były wobec siebie komplementarne i by wzajemnie wzmacniały swoje efekty. Wymienione wyżej dokumenty były brane pod uwagę przy opracowaniu przedmiotowej Strategii, jest ona w pełni z nimi zgodna i wpisuje się w postulowane w nich kierunki prowadzenia polityki prorozwojowej, co zostanie udowodnione w niniejszym rozdziale.

Badanie zgodności LSR z dokumentami strategicznymi obowiązującymi na obszarze oddziaływania LGD „Perły Poniżzia” polega na porównaniu ich celów i obranych priorytetów. Powiązania pomiędzy LSR a strategiami, programami i planami sektorowymi obrazują zestawienia ich celów, opracowane w formie tabelarycznej, dzięki czemu łatwo można odnaleźć wzajemne powiązania.

Strategia Rozwoju Gminy Bejsce na lata 2007-2015

Zawarta w dokumencie wizja Gminy Bejsce sformułowana jest następująco: „Gmina Bejsce miejscem, gdzie warto inwestować, pracować, działać i żyć”. Podkreślono w niej konieczność prowadzenia takiej polityki prorozwojowej, która stworzy warunki do szeroko pojętego rozwoju społeczno-gospodarczego. Misją Gminy, zmierzającą do osiągnięcia założonej wizji jest: prowadzenie swojej polityki w oparciu o następujące zasady:

- wykorzystanie zasobów wewnętrznych i środków zewnętrznych (głównie Unii Europejskiej) dla rozbudowy infrastruktury technicznej;

- dążenie do dalszej specjalizacji produkcji rolnej i wspieranie przetwórstwa,
- zwiększenie dochodów mieszkańców poprzez wspieranie rozwoju turystyki,
- dążenie do poprawy stanu infrastruktury społecznej i poprawy jakości życia mieszkańców.

LSR jest komplementarna ze Strategią Rozwoju Gminy Bejsce już na etapie przyjętych wizji obszaru i misji LGD, szczególnie poprzez podkreślenie zapewnienia wysokiego standardu życia mieszkańcom, wykorzystania istniejącego potencjału oraz stymulowanie pożądaných procesów społeczno-gospodarczych. Osiągnięcie zamierzonej wizji i wypełnienie misji LGD przyczyni się do obrania zamierzonych kierunków rozwoju Gminy. Zgodność poszczególnych celów obrazuje poniższe zestawienie:

Tabela 27. Porównanie celów LSR z celami Strategii Rozwoju Gminy Bejsce

Cele przyjęte w Lokalnej Strategii Rozwoju obszaru oddziaływania LGD „Perły Poniżdzia” korespondujące z celami przyjętymi w Strategii Rozwoju Gminy Bejsce	Cele przyjęte w Strategii Rozwoju Gminy Bejsce powiązane z celami LSR
<p>Cel strategiczny I: Zwiększenie atrakcyjności, konkurencyjności i rozpoznawalności obszaru działania LGD</p> <p>Cel operacyjny 2. Utworzenie ścieżek edukacyjnych, przyrodniczych, historycznych oraz szlaków turystycznych łączących atrakcyjne miejsca i obiekty</p> <p>Cel operacyjny 3. Odnowa i ochrona zabytków oraz walorów środowiska naturalnego</p> <p>Cel operacyjny 4. Zagospodarowanie terenu wokół obiektów zabytkowych</p> <p>Cel operacyjny 6. Estetyzacja gospodarstw indywidualnych i przestrzeni publicznej</p>	<p>Cel strategiczny 1: Poprawa jakości życia mieszkańców</p> <p>Cel operacyjny 1: Rozwój infrastruktury technicznej i społecznej oraz ochrona środowiska i zasobów przyrodniczych na terenie Gminy Bejsce</p> <p>Cel operacyjny 2: Odnowa i rozwój wsi</p> <p>Cel strategiczny 3: Rozwój rekreacji i turystyki</p> <p>Cel operacyjny 1: Rozwój bazy i usług rekreacyjnych, turystycznych, kulturalnych i sportowych</p> <p>Cel operacyjny 2: Zachowanie i ochrona dziedzictwa kulturowego</p>
<p>Cel strategiczny II: Aktywizacja mieszkańców, włączenie ich w czynny udział w życiu lokalnych społeczności oraz stymulowanie pożądaných procesów społecznych</p> <p>Cel operacyjny 1. Rozszerzenie oferty kulturalnej i rekreacyjnej obszaru</p> <p>Cel operacyjny 2. Promocja czynnego wypoczynku i zdrowego trybu życia</p> <p>Cel operacyjny 3. Zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży, szczególnie w okresie wakacyjnym</p> <p>Cel operacyjny 4. Kultywowanie miejscowych obyczajów i tradycji</p> <p>Cel operacyjny 5. Remonty oraz wyposażenie wiejskich świetlic i miejsc zebrań publicznych w celu poprawy warunków funkcjonowania lokalnych stowarzyszeń i zrzeszeń mieszkańców oraz zwiększenia możliwości aktywnego spędzania czasu wolnego przez dzieci i młodzież</p> <p>Cel operacyjny 6. Poprawa stanu infrastruktury kulturalnej i rekreacyjnej</p>	<p>Cel strategiczny 1: Poprawa jakości życia mieszkańców</p> <p>Cel operacyjny 1: Rozwój infrastruktury technicznej i społecznej oraz ochrona środowiska i zasobów przyrodniczych na terenie Gminy Bejsce</p> <p>Cel operacyjny 2: Odnowa i rozwój wsi</p> <p>Cel operacyjny 3: Aktywizacja społeczności lokalnej</p> <p>Cel strategiczny 3: Rozwój rekreacji i turystyki</p> <p>Cel operacyjny 1: Rozwój bazy i usług rekreacyjnych, turystycznych, kulturalnych i sportowych</p> <p>Cel operacyjny 2: Zachowanie i ochrona dziedzictwa kulturowego</p>

<p>Cel strategiczny III: Promocja obszaru działania LGD, realizacja kompleksowych, skoordynowanych działań zachęcających do odwiedzenia obszaru</p>	<p>Cel strategiczny 2: Rozwój lokalnej gospodarki na terenie Gminy Bejsce Cel operacyjny 3: Promocja gospodarcza, inwestycyjna i turystyczna Gminy Bejsce</p>
<p>Cel strategiczny IV: Promowanie przedsiębiorczości i ożywienie gospodarcze obszaru Cel operacyjny 1. Zachęcanie do prowadzenia nierolniczej działalności gospodarczej, poradnictwo i szkolenia dla przyszłych przedsiębiorców Cel operacyjny 2. Wsparcie przedsiębiorców w rozwoju działalności gospodarczej i tworzeniu nowych miejsc pracy</p>	<p>Cel strategiczny 2: Rozwój lokalnej gospodarki na terenie Gminy Bejsce Cel operacyjny 1: Tworzenie warunków do rozwoju przedsiębiorczości Cel operacyjny 2: Różnicowanie działalności gospodarczej</p>

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Skalbmierz

Celem generalnym Strategii jest wielofunkcyjny rozwój Gminy poprzez kreowanie pozytywnego jej wizerunku na bazie istniejących potencjałów, co jest w pełni spójne i komplementarne z wizją rozwoju obszaru oddziaływania LGD oraz misją LGD. Przedsięwzięcia, które będą realizowane w ramach wdrażania LSR przyczynią się do wykorzystania potencjału Gminy, wzrostu jej rozpoznawalności i poprawy wizerunku w regionie.

Tabela 28. Porównanie celów LSR i Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Skalbmierz

Cele przyjęte w Lokalnej Strategii Rozwoju obszaru oddziaływania LGD „Perły Poniądzia”	Powiązane z nimi cele operacyjne przyjęte w Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Skalbmierz
<p>Cel strategiczny I: Zwiększenie atrakcyjności, konkurencyjności i rozpoznawalności obszaru działania LGD Cel operacyjny 2. Utworzenie ścieżek edukacyjnych, przyrodniczych, historycznych oraz szlaków turystycznych łączących atrakcyjne miejsca i obiekty Cel operacyjny 3. Odnowa i ochrona zabytków oraz walorów środowiska naturalnego Cel operacyjny 4. Zagospodarowanie terenu wokół obiektów zabytkowych Cel operacyjny 6. Poprawa i rozwój infrastruktury turystycznej (bazy noclegowej, gastronomicznej, itd.)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - podnoszenie walorów turystycznych i udostępnianie ich dla ruchu turystycznego - promocja walorów gminy - ochrona walorów przyrodniczych - rozwój agroturystyki
<p>Cel strategiczny II: Aktywizacja mieszkańców, włączenie ich w czynny udział w życiu lokalnych społeczności oraz stymulowanie pożądaných procesów społecznych Cel operacyjny 5. Remonty oraz wyposażenie wiejskich świetlic i miejsc zebrań publicznych w celu poprawy warunków funkcjonowania lokalnych stowarzyszeń i zrzeszeń mieszkańców oraz zwiększenia możliwości aktywnego spędzania czasu wolnego przez dzieci i młodzież Cel operacyjny 6. Poprawa stanu infrastruktury kulturalnej i rekreacyjnej</p>	<ul style="list-style-type: none"> - tworzenie bazy społecznej (wszelkiego typu ośrodków o społecznym wykorzystaniu); - poprawa stanu technicznego obiektów infrastruktury społecznej, w tym szkół;
<p>Cel strategiczny III: Promocja obszaru działania LGD, realizacja kompleksowych, skoordynowanych działań zachęcających do odwiedzenia obszaru</p>	<ul style="list-style-type: none"> - promocja walorów gminy

<p>Cel strategiczny IV: Promowanie przedsiębiorczości i ożywienie gospodarcze obszaru Cel operacyjny 1. Zachęcanie do prowadzenia nierolniczej działalności gospodarczej, poradnictwo i szkolenia dla przyszłych przedsiębiorców Cel operacyjny 2. Wsparcie przedsiębiorców w rozwoju działalności gospodarczej i tworzeniu nowych miejsc pracy</p>	<ul style="list-style-type: none"> - wzrost podaży miejsc pracy i kształcenie w zakresie podejmowania przedsiębiorczości - zorganizowanie inkubatora przedsiębiorczości wspierającego rozwój drobnej i średniej przedsiębiorczości; - zorganizowanie wspólnego systemu marketingowego dla potencjalnych inwestorów; - opracowanie koncepcji i uruchomienie systemu lokalnego informacji rynkowej i informacji o warunkach inwestowania w gminie - kompleksowe przygotowanie terenów pod inwestycje
--	---

Strategia Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego do roku 2020

Strategia Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego określa cele i działania, które mają służyć podniesieniu konkurencyjności regionu oraz rozwiązywaniu problemów gospodarczych i społecznych mających podłoże strukturalne. Misją Strategii jest „podniesienie poziomu i jakości życia mieszkańców województwa świętokrzyskiego”, co oznacza, że kierunki polityki prorozwojowej przyjętej na terenie regionu zmierzają do zwiększenia standardu życia jego mieszkańców i poprawienia ich warunków bytowych. Cel generalny Strategii, który warunkuje osiągnięcie założonej misji określono jako „wzrost atrakcyjności województwa fundamentem zintegrowanego rozwoju w sferze społecznej, gospodarczej i przestrzennej”, co kładzie nacisk na stymulowanie spójnego rozwoju województwa. LSR w pełni wpisuje się w obrane kierunki polityki prorozwojowej województwa już na poziomie misji i wizji, które zakładają między innymi podniesienie standardu życia mieszkańców, wykorzystanie potencjału obszaru, stymulowanie pożądaných procesów społeczno-gospodarczych.

Tabela 29. Porównanie celów LSR z celami Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego do roku 2020

Cele strategiczne przyjęte w Lokalnej Strategii Rozwoju obszaru oddziaływania LGD „Perły Poniżia”	Powiązane z nimi cele warunkujące osiągnięcie celu głównego, przyjęte w Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego do roku 2020
<p>Cel strategiczny I: Zwiększenie atrakcyjności, konkurencyjności i rozpoznawalności obszaru działania LGD</p>	<p>Cel warunkujący 3. Ochrona i racjonalne wykorzystanie zasobów przyrody i dóbr kultury Cel warunkujący 6. Aktywizacja rolnictwa i wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich</p>
<p>Cel strategiczny II: Aktywizacja mieszkańców, włączenie ich w czynny udział w życiu lokalnych społeczności oraz stymulowanie pożądaných procesów społecznych</p>	<p>Cel warunkujący 2. Rozwój zasobów ludzkich Cel warunkujący 5. Rozwój systemów infrastruktury technicznej i społecznej Cel warunkujący 6. Aktywizacja rolnictwa i wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich</p>
<p>Cel strategiczny III: Promocja obszaru działania LGD, realizacja kompleksowych, skoordynowanych działań zachęcających do odwiedzenia obszaru</p>	<p>Cel warunkujący 3. Ochrona i racjonalne wykorzystanie zasobów przyrody i dóbr kultury</p>

Cel strategiczny IV: Promowanie przedsiębiorczości i ożywienie gospodarcze obszaru

Cel warunkujący 6. Aktywizacja rolnictwa i wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich

Strategia rozwoju turystyki w województwie świętokrzyskim na lata 2006-2014

Strategia rozwoju turystyki w województwie świętokrzyskim podkreśla, jak ważnym czynnikiem stymulującym rozwój społeczno-gospodarczy regionu może stać się turystyka. Podkreśla to wizja rozwoju tego sektora gospodarki w regionie, sformułowana w następujący sposób: „Turystyka jest kluczowym narzędziem rozwoju województwa świętokrzyskiego, a także jego społeczno-gospodarczej aktywizacji. Rozwój turystyki opieramy o efektywne i zrównoważone wykorzystywanie posiadanego potencjału, w tym przede wszystkim niespotykanej różnorodności zasobów, stanowiącej największy atut Regionu. Koncepcja, wdrażanie i promocja wysokiej jakości zintegrowanych produktów turystycznych kreować będzie wizerunek "Świętokrzyskich Miejsc Mocy", chętnie odwiedzanych przez turystów krajowych i zagranicznych, a także podziwianych przez mieszkańców”. Warto zauważyć, że w wizji dodatkowo podkreślono fakt, że turystyka może stać się narzędziem społeczno-gospodarczej aktywizacji województwa. Misją regionu jest „tworzenie i wdrażanie wysokiej jakości, unikalnych produktów turystycznych, odpowiadających na wiązkę potrzeb turystów, tworzenie atmosfery przyjaznej turystom i warunków przyjaznych inwestorom, przy zachowaniu zasad zrównoważonego rozwoju”. Misja nie tylko kładzie nacisk na skoordynowane, innowacyjne działania w sferze turystyki, ale także postuluje zachowanie zasad zrównoważonego rozwoju, co oznacza, że rozwój turystyki nie może w żadnym stopniu degradować środowiska naturalnego, czy być uciążliwym dla lokalnych społeczności. Cele Lokalnej Strategii Rozwoju wykazują zgodność z opisywanym dokumentem już na etapie misji i wizji. Wykreowanie unikalnego produktu turystycznego, wyróżniającego obszar działania LGD w regionie i kraju (cel operacyjny I.1. LSR) czy też odnowa i ochrona zabytków oraz walorów środowiska naturalnego (cel operacyjny I.3 LSR) przyczynią się do osiągnięcia założonych misji i wizji rozwoju turystyki województwa świętokrzyskiego. Warto dodać, że działania oraz projekty w obrębie poszczególnych celów również odpowiadają kierunkom rozwoju turystyki założonym w LSR – np. rozwój turystyki weekendowej, tworzenie szlaków turystycznych (produkty turystyczne takie jak „Weekend w Świętokrzyskim”, „Podróże z pasją” lub „Wakacje bez rezerwacji”), dzięki czemu LSR wpisuje się w przyjętą na obszarze województwa świętokrzyskiego politykę rozwoju tego sektora gospodarki.

Tabela 30. Porównanie celów LSR z celami przyjętymi w Strategii rozwoju turystyki w województwie świętokrzyskim w latach 2006-2014

Cele strategiczne przyjęte w Lokalnej Strategii Rozwoju obszaru oddziaływania LGD „Perły Poniżia”	Powiązane z nimi cele przyjęte w Strategii rozwoju turystyki w województwie świętokrzyskim na lata 2006-2014
<p>Cel strategiczny I: Zwiększenie atrakcyjności, konkurencyjności i rozpoznawalności obszaru działania LGD</p> <p>Cel operacyjny 1. Wykreowanie unikalnego produktu turystycznego, wyróżniającego obszar działania LGD w regionie i kraju</p> <p>Cel operacyjny 2. Utworzenie ścieżek edukacyjnych, przyrodniczych, historycznych oraz szlaków turystycznych łączących atrakcyjne miejsca i obiekty</p> <p>Cel operacyjny 3. Odnowa i ochrona zabytków oraz walorów środowiska naturalnego</p> <p>Cel operacyjny 4. Zagospodarowanie terenu wokół obiektów zabytkowych</p> <p>Cel operacyjny 6. Poprawa i rozwój infrastruktury turystycznej (bazy noclegowej, gastronomicznej, itd.)</p>	<p>Obszar priorytetowy 1. Produkt</p> <p>Cel operacyjny nr 1 Kreacja i rozwój konkurencyjnych produktów turystycznych</p> <p>Cel operacyjny nr 2 Stymulowanie i wspieranie inwestycji w obszarze infrastruktury turystycznej produktów</p> <p>Obszar priorytetowy 4. Przestrzeń turystyczna</p> <p>Cel operacyjny nr 2 Kształtowanie proekologicznej infrastruktury w kontekście rozwoju przestrzeni turystycznej</p> <p>Cel operacyjny nr 3 Rozwój mikro przestrzeni turystycznych</p> <p>Obszar priorytetowy 5. Wsparcie instytucjonalne</p> <p>Cel operacyjny 4 Wspieranie innowacyjności i kreatywności w turystyce</p> <p>Cel operacyjny nr 5 Wsparcie instytucjonalne tworzenia i rozwoju regionalnych i lokalnych produktów turystycznych</p>
<p>Cel strategiczny III: Promocja obszaru działania LGD, realizacja kompleksowych, skoordynowanych działań zachęcających do odwiedzenia obszaru</p> <p>Cel operacyjny 2. Współpraca z innymi LGD, organizacjami pozarządowymi i stowarzyszeniami mieszkańców w celu realizacji wspólnych przedsięwzięć promocyjnych</p> <p>Cel operacyjny 3. Organizacja kampanii i akcji promujących obszar działania LGD</p>	<p>Obszar priorytetowy 3. Marketing i promocja</p> <p>Cel operacyjny 1. Tworzenie i implementacja nowoczesnych rozwiązań w dziedzinie marketingu produktu i tworzenia produktów markowych</p> <p>Cel operacyjny nr 2 Stworzenie zintegrowanego systemu informacji turystycznej</p> <p>Obszar priorytetowy 5. Wsparcie instytucjonalne</p> <p>Cel operacyjny nr 1 Wspieranie instytucji i organizacji działających na rzecz rozwoju turystyki w Regionie Świętokrzyskim</p> <p>Cel operacyjny 4 Wspieranie innowacyjności i kreatywności w turystyce</p>
<p>Cel strategiczny IV: Promowanie przedsiębiorczości i ożywienie gospodarcze obszaru</p> <p>Cel operacyjny 2. Wsparcie przedsiębiorców w rozwoju działalności gospodarczej i tworzeniu nowych miejsc pracy</p>	<p>Obszar priorytetowy 5. Wsparcie instytucjonalne</p> <p>Cel operacyjny 2 Tworzenie warunków do wzrostu zatrudnienia w sektorze prywatnym</p> <p>Cel operacyjny 3 Wsparcie świętokrzyskich przedsiębiorców turystycznych</p>

14.2. Dokumenty programowe 2007-2013

Poza zgodnością z dokumentami strategicznymi obejmującymi obszar działania LGD „Perły Poniżia”, Lokalna Strategia Rozwoju koresponduje także z dokumentami programowymi przygotowanymi na okres 2007-2013, warunkującymi i opisującymi sposób wydawania środków unijnych w poszczególnych województwach i programach. Jest to konieczne, by umożliwić LGD

pozyskanie środków także z innych programów operacyjnych, nie tylko z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich.

Lokalna Strategia Rozwoju koresponduje z następującymi celami/priorytetami/osiami priorytetowymi programów operacyjnych przygotowanych na lata 2007-2013:

Regionalny Program Operacyjny Województwa Świętokrzyskiego na lata 2007 – 2013

- Cel szczegółowy 1. Podniesienie poziomu konkurencyjności regionalnej gospodarki poprzez zwiększanie zdolności inwestycyjnej podmiotów gospodarczych

Oś priorytetowa 1. Rozwój przedsiębiorczości

- Cel szczegółowy 2. Stworzenie warunków do rozwoju społeczeństwa informacyjnego oraz powiązań między sektorem B+R a gospodarką

Oś priorytetowa 2. Wsparcie innowacyjności, budowa społeczeństwa informacyjnego oraz wzrost potencjału inwestycyjnego regionu

- Cel osi priorytetowej: Poprawa wizerunku regionu, jego potencjału gospodarczego i turystycznego

- Cel szczegółowy 5. Zapewnienie dostępu do wysokiej jakości usług publicznych i zasobów dziedzictwa kulturowego

Oś priorytetowa 5. Wzrost jakości infrastruktury społecznej oraz inwestycje w dziedzictwo kulturowe, turystykę i sport.

Program Operacyjny Kapitał Ludzki

- Priorytet V: Dobre rządzenie

Cel szczegółowy 4: Budowa potencjału partnerów społecznych i organizacji pozarządowych ukierunkowana na wzmocnienie ich aktywnego uczestnictwa w procesie realizacji Strategii Lizbońskiej

- Priorytet VI: Rynek pracy otwarty dla wszystkich

Cel szczegółowy 2: Zwiększenie poziomu zatrudnienia wśród osób młodych

Cel szczegółowy 3: Zmniejszanie bezrobocia wśród osób znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy (kobiet, osób długotrwale bezrobotnych, osób niepełnosprawnych, osób bezrobotnych zamieszkujących na obszarach wiejskich)

Cel szczegółowy 4: Zwiększenie poziomu zatrudnienia wśród osób starszych

- Priorytet VII: Promocja integracji społecznej

Cel szczegółowy 1: Poprawa dostępu do rynku pracy osób zagrożonych wykluczeniem

społecznym

Cel szczegółowy 2: Wzmocnienie i poszerzenie zakresu działań sektora ekonomii społecznej

- Priorytet IX: Rozwój wykształcenia i kompetencji w regionach

Cel szczegółowy 1: Zmniejszenie nierówności w upowszechnieniu edukacji, szczególnie pomiędzy obszarami wiejskimi i miejskimi

Cel szczegółowy 2: Zmniejszenie nierówności w jakości usług edukacyjnych, szczególnie pomiędzy obszarami wiejskimi i miejskimi (w zakresie kształcenia ogólnego)

Cel szczegółowy 4: Wzmocnienie rozwoju zawodowego i podnoszenia kwalifikacji nauczycieli, szczególnie na obszarach wiejskich

Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka

- Priorytet VI Polska gospodarka na rynku międzynarodowym

Działanie 6.3 Promocja turystycznych walorów Polski

Działanie 6.4 Inwestycje w produkty turystyczne o znaczeniu ponadregionalnym

- Priorytet VIII Społeczeństwo informacyjne – zwiększanie innowacyjności gospodarki

Działanie 8.3 Przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu - eInclusion

Działanie 8.4 Zapewnienie dostępu do Internetu na etapie „ostatniej mili”

Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko

- Priorytet V: Ochrona przyrody i kształtowanie postaw ekologicznych

Działanie 5.1.: Wspieranie kompleksowych projektów z zakresu ochrony siedlisk przyrodniczych (ekosystemów) na obszarach chronionych oraz zachowanie różnorodności gatunkowej

- Priorytet XI: Kultura i dziedzictwo kulturowe

Działanie 11.1. Ochrona i zachowanie dziedzictwa kulturowego o znaczeniu ponadregionalnym

Działanie 11.2. Rozwój oraz poprawa stanu infrastruktury kultury o znaczeniu ponadregionalnym

Program Operacyjny Rozwój Polski Wschodniej

- Oś priorytetowa I Nowoczesna Gospodarka

Działanie I.4 Promocja i współpraca

- Oś priorytetowa V: Zrównoważony rozwój potencjału turystycznego opartego o warunki naturalne

- V.1. Promowanie zrównoważonego rozwoju turystyki
- V.2. Trasy rowerowe

15. PRZEWIDYWANY WPŁYW REALIZACJI LOKALNEJ STRATEGII ROZWOJU NA ROZWÓJ REGIONU I OBSZARU LGD

Realizacja Lokalnej Strategii Rozwoju będzie miała pozytywny wpływ zarówno bezpośrednio na obszar oddziaływania LGD „Perły Poniżia”, jak również pośrednio na cały region. Efekty bezpośrednie będą wynikały z projektów, które będą wdrażane na obszarze LGD, celów tych projektów oraz planowanych rezultatów. Przedsięwzięcia podejmowane w ramach wdrażania LSR będą miały swój wkład także w rozwój całego regionu, którego warunkiem koniecznym jest równomierny rozwój poszczególnych jego części, począwszy od pojedynczych gmin, po obszary działania ich związków, całe powiaty, ośrodki miejskie. Realizacja LSR przyczyni się do zmniejszenia dysproporcji pomiędzy poziomem rozwoju obszarów wiejskich województwa, typowo rolniczych, a stopniem rozwoju ośrodków miejskich i obszarów o zróżnicowanej gospodarce, gdzie koncentrują się różnorodne procesy ekonomiczne i społeczne. Planowane działania doprowadzą także do wzrostu rozpoznawalności obszaru, rozwoju jego turystyki i wykreowania pozytywnego wizerunku, na czym skorzysta także mogą sąsiednie obszary oraz region jako całość. Rezultaty realizacji zaplanowanych w ramach osi 4 PROW przedsięwzięć będą zarówno wymierne, dające się przedstawić postaci wskaźników, jak i niewymierne, takie jak poprawa wizerunku obszaru czy subiektywne odczucia wzrostu jakości życia przez mieszkańców. W poniższej tabeli zobrazowano przewidywane efekty wdrożenia LSR na obszarze działania LGD, które będą miały wpływ zarówno bezpośrednio na przedmiotowy obszar, jak i w pośredni sposób na region jako całość.

Tabela 31. Przewidywany wpływ realizacji LSR na obszar działania LGD i rozwój regionu

Dziedzina	Przewidywane rezultaty	Wskaźniki	Wpływ osiągniętych rezultatów na rozwój regionu
Turystyka	<ul style="list-style-type: none"> - wzrost atrakcyjności turystycznej obszaru - nowe formy uprawiania turystyki - wypromowanie walorów obszaru w regionie i w kraju - wzrost natężenia ruchu turystycznego - turystyka ważną gałęzią lokalnej gospodarki, generującą nowe miejsca pracy - unikalna, innowacyjna oferta turystyczna i utworzenie produktu turystycznego - poprawa stanu infrastruktury turystycznej: bazy noclegowej, gastronomicznej, parkingów, itp. 	<ul style="list-style-type: none"> - wzrost liczby turystów odwiedzających obszar w ciągu roku - liczba nowych miejsc pracy w branży turystycznej - liczba podmiotów gospodarczych działających w branży turystycznej - liczba kampanii promujących obszar LGD jako miejsce wypoczynku i atrakcji turystycznych - liczba miejsc noclegowych - liczba punktów gastronomicznych 	<ul style="list-style-type: none"> - wzrost liczby turystów odwiedzających region - poprawa wizerunku regionu jako obszaru atrakcyjnego pod względem turystycznym - przyczynienie się do osiągnięcia celów Strategii Rozwoju Województwa do roku 2020 oraz Strategii rozwoju turystyki w województwie świętokrzyskim na lata 2006-2014

Dziedzictwo kulturowe i walory środowiska naturalnego	<ul style="list-style-type: none"> - odnowa miejsc i obiektów zabytkowych - wykorzystanie istniejących walorów środowiska naturalnego, dziedzictwa kulturowego, lokalnej kultury i tradycji jako czynników stymulujących rozwój obszaru - utworzenie szlaków tematycznych, łączących unikalne zasoby 	<ul style="list-style-type: none"> - liczba odnowionych miejsc/obiektów zabytkowych - liczba utworzonych szlaków turystycznych - długość utworzonych szlaków turystycznych - liczba imprez promujących lokalną kulturę i tradycje 	<ul style="list-style-type: none"> - promowanie walorów regionu - przyczynienie się do osiągnięcia celów Strategii rozwoju turystyki w województwie świętokrzyskim na lata 2006-2014
Jakość życia mieszkańców	<ul style="list-style-type: none"> - bogata oferta kulturalna obszaru - poprawa stanu infrastruktury kulturalnej i rekreacyjnej - zachęcenie mieszkańców do aktywnego wypoczynku - bogata oferta zajęć dla dzieci i młodzieży - wzrost aktywności mieszkańców, włączanie ich w pracę na rzecz lokalnej społeczności, integracja społeczności lokalnej 	<ul style="list-style-type: none"> - wzrost liczby imprez kulturalnych - liczba wyremontowanych obiektów sportowych, rekreacyjnych, siedzib ośrodków kultury, świetlic - liczba zajęć adresowanych do dzieci i młodzieży - nowe formy spędzania czasu wolnego - liczba organizacji pozarządowych, zrzeszeń mieszkańców, lokalnych inicjatyw - wzrost aktywności obywatelskiej – większa frekwencja wyborcza 	<ul style="list-style-type: none"> - zmniejszenie dysproporcji pomiędzy obszarami wiejskimi a ośrodkami miejskimi w zakresie dostępu do kultury, promocji sportu, rekreacji, itp. - poprawa stanu infrastruktury społecznej regionu - tworzenie warunków do rozwoju kapitału ludzkiego i tworzenia się społeczeństwa obywatelskiego - przyczynienie się do osiągnięcia celów Strategii Rozwoju Województwa do roku 2020
Gospodarka lokalna	<ul style="list-style-type: none"> - zróżnicowanie gospodarki lokalnej, zwiększenie udziału podmiotów działających w branży pozarolniczej - tworzenie nowych miejsc pracy - rozwój małej przedsiębiorczości i wzrost aktywności gospodarczej 	<ul style="list-style-type: none"> - liczba podmiotów gospodarczych działających w branży pozarolniczej - wzrost liczby przedsiębiorstw - liczba nowych miejsc pracy - liczba podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców 	<ul style="list-style-type: none"> - zmniejszenie dysproporcji pomiędzy obszarami wiejskimi a ośrodkami miejskimi - poprawa stanu gospodarki regionalnej (wzrost liczby przedsiębiorstw, wzrost liczby miejsc pracy) - przyczynienie się do osiągnięcia celów Strategii Rozwoju Województwa do roku 2020 - poprawa wizerunku regionu jako miejsca aktywnego gospodarczo
Sfera przestrzenna obszaru	<ul style="list-style-type: none"> - podniesienie estetyki gospodarstw indywidualnych oraz przestrzeni publicznej - harmonizacja przestrzeni - efektywne wykorzystanie przestrzeni, zwiększenie jej funkcjonalności 	<ul style="list-style-type: none"> - powierzchnia terenów odnowionych, zagospodarowanych w sposób zmieniający lub wzmacniający ich funkcjonalność - liczba odnowionych centrów miejscowości, terenów przy obiektach zabytkowych lub publicznych 	<ul style="list-style-type: none"> - poprawa spójności przestrzennej obszaru i efektywne wykorzystanie dostępnej przestrzeni - przyczynienie się do wypełnienia założeń Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego

Powyższe zestawienie obrazuje, na jakie dziedziny będzie miała wpływ realizacja Lokalnej Strategii Rozwoju i w jaki sposób osiągnięte zostaną pożądane rezultaty. Jak wynika z przedstawionej tabeli, wdrażanie planu strategicznego na przedmiotowym obszarze nie tylko będzie miało pośredni wpływ na rozwój regionu, ale także wpisuje się w przyjętą politykę

prorozwojową województwa w każdej z wymienionych dziedzin. Świadczy to o tym, że Lokalna Strategia Rozwoju LGD „Perły Poniżzia” jest dokumentem komplementarnym z obejmującymi obszar strategiami przyjętymi na wyższych szczeblach władzy samorządowej, a jej wdrażanie przyczyni się do rozwoju obszaru całego województwa. Jest to niezwykle istotne z punktu widzenia dokumentów strategicznych, opracowanych z myślą o dłuższej perspektywie czasowej, w kontekście pozyskiwania środków zewnętrznych. Brak szerszych, wykraczających poza przedmiotowy obszar rezultatów lub też sprzeczność z polityką prorozwojową województwa świętokrzyskiego groziłby nie tylko trudnościami z realizacją LSR, lecz także podważałby celowość jej wdrażania.

Podsumowując, Lokalna Strategia Rozwoju obszaru LGD „Perły Poniżzia” jest planem strategicznym opracowanym dla obszaru czterech gmin wchodzących w jej skład, którego realizacja wywoła pożądane skutki w różnych dziedzinach życia lokalnej społeczności, a także wpisze się w szerszą politykę stymulowania rozwoju społeczno-gospodarczego całego regionu.

16. Załączniki

1. Kwalifikacje i doświadczenie osób wchodzących w skład organu decyzyjnego
2. Doświadczenie członków albo partnerów LGD w zakresie realizacji projektów
3. Procedura wyboru operacji
4. Procedura oceny operacji
5. Procedura odwoławcza dla wnioskodawców
6. Pracownicy Biura LGD wraz z podziałem zadań
7. Procedura naboru pracowników do LGD - uchwały
8. Karta oceny zgodności operacji z LSR.
9. Karta oceny operacji według lokalnych kryteriów

Spis tabel

Tabela 1. Członkowie LGD "Perły Poniżdzia"	7
Tabela 2. Struktura Rady LGD.....	9
Tabela 3. Opis stanowiska pracy - Asystent ds. obsługi biura.....	13
Tabela 4. Liczba miejscowości i powierzchnia obszaru LGD.....	17
Tabela 5. Podstawowe dane na temat ludności gmin obszaru LGD (2007 rok)	22
Tabela 6. Podział ludności poszczególnych gmin obszaru LGD ze względu na płeć i ekonomiczne grupy wieku w 2007 roku	23
Tabela 7. Bezrobocie w gminach obszaru LGD w 2008 roku	25
Tabela 8. Uczestnictwo mieszkańców obszaru LGD w wyborach samorządowych i parlamentarnych.....	28
Tabela 9. Podmioty gospodarki narodowej na obszarze LGD w 2007 roku.....	30
Tabela 10. Najwięksi pracodawcy obszaru LGD.....	30
Tabela 11. Struktura użytkowania gruntów obszaru	31
Tabela 12. Matryca logiczna przedsięwzięcia 1.	49
Tabela 13. Matryca logiczna przedsięwzięcia 2.	52
Tabela 14. Matryca logiczna przedsięwzięcia 3	54
Tabela 15. Matryca logiczna przedsięwzięcia 4	56
Tabela 16. Matryca logiczna przedsięwzięcia 5	58
Tabela 17. Matryca logiczna przedsięwzięcia 6	61
Tabela 18. Matryca logiczna przedsięwzięcia 7	63
Tabela 19. Harmonogram realizacji przedsięwzięć.....	65
Tabela 20. Zintegrowany charakter przedsięwzięć planowanych do realizacji w ramach LSR.....	69
Tabela 21. Procedura oceny zgodności operacji z LSR i oceny operacji wg lokalnych kryteriów wyboru	77
Tabela 22. Procedura odwołania od rozstrzygnięć organu decyzyjnego w sprawie wyboru operacji	79
Tabela 23. Katalog lokalnych kryteriów wyboru - opis i uzasadnienie wyboru kryteriów.....	80
Tabela 24. Lokalne kryteria wyboru - kryteria ogólne.....	81
Tabela 25. Lokalne kryteria wyboru - kryteria dla poszczególnych działań.....	82
Tabela 26. Budżet LGD	89
Tabela 27. Porównanie celów LSR z celami Strategii Rozwoju Gminy Bejsce.....	104
Tabela 28. Porównanie celów LSR i Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Skalmierz	105
Tabela 29. Porównanie celów LSR z celami Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego do roku 2020.....	106
Tabela 30. Porównanie celów LSR z celami przyjętymi w Strategii rozwoju turystyki w województwie świętokrzyskim w latach 2006-2014	108
Tabela 31. Przewidywany wpływ realizacji LSR na obszar działania LGD i rozwój regionu.....	111

Spis rysunków

Rysunek 1. Schematyczna mapa powiatu kazimierskiego z wyróżnieniem obszaru działania LGD	16
Rysunek 2. Schemat budowy planu strategicznego	39
Rysunek 3. Struktura celów LGD.....	44
Rysunek 4. Schemat procedury przyjmowania i oceny wniosków	76
Rysunek 5. Schemat procedury odwołania.....	78

Rysunek 6. Logo LGD "Perły Poniżia"96

Spis wykresów

Wykres 1. Liczba ludności poszczególnych gmin obszaru LGD w latach 2000-2007.....23

Załącznik nr 1. Kwalifikacje i doświadczenie osób wchodzących w skład organu decyzyjnego

Lp.	Nazwisko i imię (imiona) członka Rady LGD	Wiedza i doświadczenie	Dokumenty potwierdzające wiedzę i doświadczenie	Oświadczenie o co najmniej 3-letnim zameldowaniu na pobyt stały na obszarze LGD	Nazwa reprezentowanej gminy	Sektor, którego przedstawicielem jest członek Rady	Dokument potwierdzający przedstawicielstwo danego sektora
1	Bolesław Sikorski	Ukończone szkolenia	Zaświadczenie nr: PROW-366/2008	Tak	Skalbmierz	Społeczny	Deklaracja członkowska
2	Durbacz Leszek	Ukończone szkolenia	Zaświadczenie nr: PROW-383/2008	Tak	Czarnocin	Społeczny	Deklaracja członkowska
3	Stoksik Genowefa	Ukończone szkolenia	Zaświadczenie nr: PROW-575/2008 Zaświadczenie nr: PROW-373/2008	Tak	Opatowiec	Społeczny	Deklaracja członkowska
4	Anielska Jolanta	Ukończone szkolenia	Zaświadczenie nr: PROW-569/2008	Tak	Bejsce	Społeczny	Wyciąg z protokołu Rady Rodziców w Samorządowej Szkole Podstawowej
5	Janus Zbigniew	Ukończone szkolenia	Zaświadczenie nr: PROW-573/2008	Tak	Skalbmierz	Przedsiębiorca	Uchwała w sprawie przystąpienia do LGD
6	Gwóźdź Wiesław	Ukończone szkolenia	Zaświadczenie nr: PROW-577/2008 Zaświadczenie nr: PROW-368/2008	Tak	Opatowiec	Przedsiębiorca	Zaświadczenie wpisu do ewidencji działalności gospodarczej
7	Fular Zenon	Ukończone szkolenia	Zaświadczenie nr: PROW-555/2008 Zaświadczenie nr: PROW-379/2008	Tak	Bejsce	Przedsiębiorca	Odpis Aktualny z Rejestru Przedsiębiorców
8	Mróz Henryk			Tak	Czarnocin	Przedsiębiorca	Zaświadczenie wpisu do ewidencji działalności gospodarczej
9	Malec Andrzej	Ukończone szkolenia	Zaświadczenie nr: PROW-576/2008 Zaświadczenie nr: PROW-371/2008	Tak	Opatowiec	Społeczny	Deklaracja członkowska
10	Mostek Bożena	Ukończone szkolenia	Zaświadczenie nr: PROW-555/2008 Zaświadczenie	Tak	Skalbmierz	Publiczny	Uchwała Rady Gminy

opracowanie: EUROFIN – doradztwo i szkolenia Sp. z o.o.

117

			nr: PROW-363/2008				
11	Pietrzyk Radosław	Ukończone szkolenia	Zaświadczenie nr: PROW-570/2008 Zaświadczenie nr: PROW-378/2008	Tak	Bejsce	Społeczny	Deklaracja członkowska
12	Wąsik Piotr			Tak	Czarnocin	Społeczny	Deklaracja członkowska
13	Boksa Mirosław	Ukończone szkolenia	Zaświadczenie nr: PROW-578/2008 Zaświadczenie nr: PROW-369/2008	Tak	Opatowiec	Społeczny	Deklaracja członkowska
14	Łach Lucjan			Tak	Czarnocin	Społeczny	Deklaracja członkowska
15	Wiktorowicz Zofia	Ukończone szkolenia	Zaświadczenie nr: PROW-756/2008	Tak	Bejsce	Społeczny	Wyciąg z protokołu zebrania Koła Gospodyń Wiejskich w Uściszowicach
16	Gierek Sebastian	Ukończone szkolenia	Zaświadczenie nr: PROW-574/2008 Zaświadczenie nr: PROW-365/2008	Tak	Skalbmierz	Społeczny	Wyciąg z protokołu zebrania Zarządu Koła Wędkarskiego w Skalbmierzu
17	Kocela Antoni	Ukończone szkolenia	Zaświadczenie nr: PROW-579/2008 Zaświadczenie nr: PROW-376/2008	Tak	Powiat Kazimierski	Publiczny	Uchwała Rady Powiatu

Załącznik nr 2. Doświadczenie członków albo partnerów LGD w zakresie realizacji projektów

Nazwisko i imię (nazwiska i imiona) lub nazwa członka/partnera	Nazwa realizowanego projektu lub jego zakres ogólny	Czas realizacji projektu	Miejsce realizacji projektu	Koszty realizacji projektu (w zł)	Źródło finansowania (program)
Gmina Bejsce	Remont świetlicy szkolnej	2003	Samorządowa szkoła podstawowa w Bejskach	22 000	Program Aktywizacji Obszarów Wiejskich
Gmina Bejsce	Remont więźby dachowej i wymiana okien	2004	Samorządowa szkoła podstawowa w Bejskach	122 362	Program Aktywizacji Obszarów Wiejskich
Gmina Bejsce	Wodociąg dla wsi Czyżowice, sieć wodociągowa i przepompownia wody	2005/2006	Czyżowice	804 478, 88	ZPORR, Działanie 3.1 Obszary Wiejskie
Gmina Bejsce	Pracownie komputerowe dla szkół	2007	Samorządowa szkoła podstawowa w Bejskach	41 797,44	Europejski Fundusz Społeczny
Gmina Bejsce	Pracownie komputerowe dla szkół	2008	Samorządowa szkoła podstawowa w Bejskach	4 474,47	Europejski Fundusz Społeczny
Gmina Skalbmierz	Budowa magistrali wodociągowej Działoszyce-Skalbmierz-Kazimierza Wielka	1999-2000	Gmina Skalbmierz	3 434 581, 01	PHARE INRED
Gmina Skalbmierz	Modernizacja dróg gminnych: Zakrzów-Baranów Kobylniki-Seselów	2001	Gmina Skalbmierz	106 304,18 83 950, 60	Program Aktywizacji Obszarów Wiejskich
Gmina Skalbmierz	Budowa przerzutowego kolektora ścieków sanitarnych Skalbmierz-Kazimierza Wielka	2001-2002	Gmina Skalbmierz	3 386 897	Kontrakt wojewódzki
Gmina Skalbmierz	Modernizacja drogi gminnej Belżów-Skorczów	2004	Gmina Skalbmierz	164 314,82	Program Aktywizacji Obszarów Wiejskich
Gmina Skalbmierz	Budowa kanalizacji sanitarnej w miejscowości Topola, etap I wraz z przyłączami		Topola	737 570,25	SAPARD
Gmina Skalbmierz	Przebudowa (modernizacja) drogi gminnej Przybenice-Małoszów		Gmina Skalbmierz	283 250,83	SAPARD
Gmina Skalbmierz	Przebudowa (modernizacja) drogi gminnej Kobylniki-Orodzonowice		Gmina Skalbmierz	126 685, 654	SAPARD
Gmina Skalbmierz	Budowa kanalizacji	2005-2006	Skalbmierz	1 034 323,08	ZPORR

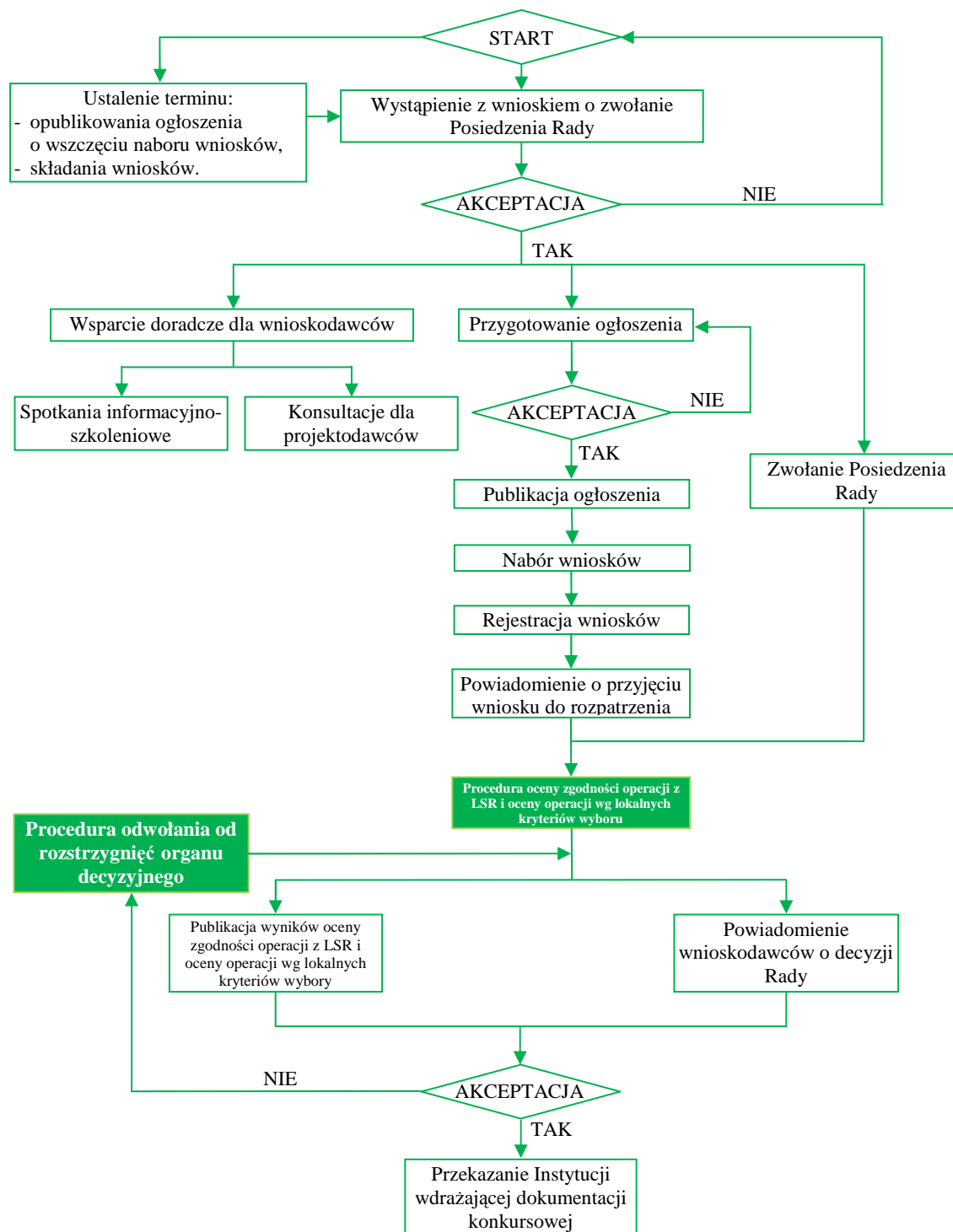
	sanitarnej wraz z przyłączami do budynków w mieście Skalbmierz				
Gmina Skalbmierz	Wymiana pokrycia dachowego szkoły w Topoli Przebudowa pomieszczeń sanitarno-higienicznych w Topoli Zakup oprogramowania, szkolenia	2003-2004	Szkoła w Topoli	34 488 68 763	PAOW projekty B2 Edukacja
Gmina Skalbmierz	Rozbudowa i modernizacja obiektu sportowego miasta i gminy Skalbmierz		Skalbmierz	1 158 538,32	SPO Restrukturyzacja i modernizacja sektora żywnościowego oraz rozwój obszarów wiejskich
Gmina Czarnocin	Wzbogacenie atrakcyjności wsi Stradów	2005-2006	Stradów	249 055	EFOGR SPO
Gmina Czarnocin	Rozbudowa i modernizacja szkoły podstawowej w Czarnocinie	2006	Czarnocin	550 697	ZPORR
Gmina Czarnocin	Wzbogacenie atrakcyjności wsi Czarnocin	2007-2008	Czarnocin	507 105	EFOGR SPO
Gmina Czarnocin	Zmiana wizerunku i przeznaczenia remizy OSP	2007-2008	Czarnocin	26 106	Świętokrzyski Program Odnowy Wsi
Gmina Czarnocin	Centrum wsi Cieszkowy przyjazne mieszkańcom	2008	Cieszkowy	33 834	Świętokrzyski Program Odnowy Wsi
Gmina Czarnocin	Odbudowa przeznaczenia i wizerunku remizy OSP	2008	Ciuślice	26 000	Świętokrzyski Program Odnowy Wsi
Gmina Opatowiec	Przebudowa drogi gminnej Budy-Pisarka-Kocina	2001	Gmina Opatowiec	193 076, 37	Program Aktywizacji Obszarów Wiejskich
Gmina Opatowiec	Remont SP w Opatowcu, wymiana stolarki okiennej i drzwiowej	2004	SP w Opatowcu	26 955, 34	Program Aktywizacji Obszarów Wiejskich
Gmina Opatowiec	Remont Gimnazjum w Opatowcu	2003	Gimnazjum w Opatowcu	59 785,38	Program Aktywizacji Obszarów Wiejskich

Załącznik nr 3. Procedura wyboru operacji

Czynność	Osoba odpowiedzialna	Używane dokumenty	Adresat/II strona czynności
Ustalenie terminu ogłoszenia konkursu i składania wniosków o dofinansowanie operacji.	Koordinator LSR	Pismo dotyczące terminu ogłoszenia konkursu i składania wniosków	Institucja wdrażająca
Wystąpienie z wnioskiem o zwołanie posiedzenia Rady w ramach procedury wyboru operacji.	Dyrektor Biura	Wniosek o zwołanie Rady w ramach procedury wyboru operacji	Przewodniczący Rady
Zwołanie Rady	Przewodniczący Rady	Zawiadomienie o Radzie	Zarząd, Członkowie Rady, Dyrektor Biura
Prowadzenie wsparcia dla potencjalnych projektodawców: <ul style="list-style-type: none"> ● spotkania informacyjny, ● szkolenia, ● doradztwo. 	Koordinator LSR/Doradca lokalny	Materiały szkoleniowe	Potencjalni projektodawcy
Wystąpienie z wnioskiem o ogłoszenie konkursu o finansowanie operacji w ramach LSR	Przewodniczący Rady	Wniosek o ogłoszenie konkursu	Institucja wdrażająca
Przygotowanie ogłoszenia o możliwości składania, za pośrednictwem LGD, wniosków o przyznanie pomocy do samorządu wojewódzkiego.	Koordinator LSR	Projekt ogłoszenia	Institucja wdrażająca
Akceptacja ogłoszenia o możliwości składania, za pośrednictwem LGD wniosków o przyznanie pomocy do samorządu	Institucja wdrażająca		

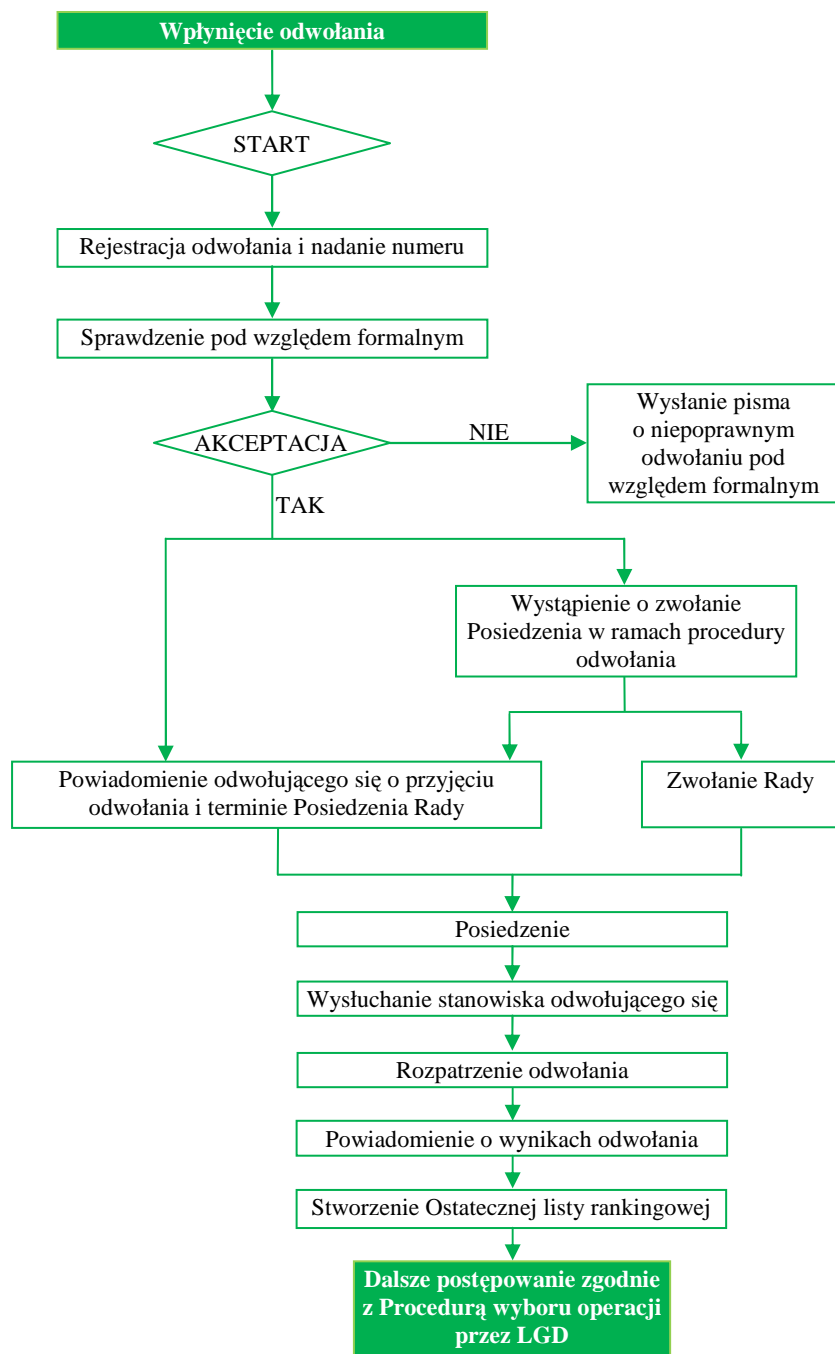
wojewódzkiego.			
Publikacja ogłoszenia.	Institucja wdrażająca, Koordynator LSR		
Nabór wniosków	Dyrektor Biura		
Rejestracja składanych wniosków o przyznanie pomocy.	Pracownik Biurowy		
Powiadomienie o przyjęciu wniosku do rozpatrzenia	Dyrektor Biura	Potwierdzenie o przyjęciu wniosku do rozpatrzenia	Wnioskodawca
Procedura oceny zgodności operacji z LSR	Przewodniczący Rady	Zgodnie z procedurą oceny zgodności z LSR	Zgodnie z procedurą oceny zgodności z LSR
Publikacja wyników oceny zgodności operacji z LSR	Dyrektor Biura	Protokół z Posiedzenia Rady Programowej, Lista Rankingowa	
Powiadomienie o wynikach oceny zgodności operacji z LSR zgodnie z rozporządzeniem dotyczącym wdrażania LSR.	Dyrektor Biura	Powiadomienie o wynikach oceny	Wnioskodawcy
W przypadku odwołań od podjętej decyzji przez Radę Programową - Procedura odwołania od rozstrzygnięć organu decyzyjnego.	Dyrektor Biura Przewodniczący Rady	Zgodnie z procedurą odwołania od rozstrzygnięć organu decyzyjnego	Zgodnie z procedurą odwołania od rozstrzygnięć organu decyzyjnego
Publikacja ostatecznych wyników oceny zgodności operacji z LSR	Koordynatora LSR	Protokół z posiedzenia Rady, Lista Rankingowa wybranych operacji, Lista operacji niezgodnych z LSR.	
Powiadomienie wnioskodawców o wynikach oceny zgodności operacji z LSR.	Przewodniczący Rady	Pismo z informacją o decyzji podjętej przez Radę Programową	Wnioskodawca
Przekazanie pełnej dokumentacji.	Koordynator LSR	Protokół przekazania dokumentacji konkursowej	Institucja wdrażająca

Załącznik nr 4. Procedura oceny operacji

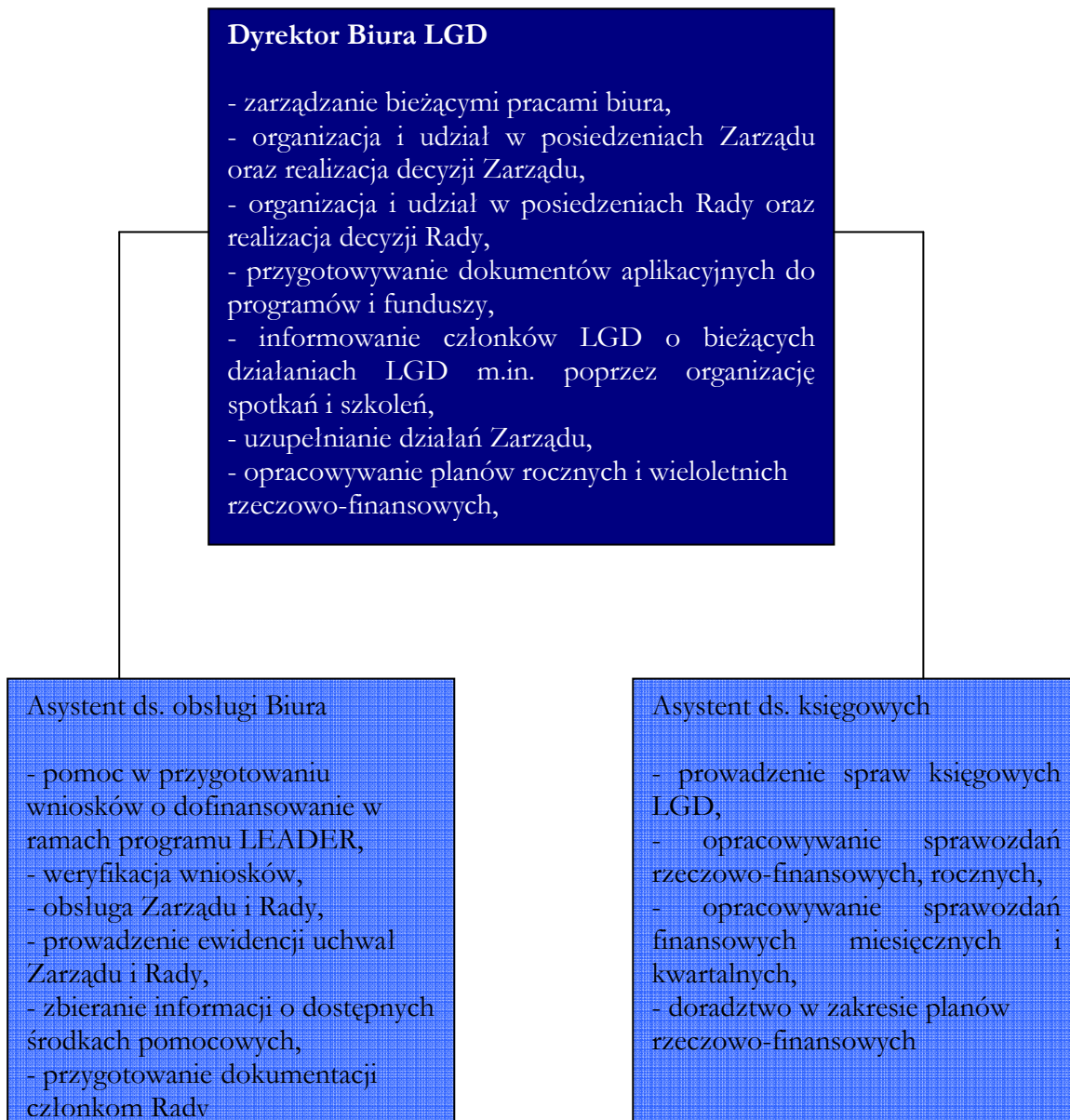
Procedura oceny zgodności operacji z LSR i oceny operacji wg lokalnych kryteriów wyboru			
Czynność	Osoba odpowiedzialna	Używane dokumenty	Adresat/II strona czynności
Sprawdzenie bezstronności Rady w podejmowaniu decyzji	Przewodniczący Rady/Prezes Zarządu	Oświadczenie o bezstronności	
Wykluczenie z głosowania	Przewodniczący Rady	Uchwała o wykluczeniu z głosowania	
Wpisanie na listę biorących udział w głosowaniu	Przewodniczący Rady	Lista biorących udział w głosowaniu	
Przygotowanie streszczeń operacji – kart operacji przez niezależnych ekspertów/pracowników Biura	Prezes Zarządu	Wzór karty operacji	Rada
Wybór referujących poszczególne operacje	Przewodniczący Rady	Uchwała Rady	Członkowie Rady
Przygotowanie streszczenia operacji – karty operacji przez referującego	Członkowie Rady Programowej	Wzór karty operacji	Rada
Zreferowanie krótkiego opisu operacji – karty projektu	Członkowie Rady Programowej/Eksperti zewnętrzni/Pracowników Biura		Uczestnicy Posiedzenia Rady
Dyskusja	Członkowie Rady /Zarząd/Dyrektor Biura/Eksperti zewnętrzni		
Sprawdzenie zgodności operacji z LSR	Członkowie Rady	Karta oceny zgodności operacji z LSR	
Przygotowanie listy operacji niezgodnych z LSR		Lista operacji niezgodnych z LSR	
Podjęcie uchwały o niezgodności operacji z LSR	Przewodniczący Rady	Uchwała o niezgodności operacji z LSR	
Ocena wniosków według lokalnych kryteriów wyboru operacji	Członkowie Rady	Karta oceny operacji według lokalnych kryteriów	
Podjęcie uchwały o zgodności operacji z LSR	Przewodniczący Rady	Uchwała o zgodności operacji z LSR	
Przygotowanie listy rankingowej operacji wg lokalnych kryteriów wyboru		Lista rankingowa	

Załącznik nr 5. Procedura odwoławcza dla wnioskodawców

Procedura odwołania od rozstrzygnięć organu decyzyjnego			
Czynność	Osoba odpowiedzialna	Używane dokumenty	Adresat/II strona czynności
Rejestracja i nadanie nr odwołania	Koordynator LSR		
Sprawdzenie odwołania pod względem formalnym	Koordynator LSR		
Wystąpienie do Przewodniczącego o zwołanie Procedury odwołania	Dyrektor Biura	Wniosek o zwołanie Rady w ramach procedury odwołania od rozstrzygnięć organu decyzyjnego	Przewodniczący Rady
Wysłanie pisma o niepoprawnym odwołaniu pod względem formalnym	Dyrektor Biura	Pismo o niepoprawnym odwołaniu pod względem formalnym	Wnioskodawcy
Powiadomienie odwołującego się o przyjęciu odwołania i terminie Posiedzenia Rady	Dyrektor Biura	Powiadomienie o przyjęciu odwołania do rozpatrzenia	Wnioskodawcy
Zwołanie Rady	Przewodniczący Rady	Zaproszenie na Posiedzenie Rady	Członkowie Rady, Zarządu
Posiedzenie Rady w ramach procedury odwołania	Przewodniczący Rady		
Rozpatrzenie odwołania	Rada	Uchwała	
Powiadomienie o odrzuceniu odwołania	Przewodniczący Rady	Pismo o odrzuceniu odwołania	Wnioskodawca
Powiadomienie o pozytywnym rozpatrzeniu odwołania	Przewodniczący Rady	Pismo z informacją o pozytywnym rozpatrzeniu odwołania	Wnioskodawca

Załącznik nr 6. Pracownicy Biura LGD wraz z podziałem zadań

Załącznik nr 7. Procedura naboru pracowników do LGD – uchwały

Uchwała Zarządu Stowarzyszenia

.....

nr

z dn. (...)

w sprawie przyjęcia Regulaminu Zatrudniania Pracowników

Na podstawie § Statutu Stowarzyszenia, uchwała się co następuje:

§ 1

Użyte sformułowania i skróty w Regulaminie Zatrudniania Pracowników oznaczają:

Stowarzyszenie – Stowarzyszenie,

Zarząd – Zarząd Stowarzyszenia,

Regulamin – Regulamin Zatrudniania Pracowników,

Procedura Rekrutacji – proces wzajemnie następujących po sobie działań, przewidzianych i przeprowadzonych zgodnie z niniejszym Regulaminem, w wyniku którego wyłoniony zostanie nowy pracownik,

Bezpośredni przełożony – kierownik jednostki organizacyjnej Stowarzyszenie lub koordynator programu/projektu realizowanego przez Stowarzyszenie, któremu bezpośrednio będzie podlegał nowoprzyjmowany pracownik,

Ogłoszenie – Ogłoszenie o naborze na wolne stanowisko pracy,

Oferta – zestaw dokumentów zawierających w szczególności CV, list motywacyjny, składanych przez kandydatów w związku opublikowanym ogłoszeniem.

§ 2

Zasady określone w niniejszym Regulaminie stosuje się każdorazowo gdy zachodzi konieczność zatrudnienia nowego pracownika dla istniejącego bądź nowotworzonego stanowiska pracy.

§ 3

1. Za właściwe przeprowadzenie procesu rekrutacji odpowiada osoba, która w przyszłości będzie bezpośrednim przełożonym nowego pracownika.
2. Decyzję o zatrudnieniu przyjmowanego kandydata podejmuje Dyrektor Biura lub inna osoba posiadająca pisemne upoważnienie Zarządu.

§ 4

1. Bezpośredni przełożony w chwili zaistnienia okoliczności wskazujących konieczność zatrudnienia nowej osoby zobowiązany jest do wystąpienia z Wnioskiem do Dyrektora Biura o wszczęcie Procedury Rekrutacji.
2. Wniosek, o którym mowa powyżej, winien zawierać:
 - a) uzasadnienie konieczności zatrudnienia nowego pracownika,

- b) nazwę stanowiska pracy,
- c) opis stanowiska pracy zawierający zakres obowiązków,
- d) określenie wymiaru czasu pracy,
- e) wymagania pożądane stawiane nowemu pracownikowi
- f) wymagania minimalne, które winien spełniać przyjmowany pracownik,
- g) określenie rodzaju dodatkowej dokumentacji załączanej przez kandydata, która poświadczy zawarte w CV posiadane doświadczenie, kwalifikacje, odbyte szkolenia.

§ 5

1. Dyrektor Biura na podstawie przedstawionego Wniosku, o którym mowa w § 4 ust. 1, podejmuje decyzję o wszczęciu Procedury Rekrutacji powierzając jej przeprowadzenie bezpośrednio przełożonemu bądź firmie zewnętrznej.
2. W przypadku powierzenia przeprowadzenia Procedury Rekrutacji firmie zewnętrznej bezpośredni przełożony zostaje wyznaczony na koordynatora Procedury Rekrutacji, którego obowiązkiem jest stała współpraca z wybraną firmą.

§ 6

1. Na podstawie Wniosku, o którym mowa w § 4 ust. 1, bezpośredni przełożony bądź firma zewnętrzna przygotowują treść ogłoszenia, które powinno zawierać:
 - a) nazwę stanowiska pracy,
 - b) opis stanowiska pracy zawierający zakres obowiązków,
 - c) określenie wymiaru czasu pracy,
 - d) wymagania pożądane stawiane nowemu pracownikowi,
 - e) wymagania minimalne, które winien spełniać przyjmowany pracownik,
 - f) informację o wymaganej dodatkowej dokumentacji, którą powinna zawierać oferta kandydata na stanowisko pracy i która poświadczy jego doświadczenie, kwalifikacje i odbyte szkolenia,
 - g) miejsce, termin i sposób składania ofert.
2. Ogłoszenie zostaje zamieszczone:
 - a) w siedzibie Stowarzyszenia,
 - b) na stronie internetowej Stowarzyszenia,
 - c) w portalu internetowym www.ngo.pl,
 - d) prasie o zasięgu co najmniej regionalnym.
3. W przypadku ogłoszenia prasowego dopuszcza się podanie w jego treści:
 - a) nazwy stanowiska pracy,
 - b) miejsca, terminu i sposobu składania oferty,
 - c) dokładnego adresu strony internetowej, na której zostanie zamieszczona pełna treść Ogłoszenia.
4. Termin, o którym mowa w § 6 ust. 1 lit. (g), nie może być krótszy niż 7 dni od opublikowania ogłoszenia w prasie o zasięgu regionalnym.

§ 7

1. Dopuszcza się składanie ofert tylko w formie pisemnej w zamkniętej kopercie uniemożliwiającej:
 - a) otwarcie przed upłynięciem terminu składania ofert,
 - b) identyfikację kandydata przed otwarciem koperty, tj. imienia i nazwiska oraz adresu zamieszkania.
2. Koperta, o której mowa powyżej powinna zawierać zdania o treści:
 - a) „Oferta pracy na (*nazwa stanowiska pracy*)” lub nadany nr referencyjny,

b) „Nie otwierać przed (*termin składania ofert*).

§ 8

Za termin wpłynięcia oferty uznaje się datę dostarczenia do sekretariatu Stowarzyszenia.

§ 9

Po upływie terminu składania ofert bezpośredni przełożony lub wybrana zewnętrzna firma przeprowadzają wstępną selekcję, w wyniku której odrzucane są oferty, które:

- a) wpłynęły po terminie,
- b) nie zawierały kompletnej, wymaganej treści ogłoszenia dokumentacji,
- c) zostały dostarczone przez osoby niespełniające minimalnych wymagań,
- d) w ocenie bezpośredniego przełożonego bądź firmy zewnętrznej w rażący sposób nie spełniały oczekiwań, budziły uzasadnione wątpliwości.

§ 10

1. W przypadku niewpłynięcia żadnej oferty bądź odrzucenia na etapie wstępnej selekcji wszystkich ofert Dyrektor Biura, na wniosek bezpośredniego przełożonego bądź firmy zewnętrznej, podejmuje decyzję o:
 - a) ponownym ogłoszeniu naboru na tych samych zasadach i warunkach z podaniem nowego terminu składania ofert, jeżeli nabór nie był ogłaszany więcej niż 2 razy,
 - b) wszczęciu Procedury postępowania w sytuacjach wystąpienia trudności w zatrudnieniu pracowników o określonych wymaganiach.
2. W przypadku, o którym mowa w § 10 ust. 1 lit. a, bezpośredni przełożony bądź firma zewnętrzna przygotowuje i publikuje nowe ogłoszenie zgodnie z zapisami § 6 ust. 2 i 3, a następnie przeprowadza ponownie Procedurę Rekrutacji przewidzianą w niniejszym Regulaminie.

§ 11

Po zakończonej wstępnej selekcji kandydaci, którzy zostali dopuszczeni do dalszego etapu Procedury Rekrutacyjnej, zostają niezwłocznie i skutecznie poinformowani o miejscu i terminie rozmowy kwalifikacyjnej.

§ 12

Z osobami, które przeszły pozytywną weryfikację nadesłanych ofert, pierwszą rozmowę kwalifikacyjną przeprowadza bezpośredni przełożony bądź wybrana firma zewnętrzna.

§ 13

W trakcie rozmowy kwalifikacyjnej przeprowadzane są testy sprawdzające w szczególności wiedzę, predyspozycje i umiejętności kandydata.

§ 14

1. W wyniku rozmowy kwalifikacyjnej Dyrektorowi Biura przedstawiane są co najwyżej trzy najlepsze kandydatury wraz z pisemnym uzasadnieniem zawierającym wyniki przeprowadzonych testów.
2. Bezpośredni przełożony lub firma zewnętrzna ma obowiązek przeprowadzić kolejne rozmowy kwalifikacyjne jeżeli w wyniku poprzednio przeprowadzonej nie był w stanie przedstawić Dyrektorowi Biura co najwyżej trzech kandydatów. W takim wypadku na kolejne spotkania zapraszani są tylko najlepsi kandydaci.

§ 15

1. Jeżeli po przeprowadzonych rozmowach żaden z kandydatów nie spełniał stawianych oczekiwań i bezpośredni przełożony bądź firma zewnętrzna nie był w stanie przedstawić Dyrektorowi Biura kandydatur, o których mowa w § 14 ust. 1,

to Dyrektorowi Biura, na wniosek bezpośredniego przełożonego bądź firmy zewnętrznej, podejmuje decyzję o:

- a) ponownym ogłoszeniu naboru na tych samych zasadach i warunkach z podaniem nowego terminu składania ofert, jeżeli nabór nie był ogłaszany więcej niż 2 razy,
 - b) wszczęciu Procedury postępowania w sytuacjach wystąpienia trudności w zatrudnieniu pracowników o określonych wymaganiach.
2. W przypadku, o którym mowa w § 15 ust. 1 lit. a, bezpośredni przełożony bądź firma zewnętrzna przygotowuje i publikuje nowe ogłoszenie zgodnie z zapisami § 6 ust. 2 i 3, a następnie przeprowadza ponownie Procedurę Rekrutacji przewidzianą w niniejszym Regulaminie.

§ 16

1. Dyrektor Biura przeprowadza jedną bądź kilka rozmów z każdym z przedstawionych przez bezpośredniego przełożonego bądź firmę zewnętrzną kandydatów, aż do momentu ostatecznego podjęcia decyzji.
2. Jeżeli wyniku przeprowadzonych rozmów niezostanie wyłoniony nowy pracownik, to Dyrektor Biura podejmuje decyzję o:
 - a) ponownym ogłoszeniu naboru na tych samych zasadach i warunkach z podaniem nowego terminu składania ofert, jeżeli nabór nie był ogłaszany więcej niż 2 razy,
 - b) wszczęciu Procedury postępowania w sytuacjach wystąpienia trudności w zatrudnieniu pracowników o określonych wymaganiach.
3. W przypadku, o którym mowa w § 16 ust. 2 lit. a, bezpośredni przełożony bądź firma zewnętrzna przygotowuje i publikuje nowe ogłoszenie zgodnie z zapisami § 6 ust. 2 i 3, a następnie przeprowadza ponownie Procedurę Rekrutacji przewidzianą w niniejszym Regulaminie.

§ 17

Z kandydatem, który wypadnie najlepiej w trakcie ostatniej rozmowy kwalifikacyjnej zostaje nawiązany stosunek pracy na podstawie umowy o pracę lub umowy zlecenie lub umowy o dzieło.

§ 18

Wyniki każdego z zakończonych etapów Procedury Rekrutacyjnej publikowane są na stronie internetowej Stowarzyszenia.

§ 19

W przypadku naboru na stanowisko Dyrektora Biura obowiązki Dyrektora Biura przedstawione w powyższej procedurze powierzone są Prezesowi Zarządu.

**Uchwała Zarządu
Stowarzyszenia**
z dn. (...)
**w sprawie postępowania w sytuacji wystąpienia trudności w zatrudnieniu
pracowników o określonych wymaganiach**

Na podstawie § 23 ust. 2 lit. k, l, m, n Statutu Stowarzyszenia Rozwoju Wsi Świętokrzyskiej uchwała się co następuje:

§ 1

Użyte sformułowania i skróty w niniejszej Procedurze oznaczają:

Stowarzyszenie – Stowarzyszenie,

Zarząd – Zarząd Stowarzyszenia,

Regulamin – Regulamin Zatrudniania Pracowników,

Procedura Rekrutacji – proces wzajemnie następujących po sobie działań, przewidzianych i przeprowadzonych zgodnie z Uchwałą Zarządu Stowarzyszenia nr (...) z dnia (...), w wyniku którego wyłoniony zostanie nowy pracownik,

Procedura w trudnej sytuacji – proces wzajemnie następujących po sobie działań, przewidzianych i przeprowadzonych zgodnie z niniejszą Uchwałą,

Bezpośredni przełożony – kierownik jednostki organizacyjnej Stowarzyszenia lub koordynator programu/projektu realizowanego przez Stowarzyszenie, któremu bezpośrednio będzie podlegał nowoprzyjmowany pracownik,

Ogłoszenie – Ogłoszenie o naborze na wolne stanowisko pracy,

Oferta – zestaw dokumentów zawierających w szczególności CV, list motywacyjny, składanych przez kandydatów w związku opublikowanym ogłoszeniem.

§ 2

Procedura określona w niniejszej uchwale może zostać zastosowane tylko i wyłącznie w przypadku zaistnienia sytuacji przewidzianych w § 10 ust. 1, § 15 ust. 1 § i 16 ust. 2 Uchwały Zarządu wprowadzającej Regulamin Zatrudniania Pracowników.

§ 3

W przypadkach, o których mowa w § 2, Dyrektor Biura zleca pracownikowi Stowarzyszenia lub firmie zewnętrznej, która nie była zaangażowana w Procedurę Rekrutacyjną, przygotowanie Raportu z przeprowadzonej Procedury Rekrutacyjnej.

§ 4

Raport, o którym mowa powyżej winien w szczególności zawierać:

- a) szczegółową informację z przeprowadzonej Procedury Rekrutacyjnej,
- b) ocenę przeprowadzonych działań,
- c) opis prawdopodobnych przyczyn wystąpienia trudności w zatrudnieniu pracownika o określonych wymaganiach,
- d) propozycję rozwiązania trudnej sytuacji.

§ 5

Jeżeli dwa razy pod rząd, przy różnych naborach, przyczyna zaistnienia sytuacji, o której mowa w § 2, wynika z zastosowanej procedury Zarząd zobowiązany jest zmienić treść Uchwały wprowadzającej Regulamin Zatrudniania Pracowników.

§ 6

Jeżeli przyczyną zaistnienia sytuacji, o której mowa w § 2, jest zbyt niskie zaproponowane wynagrodzenie Dyrektor Biura przed ogłoszeniem następnego naboru może podjąć decyzję o:

- a) podwyższeniu proponowanego wynagrodzenia, pod warunkiem nie narażenia na straty Stowarzyszenia,
- b) obniżeniu wymagań stawianych kandydatom.

§ 7

Jeżeli przyczyną zaistnienia sytuacji, o której mowa w § 2, jest brak kandydatów spełniających stawiane wymagania, Dyrektor Biura przed ogłoszeniem kolejnego naboru może podjąć decyzję o obniżeniu wymagań.

§ 8

W przypadku konieczności zatrudnienia pracownika niespełniającego pierwotnych wymagań Dyrektor Biura:

1. może podpisać z nim pierwszą umowę o pracę tylko i wyłącznie na okres próbny nie dłuższy niż 3 miesiące,
2. wyznacza spośród personelu Mentora, do którego zadań należeć będzie:
 - a) wspieranie nowopryjętego pracownika,
 - b) przedstawienie raportu Dyrektor Biura, zawierającego m.in. informacje o postępach, osiągnięciach i błędach nowopryjętej osoby, oraz jej ocenę z podaniem rekomendacji o ewentualnym przedłożeniu umowy na kolejny okres próbny,
 - c) określenie rodzajów szkoleń, które powinien ukończyć nowopryjęty pracownik aby osiąść niezbędną wiedzę i umiejętności.
3. deleguje nowopryjętego pracownika na szkolenia i kursy, które przyczynią się do podniesienia jego wiedzy, kwalifikacji i umiejętności.
4. w przypadku, o którym mowa w ust. 3 pracownik zobowiązany jest podpisać umowę lojalnościową, w której określone zostanie sposób rekompensaty poniesionych przez Stowarzyszenie kosztów na szkolenia, w przypadku gdy w określonym czasie zmieni on miejsce pracy.

§ 9

Jeżeli Mentor, o którym mowa w § 8 ust. 2, nie jest bezpośrednim przełożonym to, Dyrektor Biura przed podjęciem decyzji o podpisaniu kolejnej umowy z nowopryjętym pracownikiem zobowiązany jest zapoznać się z opinią jego przełożonych.

§ 10

1. Jeżeli przyczyną zaistnienia sytuacji, o której mowa w § 2, są popełnione błędy z winy przeprowadzających Procedurę Rekrutacji, Dyrektor Biura zobowiązany jest wyznaczyć inną osobę lub firmę w celu ponownego przeprowadzenia ww. procedury.
2. Jeżeli przy naborach na dwa różne stanowiska pracy zaistnieje sytuacja, o której mowa w § 2, z winy tych samych osób lub firm zewnętrznych przeprowadzających

Procedurę Rekrutacji, zabrania się Dyrektorowi Biura zlecenia im przeprowadzenia jakichkolwiek innych naborów w Stowarzyszeniu.

§ 11

Dyrektor Biura, niezależnie od zaistnienia przyczyny, o której mowa w § 2, może zastosować inne rozwiązanie zaproponowane w raporcie, o którym mowa w § 3, pod warunkiem, że jego zastosowanie będzie skuteczniejsze od przewidzianych niniejszym Regulaminem.

Załącznik nr 8. Karta oceny zgodności operacji z LSR

<p>Instrukcja wypełniania: Ocena operacji polega na określeniu, do osiągnięcia których z przyjętych w LSR celów strategicznych i operacyjnych przyczyni się operacja. Każdy z głosujących wstawia X w polu „tak”, jeśli jego zdaniem operacja przyczyni się do realizacji tego celu. Przy pozostałych celach X jest wstawiany w pole „nie”. Operacja musi być zgodna z co najmniej jednym celem strategicznym i operacyjnym. Jeśli spełnia to kryterium, oceniający wpisuje „TAK” w polu podsumowującym.</p>		
Nr wniosku:	Złożony przez:	
Nazwa operacji:	Działanie PROW:	
	CEL	TAK
	NIE	
Cel strategiczny I: Zwiększenie atrakcyjności, konkurencyjności i rozpoznawalności obszaru działania LGD		
Cel operacyjny I.1. Wykreowanie unikalnego produktu turystycznego, wyróżniającego obszar działania LGD w regionie i kraju		
Cel operacyjny I.2. Utworzenie ścieżek edukacyjnych, przyrodniczych, historycznych oraz szlaków turystycznych łączących atrakcyjne miejsca i obiekty		
Cel operacyjny I.3.. Odnowa i ochrona zabytków oraz walorów środowiska naturalnego		
Cel operacyjny I.4. Zagospodarowanie terenu wokół obiektów zabytkowych		
Cel operacyjny I.5. Promocja lokalnej, zdrowej żywności i produktów lokalnych		
Cel operacyjny I.6. Estetyzacja gospodarstw indywidualnych i przestrzeni publicznej		
Cel operacyjny I.7. Poprawa estetyki i funkcjonalności przestrzeni publicznej		
Cel operacyjny I.8. Odnowa centrów wsi		
Cel operacyjny I.9. Organizacja zieleni, miejsc rekreacji i wypoczynku		
Cel operacyjny I.10. Poprawa i rozwój infrastruktury turystycznej (bazy noclegowej, gastronomicznej, itd.)		
Cel strategiczny II: Aktywizacja mieszkańców, włączenie ich w czynny udział w życiu lokalnych społeczności oraz stymulowanie pożądaných procesów społecznych		
Cel operacyjny II.1. Rozszerzenie oferty kulturalnej i rekreacyjnej obszaru		

Cel operacyjny II.2. Promocja czynnego wypoczynku i zdrowego trybu życia		
Cel operacyjny II.3. Zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży, szczególnie w okresie wakacyjnym		
Cel operacyjny II.4. Kultywowanie miejscowych obyczajów i tradycji		
Cel operacyjny II.5. Remonty oraz wyposażenie wiejskich świetlic i miejsc zebrań publicznych w celu poprawy warunków funkcjonowania lokalnych stowarzyszeń i zrzeszeń mieszkańców oraz zwiększenia możliwości aktywnego spędzania czasu wolnego przez dzieci i młodzież		
Cel operacyjny II.6. Poprawa stanu infrastruktury kulturalnej i rekreacyjnej		
Cel operacyjny II.7. Zapobieganie negatywnym zjawiskom sfery społecznej		
Cel strategiczny III: Promocja obszaru działania LGD, realizacja kompleksowych, skoordynowanych działań zachęcających do odwiedzenia obszaru		
Cel operacyjny III.1. Organizacja nowych i wypromowanie istniejących imprez cyklicznych na skalę ogólnopolską		
Cel operacyjny III.2. Współpraca z innymi LGD, organizacjami pozarządowymi i stowarzyszeniami mieszkańców w celu realizacji wspólnych przedsięwzięć promocyjnych		
Cel operacyjny III.3. Organizacja kampanii i akcji promujących obszar działania LGD		
Cel operacyjny III.4. Stworzenie i wypromowanie regionalnego znaku jakości		
Cel strategiczny IV: Promowanie przedsiębiorczości i ożywienie gospodarcze obszaru		
Cel operacyjny IV.1. Zachęcanie do prowadzenia nierolniczej działalności gospodarczej, poradnictwo i szkolenia dla przyszłych przedsiębiorców		
Cel operacyjny IV.2. Wsparcie przedsiębiorców w rozwoju działalności gospodarczej i tworzeniu nowych miejsc pracy		
Pole podsumowujące: Głosuję za uznaniem operacji za zgodną z LSR		
Podpis oceniającego:		

Załącznik nr 9. Karta oceny operacji według lokalnych kryteriów

<p>Instrukcja wypełniania: Każdy projekt oceniany jest według przyjętych przez LGD lokalnych kryteriów wyboru. Są one podzielone na dwa zestawy – kryteria obowiązujące wszystkie operacje oraz kryteria obowiązujące operacje z poszczególnych działań. Ocena operacji polega na odpowiedzi twierdzącej lub przeczącej na każde z pytań dotyczące danej grupy projektów. Odpowiedź twierdząca premiowana jest w większości przypadków 1 punktem, odpowiedź przecząca nie jest punktowana. Odpowiedzi zaznacza się w odpowiedniej rubryce i sumuje. Operacja może być dopuszczona do realizacji, jeśli zdobędzie co najmniej 50% możliwych do uzyskania punktów.</p>		
Nr wniosku:	Złożony przez:	
Nazwa operacji:	Działanie PROW:	
Kryteria obowiązujące dla wszystkich rodzajów operacji:		
Kryterium	Pytanie	Odpowiedź oceniającego
ZGODNOŚĆ Z CELAMI LOKALNEJ STRATEGII ROZWOJU	Czy projekt jest zgodny z co najmniej jednym celem strategicznym LSR? <i>(kryterium musi być bezwzględnie spełnione)</i>	TAK (1 pkt.) ☐ NIE (0 pkt.) ☐
	Czy projekt przyczyni się do wypełnienia co najmniej jednego celu operacyjnego LSR? <i>(kryterium musi być bezwzględnie spełnione)</i>	TAK (1 pkt.) ☐ NIE (0 pkt.) ☐
	Czy projekt wpisuje się w grupy przedsięwzięć planowane w ramach LSR?	TAK (1 pkt.) ☐ NIE (0 pkt.) ☐
	Czy projekt przyczyni się do osiągnięcia więcej niż jednego celu strategicznego?	TAK (2 pkt.) ☐ NIE (0 pkt.) ☐
	Czy projekt przyczyni się do osiągnięcia więcej niż jednego celu operacyjnego?	TAK (1 pkt.) ☐ NIE (0 pkt.) ☐
LOKALIZACJA PROJEKTU <i>(nie dotyczy operacji realizowanych w ramach działania „Odnowa wsi”)</i>	Czy projekt realizowany będzie na obszarze jednej miejscowości?	TAK (1 pkt.) ☐ NIE (0 pkt.) ☐

	Czy projekt realizowany będzie na obszarze jednej gminy?	TAK (1 pkt.) ☐ NIE (0 pkt.) ☐
	Czy projekt realizowany będzie na obszarze więcej niż jednej miejscowości?	TAK (1 pkt.) ☐ NIE (0 pkt.) ☐
	Czy projekt realizowany będzie na obszarze więcej niż jednej gminy?	TAK (1 pkt.) ☐ NIE (0 pkt.) ☐
DOŚWIADCZENIE WNIOSKODAWCY	Czy wnioskodawca posiada doświadczenie we wdrażaniu projektów finansowanych ze środków zewnętrznych?	TAK (1 pkt.) ☐ NIE (0 pkt.) ☐
WYKORZYSTANIE LOKALNYCH ZASOBÓW I PROMOCJA OBSZARU	Czy projekt oparty jest na lokalnych zasobach (surowcach, walorach środowiska naturalnego, miejscach historycznych, dziedzictwie kulturowym)?	TAK (1 pkt.) ☐ NIE (0 pkt.) ☐
	Czy projekt wpływa pozytywnie na rozwój turystyki?	TAK (2 pkt.) ☐ NIE (0 pkt.) ☐
BENEFICJENCI PROJEKTU	Czy projekt adresowany jest do kilku grup beneficjentów?	TAK (1 pkt.) ☐ NIE (0 pkt.) ☐
	Czy wśród beneficjentów projektu znajdują się: - dzieci i młodzież??	TAK (2 pkt.) ☐ NIE (0 pkt.) ☐
	- osoby starsze?	TAK (2 pkt.) ☐ NIE (0 pkt.) ☐
	- osoby bezrobotne	TAK (2 pkt.) ☐ NIE (0 pkt.) ☐
KOMPLEMENTARNOŚĆ	Czy operacja jest uzupełnieniem w stosunku do innych operacji/projektów zrealizowanych na obszarze objętym LSR niezależnie od źródła ich finansowania?	TAK (1 pkt.) ☐ NIE (0 pkt.) ☐
Kryteria wyboru projektów dla poszczególnych działań		
Działanie	Kryterium	Odpowiedź oceniającego

RÓŻNICOWANIE W KIERUNKU DZIAŁALNOŚCI NIEROLNICZEJ/ TWORZENIE I ROZWÓJ MIKROPRZEDSIĘBIORSTW	Czy projekt doprowadzi do powstania nowych miejsc pracy – co najmniej jednego pełnego etatu średniorocznie?	TAK (1 pkt.) ☐ NIE (0 pkt.) ☐
	Czy wnioskodawca planuje pozyskać mniejszą niż maksymalna możliwa kwota dotacji?	TAK (1 pkt.) ☐ NIE (0 pkt.) ☐
	Czy projekt zakłada utworzenie gospodarstwa agroturystycznego/bazy noclegowej/bazy gastronomicznej/innego obiektu wspomagającego rozwój turystyki obszaru?	TAK (1 pkt.) ☐ NIE (0 pkt.) ☐
	Czy projekt przyczyni się do rozwoju sektora usług obszaru?	TAK (1 pkt.) ☐ NIE (0 pkt.) ☐
ODNOWA I ROZWÓJ WSI/MAŁE PROJEKTY	Czy projekt poprawi jakość przestrzeni publicznej?	TAK (1 pkt.) ☐ NIE (0 pkt.) ☐
	Czy projekt umożliwi nadanie nowych funkcji obszarowi, na którym będzie realizowany (np. rekreacyjnej, turystycznej, społeczno-kulturalnej, itp.)?	TAK (1 pkt.) ☐ NIE (0 pkt.) ☐
	Czy projekt nawiązuje do lokalnej tradycji?	TAK (1 pkt.) ☐ NIE (0 pkt.) ☐
	Czy projekt przyczyni się do zwiększenia liczby dostępnych form spędzania czasu wolnego i czynnego wypoczynku?	TAK (1 pkt.) ☐ NIE (0 pkt.) ☐
	Czy projekt przyczyni się do wzbogacenia oferty kulturalnej?	TAK (1 pkt.) ☐ NIE (0 pkt.) ☐
	Czy projekt przyczyni się do podniesienia estetyki i atrakcyjności obszaru oddziaływania?	TAK (1 pkt.) ☐ NIE (0 pkt.) ☐
	Czy projekt przyczyni się do ochrony walorów środowiska naturalnego lub obiektu zabytkowego?	TAK (1 pkt.) ☐ NIE (0 pkt.) ☐
	Czy projekt będzie realizowany tylko przez wnioskodawcę? (kryterium tylko dla małych projektów)	TAK (1 pkt.) ☐ NIE (0 pkt.) ☐

	Czy projekt będzie realizowany z udziałem partnerów instytucjonalnych, przedsiębiorców lub innych partnerów niezwiązanych z wnioskodawcą? (kryterium tylko dla małych projektów)	TAK (1 pkt.) ☐ NIE (0 pkt.) ☐
	Czy projekt będzie realizowany z udziałem mieszkańców i ich nieformalnych stowarzyszeń? (kryterium tylko dla małych projektów)	TAK (2 pkt.) ☐ NIE (0 pkt.) ☐
Suma punktów		
Podpis oceniającego:		